

UVA.BHSC

Handwritten marks, possibly bleed-through from the reverse side of the page, including several curved lines and small dots.

160

77

~~754~~

~~264~~

129.

254

60

UVA MSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

58f^v

Defensiones ab impugnationibus Magistri Nicolai de Lyra, Magistriq̄
Mathie Provincie Saxonie Franciscanorum Ministri, Propugnato-
ris sui, in Postillis nonnullis super Bibliam contra S. Thomam,
composita à Fratре Didaco de Deza, Ordinis Prædicato-
rum vite regularis, Sereniss. Hispaniarum Principis
Præceptoris.

Ratris didaci de deca
 ordinis predicatorum vite
 Regularis serenissimi ac nigri
 in hispaniarum principis preceptoris
 In defensionibus sancti
 thome ab impugnatoribus
 nigri nicholai nigrique ma-
 thee pugnatoris sui. Ad
 illustrissimum ac Reuerendi-
 ssimum dominum: dominum petrum me-
 doce archiepiscopum toletanum
 hispanie totius prelatum. Sacre
 rone ecclesie cardinalem dig-
 nissimum. Epistola. :v

Illustrissimo
 ac Reuerendissimo in
 christo patri domino: domino
 petro medoce archi-
 episcopi toletani hispaniarum prela-
 ti: Sancte rone ecclesie cardi-
 nali dignissimo. Frater didacus
 de deca ordinis predicatorum vi-
 te regularis. S. P. D. Non sa-
 tis constat pater optime an
 vitas plures habeat sectatores:
 an impugnatores. et quidem
 ambiguum non est quod a prima
 reus conditione. Non transierit
 vitas sine aduersante mori-
 lam. ipsa teste vitate ubi de
 prima ac pulcherrima nigri

creaturam. ille homicida. erat
 ab imao: in vitate non sciat.
 Verum quod alij sola obsistit ignora-
 tia. Nam crebro ut seneca dicit.
 mendacium specie vitatis obcludi-
 tur. Et sicut tristem frontem
 amicum et blandam adulato-
 rum ostendit: sic dissimilitudine
 ut ut fallat ut subripiat:
 coloratur vitas. Hoc erroris
 exemplo galate dephensi sunt:
 quibus apostolus ait. O insensati ga-
 late quod vos fascinavit vitati
 non obedite. Alii vero manus glo-
 rie cupiditate repugnant. In
 iuxta prophetam fasces quodam
 inflati sacre: erecta auunt cer-
 uice. linguam unam magni-
 ficabimus labia nostra a nobis
 sunt. Neque horum studium est in
 questionibus suis vitatem assequi:
 sed victores videri. Vni fit ut co-
 tentionum certamina sponte
 suscipiant exquirantque atque
 ex pacis negotio: rixe inue-
 tores expurgant. qui et eo se
 maxime doctos arbitrati sunt:
 si doctoribus ignorantem au-
 denter obuiant. Ego certe ad
 nigrorum ne dicam abominorum
 quorundam doctorum impuden-
 tiam quorum omne studium et

comentato in eo posita esse
videt: ut maioribus contradi-
cant. Audiant ista maledic-
tionem dei p̄ p̄ham dicentis.
De q̄ sapientes estis in o-
culis vestris & coram nobis met
ipsis prudentes. Audiant et
cominatōnem ap̄li in eplā
ad roma. Hys inqt̄ q̄ ex cō-
tentōne sūt: & qui nō acq̄es-
cūt vitati: ira & indignatio
et c̄. Sz hys plane longe de-
teriores sunt q̄ quadā am̄p̄
amaritudine inuidieq; crua-
atib; exatati: Vitatem passim
negant premūt ac p̄sequūt.
ut tm̄ aliorū acta lacerent &
extinguant: Ios vocat ap̄o
scribens ad thimoth. hoīes
corruptos. mēte reprobos.
semp̄ discētes. et nūq; ad
sciam vitatis p̄uenientes.
Ios erat inq; pugna p̄
petuumq; certamē cū m̄o
diuo hieronimo ut ip̄e deplō-
rat. quos ab ineffesso latra-
tu & rabie p̄sequōnis: canē
vocare cōsuevit. sz et sc̄ptu-
ra eos puulos. i. minores
nō gratis appellat dicens.
Virum saltū interfat ira
cūdia & puulum occidit inu-

dia. neq; enī possum; inuide-
re: nisi eis quos nobis in ali-
quo maiores esse putamus.
ip̄e q̄sq; sibi testimoniu p̄-
let q; eo minor sit: cuius in-
uidie huore torquet. Cur
enī hostis ille antiquus p̄mo
hoī inuidendo subripuit:
nisi qz amissa beatitudine: mi-
nozem se mortalitati illi ag-
nouit. Cur et saul dauid stre-
nuum p̄p̄i sui ducem p̄seq̄ba:
nisi q; eum magnis quotidie
virtutum augeri successib; q̄
sensit. Habet h̄ inuīd̄ inuī-
die estuantis virg: q; cūcta q̄
inuenit bene gesta aliorū
infiat ac cōsumit. Hec cū ita
sūt: nō inuent̄ ignari. neq;
iurati hostes ut ita loq̄r: inful-
tent si diu thome aq̄natis p̄-
bataz s̄mas fideles atq; vita-
te plenas: morsib; obrecta-
toz patere intelligūt. si q̄dē
meminisse eos oportet id vsu
oib; fere sc̄ptorib;: alia atq;
alia rōne ut deductū est eue-
nisse. qd̄ multoz exempla
cūctis apta satis p̄bāt. Sed
h̄ vni adm̄rentur magis
q; cernāt doctrinam ei; p̄ba-
tissima tā multoz nō vtiq;
vulgarium laculis p̄ulsata

nō extingui. nō everti. aut vlt
 in modico vnq̄ infrigi po
 tuisse. qđ certe necdū ingenij
 sui maximū argumētum ē nō
 exile: verū qđ ex celo vni mētē
 scribendiq; muna fide intege
 rrimū nactū sit. Illud itaq; si
 bi metipsis obijciant latrato
 res: qđ scī doctoris dogmata
 magno ac excellenti ingenio
 viri ut ip̄i aiunt impugna
 uere. nā id utiq; nō fecissent:
 nisi ei9 apud om̄s summū fu
 sset iudiciū: & vtrius opinio/ut
 tanto sibi inde maiorem cō
 pararent triumphum: si qđ
 eos fecellit fortissimū pugi
 lem posstrauissent/ ex eorū tū
 opugnatioib9: celesterrimū a
 pud mortales q̄ modo ceca nō
 sūt aut ingrati diu9 aq̄nas
 nomē assequat9 ē. Ioh̄ nup
 m̄gr nichola9 de lra et qđez
 vir doctissim9 inuēt9 ē. q̄ auz
 veteris ac noue legis postu
 latoz sederet: nō nulla scī tho
 me theozemata corrigenda
 anotaunt. cui cū dñs paulus
 burgen̄ ep̄s se scī doctoris de
 fensorem offerret: Magister
 mathias p̄ynne savome m̄
 nister: acerrimū nichola9 su
 rrexit p̄pugnatoz/ et nūc rō

mb9 ei9 ut ip̄e putat: vires
 accomodando mic nouis q̄b9
 dam argutis adiuuent: sen
 tentias scī thome labefactare
 ac p̄pe expugnare conat9 est.
 Ego vō nō qđ me maiore ali9
 aut doctiore existimē: neq;
 em̄ vires meas ignoro: si quo
 m̄p̄hne mē disciplina p̄ vitate
 tuenda cui me deuouy ut aiq;
 adimpleam: ceptū p̄ scī tho
 ma adiu certamē. hūc tū
 m̄ dū taxat placuit imposu
 sse terminū. ut et adūsantiū
 ratiocinationes inualidas p̄
 m̄ta ac m̄p̄tas ostenderim9
 et scī doctoris dogmata m̄cō
 cussa p̄bauerin9 vitate sub
 sistere. burgen̄ vō bene dic
 ta/ et q̄ causam scī thome tā
 gere visa sūt: in sorte meam
 suscepi. cetera q̄ ad rem nō
 p̄tinent quocūq; illa fuerint
 vera aut fla: intacta reliqui.
 Accipiet igit9. d. t. R. e. op̄
 h̄ mee in illam fidei ac Re
 uerencie locuplex testimo
 niū. cui id iure optimo dedi
 cam9 certo sc̄ens nō parū illi
 ex tue dignitatis splendore:
 momētū & roboris p̄uentur9.
 nā ut preteream tue familie
 illustri8 antiquitatē. opes m̄

mensas. singularem potentia
q̄ tibi cū panas sūt coia: am
m̄ tui magnitudo. rara p̄bi
tas. Virtutum ornamenta et
om̄s sc̄e decq̄: te om̄i obse
quo dignū. teq̄ iudicē om̄
h̄ar̄ efficiant. 28 si in editio
ne mea hac q̄d maderit q̄
nō ad vnguem ut aumt fue
rit elimatū: pro ingenio
tuo mirabili p̄mas clarissi
me: castigationi nō parcas.
ad michi nō satis perico: p̄
solita h̄uānitate indulgeas.
Sicut labor meq̄ tua gr̄a ac
laude digno fiat: fructū hūc
ac premiū spero et opto ut
amplius tua munificētissi
ma in diu agnatis honoribz:
libellū istū q̄ multos iubeat
feri encis h̄ris. Vale felix
pontifex :.

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely a continuation of the letter or a separate document.]

Turca libri gen. cap. p.

Cap. p.

Nlibri gen. sup. illud
dicitur aut. de. fi
ant luminaria
et c. Cui postilla

tor uis expositionem hie fin. 3.

opinionem vellet pbabile ostē

dere ac defendere qd corp' solis

factum fuerit. 2. die ex nube

lucida q' fin. 3. opinionem fecerat

trib' dieb' precedentib' diem 2

noctem: improbat quādam scī

thome argumentationem ex

p. p. q. lxxv. ar. ult. ad. 2. in

gens. Nec valet qd contra hō

obicit frat' thomas p. p. sume

sue dicens. qd nō pōt q'nter di

a q' in p. rez' pductōne aliqd

sit pductum satis cito corrupē

dum. Ex q' concludit inq'nter

diā solem factum ex illa nu

beula. qz sic fuisset corrupta.

Nō em' corrupunt ppe loq'ndo

de corruptōne fin' pfectam eis

rōm: q' t'nsmutant' in meli'. ut

dī in li. de gnōne. sic nō dicit'

elemēta ppe corrip'ri: q'ndo ex

eis sit corp' mixtu'. qz corrup'

ppo modo dicta est via ad defec

tum. h' vero ad pfectum. illa
aut' nubecula erat qd impfec
tum respectu solis. s'pe etiā tho
mas madit in id qd reprobat.
qz in ope q'nte diei dicit q'auē
et pisces facte sūt ex. 2. elemē
tis. licet in textu solū noietur
aqua. qd nō pōt fieri: n' p
corruptōnem forāz elemēta
rium modo predicto. t' postil
lator in forā. Ad q' p' mū res
pondet burgen' q' postillator
falso impofuerit illud scōtho
me. cū p eam argumentatō
nem qm postillator induxit
nō improbet sanct' thomas
opinionē q' corp' solis dicit esse
factum ex nube lucida: s'z aliā
q' p' ma fuit. s. q' nubes illa fac
to sole in p'iacentem māz red
diss. ad qm seq'bat' nubeculā
illam vere 2 ppe corrip'ri: cum
in rem viliozem mutata fuisset.
s. in p'iacentem māz. q' at ex
nube lucida nō fuit forātum
corp' solis. q' tertia opinio reata
tur a scō thoma: destruit p ali
ud mediū. qz. s. mā solis nō pō
tuit p'fuisse sub alia forā: si
ponat' sol fin' nām corp' inco
rrup'. An' satis constat q' pos
tillator nō bene adūterit dicta

sancti thome. **H**o bungen: bene
 et ad intentōm scti thome. **A**x
 rum magister mathias ordi
 nis fratru minorū saronie p
 uincie minister egre ferens h
 et ubiq; deffensionem scti tho
 me putat quadam sophistica
 araucione impbatōm postal
 latoris nō rectam: rōnabilez
 ostendere dicens q; impbatō
 tercie oppiōnis scti thomā
 imitit eide medio: quo pma
 oppiō scti ei defertur. **P**robat
 hō q; ex obiectione scti thome
 contra terciā oppiōm duo
 sibi videntur seq; **P**rimū est q;
 ex illa luce sine sui corrupne
 corp; solis fieri nō potuit. q;
 mā solis nō potuit presusse
 sub aha forā sine corrupne po
 ris. cuius forē corruptō nō erat
 gēns: qm nichil fuit in pna.
 gditum: ato post corrupendū.
 qd dicit postillatorem in vrbis
 scti thome intime p̄sperisse scti
 qd seq; videt m̄qt ille. ex dictis
 scti thome ē q; nulla mā exis
 sub forā p̄ori: pot esse sub forā
 posteriōri: nisi p̄ori corrupta.
Et idō reprobat terciā oppiōm
 q; forā solis specifica forā lu
 cis genericam nō compatitur.

ppz qd ex luce nō potuit fieri sol:
 nisi forā lucis corrupetur. quod
 est m̄gēns ppz medium p quod
 pma oppiō scti thomā fue
 rat impbata. **H**o magr mathi
 as **S**ed certe mirabile ē q; is
 te m̄gr tā multas sibi tenuerit
 muolutiones. tanq; extraneū
 hūerit m̄llm: ubi scti thomē
 plane apperuit m̄etem suam.
An videt magri lonia tota de
 ductio: quadam extorsione p
 sola voluntate ofita. **2**d enī. p.
 dicit vtriusq; oppiōnis impba
 tōnem scti thomā eod m
 nti medio: falsum est. cū am
 bas nō vna s; duplia argumē
 tatione ac diuersa destruxerit.
Et ad eiq; pbatōnem dicit q; ex
 obiectione scti thome cont ter
 ciā oppiōm: nō aliud sequit
 q; q; scti thomas exp̄ssit. s. q;
 corp; solis nō potuit forāri de
 nucleula. **A**d qm occlusionem
 vnt ea rōe dū taxat. q; mā sol
 nō potuit esse sub aha forā si
 pnat corp; solis incorruptibi
 le ē nō ex. e. elemētis. **N**ā m̄de
 seqbat q; mā solis esset m̄ns
 mutabilis. et ita q; nō fuit p.
 sub forā nucleule. et p̄ qns q;
 ex ea nō fuit forā sol. q; n̄d

aliud est aliqd ex altero qd
 fito fieri naturaliter: qd mās vna
 p^o fuisse sub foia altera. ut
 hēt ex p^omo de g^one. Et cu
 mēy mathias dicit qd in dicit
 s^o thome includit ista matia
 solis nō potuit fuisse sub alia
 foia sine corruptōne p^ois:
 verū est. S^o est flm qd talem
 corruptōnem fuisse in p^oma
 rez p^oductōne: sit illd māens
 ad qd teraam oppiom p^oend^o
 . s^o thomas dicit. Nec corrup
 tio p^ois forme nubecule ē me
 dium aut fundamentum sue
 argumētationis. s^o aditō ap
 posita de incorruptibilitate so
 lis. ex q^o seq^o mās solis nūq^o
 fuisse sub foia nubecule aut
 sub alia foia. Et p^o q^ois q^o ex
 nube nō fuerit format^o sol.
 Vn ex illa conditōne appōita
 . s^o si ponat^o corp^o solis incorrup
 tibile: apte monstrat qd non
 fuerit mens s^o thome teraā
 oppiom impbare p^o h^o medii
 videlicet qd nichil in p^oma re
 rum infatutōne p^oductū est:
 ato post corrupendū put ar
 guens somniamt. Alias: frus
 tra adiecta fuisset illa qditio

.qm ea appōita ut nō appōita:
 nō min^o pbaret tale mediu.
 Nā si corp^o solis factū est ex
 nube lucida put dicit tercia op
 p^omo: nō min^o seqret nubecu
 lam corrupi. ac p^o hoc aliqd in
 p^oma rez p^oductōne esse cōditō
 satis cito corrupendū. siue cor
 solis ex ea foiatum corruptile
 esset: siue incorruptibile nich
 em ad illd p^opositum ofert co
 rruptibilitas solis. aut inco
 rruptibilitas. Vn hādo ofat
 qd s^o thomas nō eod^o medio. 3.
 implet oppiom q^o et p^oma. ne
 q^o idē māens ex v^oq^o obiec
 tione p^oendit. s^o medii argu
 mentatōnis eia q^o teraā op
 p^omonem sumit sicut dicitū
 est ex conditōne adiecta. s^o
 si corp^o solis ponat^o incorrup
 et māens ad qd deducit. 3.
 oppiom est: implicatō q^oradic
 tioms. Nā. 3. oppione q^oessa:
 seq^o mās solis p^omo fuisse sub
 foia nubecule. et p^o q^ois s^o b^om
 t^onsmutatōnis. alias nō fuisset
 t^onsmutatō naturalis. Stante aut
 qditōne. s^o corp^o solis esse inco
 rruptibile et nō ex q^otuor elis:
 seq^o mās solis nō p^omo fuisse s^o

alia forma neq; sibi transmuta-
 tione. Na incorruptibilis cor-
 poris. immutabilis est ma-
 teria foras. Confirmant ista
 q; in qne de po dei qne. m. de
 catione materie informis az. 2.
 in ultima obiectione q; illud di-
 tum. s. q; ex nucleola foratum
 fuerit corpus solis. Hac ead uti
 argumentat de (et no pma. In
 q; t; em sic. Sz q; tra omie illud q;
 fit ex ma precedente: ht niaz
 talem in qua possibilis e for-
 rum successio. talis aut no est
 ma solis n; aliam celestiu cor-
 poris. eo q; in eis no est q; trarie-
 tas. ut pbat in p. ce. 2. m. 5.
 no pot esse q; ex illa luce post
 mod foratum sit corpus solis. h
 scs thomas. Ex supradictis sa-
 tis videt q; necdu medulla at
 intima in verbis sci thome pos-
 tillator no vidit: s; neq; supfi-
 aem corp tetigerit. Ea at que
 in defensione posillatoris m; gr
 materias multiplicat ac inuol-
 ut: figmēta sūt. q; nec ex ver-
 bis sci thome: neq; ex eiq; mte-
 tione pbant. Sz vt in q; libz
 opito sint plures forē substra-
 ciales vel vna tm. qd m; gr ma-
 thias tetigit: no est p; sentis

negocij examinare. ai sup h
 nullam fecerit in h passu scs
 thomas mentionem. Est em
 nostri laboris intentio ea q; pos-
 tillator ex dictis sci thome reci-
 tat improbanda: vera atq; p-
 bata esse ostendere. obiectiones
 q; in q; trarium pro nostra ca-
 pacitate dissoluere. Oni tm est
 q; articuli oxome condēnati
 no poterūt nos in hac pte de-
 terrere. aut linguam ul' cala-
 mu colhibere. Qd aut posilla-
 tor scdo subiūgit q; scs thomas
 madit in id qd reprobat: q; q;
 no repugnet improbatōm sci
 thome cont' teraa oppiom q;
 tm obiectōm eiq; contra p; maz
 oppiom videret obsistere. Res-
 pondet burgen q; scs thomas
 in ea argumētatōe no m; pbat
 q; in pma rez; institutione ex
 aliq; nā pduceret spēs alia. sic
 herbe 2 planctē 2 abes 2 pisces
 ex q; tuoz elemētis. s; dicit eē in-
 quemens q; aliqd tūc factum
 fuerit: qd postea esse desierit
 s; tm totum. ut q; totū vmi elm
 aut alia quis spēs pducta fuisse
 et post modicum desineret esse.
 h burgen. Et q; muis solutio
 ista pbabiliter sustineri posset.

Dicit tamen melius magis ad
intentionem sancti thome finem
esse quod sanctus thomas in dicitur i
id quod improbauerat. Nam in p
ductione herbarum et plantarum
aut abui et piscium ex quatuor
elis quam posuit sanctus thomas.
nulla fuit facta corruptio p
dicta. cum ibi fuerit generatio p
fectioris ex imperfectiori. quod transmuta
tatio neque est: neque a sancto thome
reputatur corruptio p
dicta.
si mutatio quedam in melius. quod
non repugnat p
me reformationem.
Quod expressit sanctus thomas
docet in libro primo. p. q. lxxv.
de opere septe diei. ad. q. Inquit
enim. q. d. q. cum generatio vni
sit corruptio alterius. quod ex co
rruptione ignobiliorum generatur
nobiliora: non repugnat
p
me institutionem reformationem. Unde
aialia que generantur ex corrup
tione reformationem maiorum vel plantarum:
potuerunt tunc generari.
non autem que generantur ex corrup
tione animalium: tunc potuerunt
p
duci. nisi potentiahter tunc. Et
sanctus thomas in forma. Unde quod
p
ma opinionem que posuit nubecula
lam in p
iacentem matiam

reddidisse foris sole: recte vti
tur sanctus thomas illo medio. quod
s. in p
ma reformationem in
choil fuit p
ductum postea co
rruendum. Nam ibi fuisse
corruptio in minus p
fectum. s.
in p
iacentem matiam. quod corrup
tio repugnat p
me reformationem.
Sed contra tunc ad op
p
mionem que posuit transmuta
tionem ex nube lucida fieri
in melius: s. in corpore solis: non
eo medio tunc insufficienti.
si alia vbi est argumentatio.
quare obiecto p
stallatoris
non est ad p
positum sic super de
ductum fuit.

Circa capitulum quartum.

In ca. 2. cum burgen
inducet contra quendam
hebreorum expositionem
vni satis notandum ex verbis
sancti thome. 2. 2. q. vcmj. az.
ult. ad. 2. quod in p
ma etate
non fuit ydolatria p
p
recedens
memoriam creationis mundi.
ex qua adhuc vigeat cog
nitio vni dei: magister ma
thias qui doctrinam sancti tho
me nouit sponte declinare.
dicit dubiam esse hanc ip
siam sen

teniam / Cui tamē postillator
 nō modo hic contrariam nō
 tenuerit quāuis expositōem
 hebreorū quorūdam opinati
 ue reatauerit: s; et expresse
 eam sūam s̄i thome reatat
 in disputatōe sua quā edidit
 v̄t ex scripturis receptis a
 iudeis possit efficaciter p̄ba
 ri saluatorem nostrū fuisse
 deum & hōiem. quā dicit habe
 ri ex quadam traditione ap̄
 hebreos autentica. nec tamē
 tali sententia contradicat. sed
 magis eam videt̄ approbare.
 Inq̄t enī dicitus magister ma
 thias Nec s̄m̄ dictum est ita
 certum quā sūa magnorū pa
 triar̄ instantiam. nec rō s̄i
 thome ad id cogit. qz si me
 moria recens creatōis mūdi
 exclusit ydolatriam p̄ mille
 et plures ānos: memoria se
 uere p̄mittionis p̄ diluuiū
 debuit excludere adhuc per
 plures ānos. certū tamē est
 qz cito post diluuiū deflu
 uerūt ad ydola hōies. t̄ m̄gr
 mathias ¶ Sed ad ista respo
 det̄ qz et si dictum s̄i thome
 quorūdam ut hebreorū patriar̄
 instantiam. p̄babilis t̄ est

et verū q̄ eorū optimo q̄tra
 ria. sacre etiā scripture ma
 gis est consonum ¶ tū qz ex
 textu genes̄ a creatōe mū
 di usqz ad diluuiū nulla de
 ydolatriis facta reperit̄ me
 tio. cū t̄ de homicidio. mūdia
 atqz alijs vicijs minoris gra
 uitatis hōies p̄me etatis ex
 presse notentur ¶ Nō enī est
 verissimile qz de ydolatria gra
 uissimo peccatorū subiceret̄
 alijs vicijs cōmemoratis ¶ tū
 etiam quā ydolatra ab ydolis
 nomē ducat. q̄ ut maḡ h̄is
 tonaz̄ refert m. 2^a etate p̄
 diluuiū exorta sūt a m̄no
 rege assiriorū. ul̄ ut alijs pla
 cet a n̄eroth̄ q̄ cogebat hōies
 adorare ignem ¶ v̄n̄ ysidor̄. li.
 .viij. ethymol̄. ait. n̄eroth̄ in
 terpretat̄ tirān̄. iste enī p̄r
 arripuit insuetam in p̄p̄los
 tirāndem: et ip̄e aggressus
 est adūsus d̄m̄ impietat̄ he
 dificare turrem in eā etiā
 sententiam satis videt̄ decli
 nare auḡ. vbi. de ci. dei. c. v.
 Inq̄t enī / Cū ergo quārim̄ in
 illis septuaginta duab̄ gen
 tib̄ ciuitatem dei: nō possu
 ma affirmare illo tempore

quo erat illis labium vniuersi
 .i. loquella vna: tunc iam genus
 humanum alienatum fuisse a
 cultu veri dei. ita ut in solis
 istis generibus pietas vera rem-
 neret quae descendit de semine
 sem per arphaxat et tendit
 ad abraham. Sed ab illa super-
 bia edificande turris usque
 ad celum quam impia signatur ela-
 tio: terrena appuit ciuitas.
 hoc est societas impiorum. **Aug.**
Et confirmat per quoniam scriptu-
 ra volens assignare causam
 tante cladis totius .s. perditionis
 humane per diluuium: vitia
 hominibus obiecit carnalia dicens.
 videntes filii dei filias hominum
 et cetera. **Et** sequitur dicitur deus. Non
 permanebit spiritus meus in ho-
 mine in eternum quia caro est
 .i. vitis carnalibus illectis. **Sed**
 verissimile est quod potius obiecit
 esset illis scriptura per rationem tunc
 pene inferende peccatum ydola-
 trie grauissimum si tunc fuisset.
Ad objectionem autem argu-
 entis contra rationem sancti thome
 dicitur quod non est simile. quia memoria
 et consideratio creaturam vniuersi
 si per se arguit vnitatem dei cre-

antis ac eius summam perfectiorem
 et vnitatem et excellentiam
 super omnes creaturas ac per hoc
 quod sibi debita sit cultus latrice.
Unde et philosophi naturali ratione ea de deo
 cognouerunt ex consideratione or-
 dinis vniuersi et sue institutio-
 nis. Memoria autem punitionis
 seuerere non ita directe et de per se
 probat deum vniuersi summe bonum at-
 que eius nam perfectissimam super
 omnes creaturas. cum pene in quibus
 huiusmodi a mala causa et a pluribus in-
 fligi possint et per se in ho-
 minibus. 2. etatis potuit me-
 moria illius punitionis non esse
 sufficiens ad excludendum ydo-
 latriam: quia intellectus hominum
 tunc magis erat obtenebratus
 quam in prima etate. tunc ex maio-
 ri elongatione a prima nature
 puritate. tunc ex assiduitate pec-
 candi. **Unde** et causa circa rationem
 date tempore habrae et legis la-
 te temporibus moysi: assignat a
 doctoribus obtenebratio mentis
 hominum ex vetustate peccandi
 et distantia naturalis rationis a per-
 sui vigore. **Habuerunt** etiam
 homines prime etatis auxilium mag-
 num quod in cultu veri dei persiste-
 rent doctrinam .s. ad eam qui ple-

ne instructus erat in naturalibus et
 diuinis. Dixit enim adā p̄ me
 diuum tempus fere p̄ me etatis
 sui computatōnem hieroni
 mi. cui successit septus ab eo
 enoch vir iustissim⁹. cui⁹ fi
 li⁹ mathusale mortuus ē p̄
 ut hieronimus refert eodem
 anno quo diluuium mundauit.
 atq; ita doctrina adē de cultu
 vni⁹ dei facilliter potuit disse
 minari p̄ totā p̄mā etatem
 ante diluuium. Et p̄ memo
 ria recentis creatōnis fuit
 memoria beneficii suscepti.
 q̄ naturaliter trahit beneficiati
 in amorē et recognitiōnem be
 nefactoris. sicut quē mod⁹ dicit
 Dionysius. 3. ca. de diuinis nōi
 b⁹ q̄ de⁹ oīa in se gunt tāq;
 oīm cā. q̄ recognitiō p̄ncipa
 liter consistit in exhibitione de
 bia cultus. s. honoris et reue
 rentie. Vñ ore dei dicit mala.
 p̄. si ego pater ubi honor
 me⁹. Quia. s. pater h̄ p̄m
 p̄ncip⁹. S; memoria pun
 tiōnis directe et p̄ se induat
 timorem suilem. q̄ et si qñ
 doq; manu cohibeat: mētē
 tñ directe et p̄ se nō refforāt.

ymo si fuerit excessiu⁹ impe
 dit rōnis iudiciū et act⁹ in
 voluntarios cū suo modo. Vñ
 nym⁹ si memoria seuerē pu
 nitōnis post diluuiū nō suf
 ficienter cohibuerit hoīes
 scdē etatis ab ydolatrā quē
 admod⁹ memoria creatōnis
 recens hoīes etatis p̄me. p̄
 sertim cū de⁹ assecurauerit
 federe sempiterno nec cū tota
 posteritate dicit⁹. Ecce ego
 statuam pactū uobiscū et
 cū semine v̄ro post vos et ad
 omem aiām uiuentem q̄ ē
 et c. Seq. et neq; ultra in
 terficietur oīs caro aq; dilu
 uij. nec erit demceps diluui
 um dissipans omem trām.
 Hāc enī p̄missiōnis q̄fidētia:
 potuit esse occasio q̄ memo
 ria seuerē punitiōnis facte
 p̄ diluuium nō satis retrahē
 ret hoīes scdē etatis ab ydola
 tria.

Circa capitulum. xv. v.

In ca. xv. ubi in re
 phica cont̄ burgen
 m̄gr mathias dicit.
 nec pot̄ burgen probare in
 tentū suū p̄ s̄m thomā qz

patet p hypothese q no con-
cedit. Aduertendum est q n^r
s^co thomas illam concedit.
ymo magis in rei veritate
negat. Inqt em sic ¶ Ad. 2^m.
¶ qd rō illa paderet si ceri-
monialia precepta essent da-
ta solu ad figurandum futur.
nō aut ad presentialiter d^m
colendum ¶ vñ et in corpore
eiusd articuli hec fuerat s^ci tho-
me detmīnatio qd cerimoniali-
veris legis nō solum habue-
rūt cām figuralem; s; etiam
hālem. s. cultum dei p tēpore
illo.

Circa capitulum. xlviij.

In ca. xlviij. cū burgen^s
circa gtracto ioseph
inductet ex doctna s^ci
thome. 2^a. 2^e. q. lxxvii. az. p.
q in emptione z venditione
eq̄litas iusticie obfuaanda ē.
cont quoddā posallatoris dic-
tum. s. qd tūbalet res; qd ven-
di pōt. Magr mathias inqt.
¶ Sz ego cū posallatore verius
puto q in cōmutatiua iusti-
tia: equalitas s^m nāz suari
nō possit qd dicit s^co thom^s

p burgen^s allegatq; qd totum
aurum mūdi s^m nāz nō va-
let vñū equum. cū tū in ordie
ad bouanos vsq; modici auf
valet magnū equum. ¶ Magr
mathias cū alijs q ad horuz
deklarationem subiūgit ¶ In
quib^d verbis duplia rephen-
sione digna hēt ¶ Dmo qd ex
modo suo loq̄ndi videt^r sigrē
q s^co thomas aliqñ dixerit
aut in loco p allegato senser^t.
q in qmutatiua iusticia obf-
uanda sit eq̄litas s^m natām
rei specificam ¶ Cū tū h^s sit ma-
nifeste flm. ymo gtrariū h^s
docet eadē qne. az. 2^e. ad. 3^m.
Inqt em ¶ Ad. 3^m. d^d qd sic aug.
dicit. vi. de ci. dei: p̄ciū rez
venalū nō considerat^r s^m
gradu nē. cū qñdoq; pluris
vendat^r vñq eq̄ qd vñq suq.
s; qsiderat^r s^m q res in vsū
hois veniūt ¶ Et idō nō oppor-
tet q venditor ul emptor
cognoscat occultas rei vendi-
te qualitates. s; illas solum
p quas reddit^r hōiānis vsib^d
apta. puta q eq̄ sit fortis.
et bene currat. z silr in certis.
¶ Das aut qualitates de fan

h' venditor: & emptor cognoscere
 possunt. **S**ed s' thomas in fo'ia.
 ubi expresse tenet q' precium
 in commutativa iusticia no' co'
 sideret' s'm grad' ne' rez. **N**o
 tet ergo q' modus loq'ndi h'
 mag' fuerit ex flo' intellectu
 quem h'uit in v'bis s' thome.
 et v'nam no' ex malo affectu.
Ite. 2°. videt' q' iste mag' p'p'
 vocem ignorauerit. na' dicit q'
 e'q'itas in commutativa iusticia
 q' est in contractib' no' suat'.
 s' q' p' rom' iusticie mensurat'.
 quid em' aliud est s'm rom' ius
 ticie res mensurari: q' in eaz'
 commutatioe e'q'itatem suari.
Certe no' aliud. neq' ex diffin
 tione ang'g'. q' p'ose induat
 aliud her'. ut patet recte eam
 consideranti. **S**ed ut in v'ide
 putat mag' mathias q' q' in
 commutativa iusticia mensura
 tur res considerata q'itate t'po
 rum. locor'. ac dignitatis rez'
 in respectu ad v'sum ho'm: q'
 ido' in ea no' obsuat' equalita'.
 in q' plane deapit' q' ymo no'
 esset iusticia commutativa: si t'
 oia no' considerarent'. & singu
 la q' dignitatem aut valore'

rez' exaugent. nec est aliud
 e'q'itatem in iusticia commuta
 tiva seruare: q' s'm om'is istas
 circ'ustantias res commutables
 commensurare. **V**ni s' thome
 2^a. 2^e. in q'ne p'allegata. az. 2°.
 ad. 2^m. sic dicit. **A**d. 2^m. d' q' me
 suras rez' venalium n'ate est
 in diuisis locis esse diuisas p'p'
 diuisitatem copie & mopie rez'
 q' ubi res magis habundat:
 consueuerit esse maiores me
 sure. **I**n vnoquoq' t' loco ad
 rectores ciuitatis p'tinet det'
 minare q' s'ue iuste mesure re
 rum venalium. pensatis condi
 tionib' locor' et rez'. et ido' has
 mensuras publica auctore vl'
 consuetudine institutas: p'teri
 re no' licet. **S**ed s' thomas. **E**x
 quib' etia' accipit' vera' m'illa
 ei' p'ub' legalis q'd postilla
 tor' introduxit. s. q' ^{intam}balet
 rez' ^{intam} vendi pot'. **N**o' em' est
 rez' si intelligat' ^{intam} vendi pot'
 de facto & beneplacito cuiusq'
 vendentis. s. ^{intam} vendi pot' de iu
 re. i. suata institutioe publica
 auctoritate aut consuetudine fir
 mata. **V**ni & si q's no' cogat' ad
 vendendu' rem sua': t' si vende
 re vult: fo'iam iuris & regula

iusticie debet seruari et equitat.
 Qd et si licitum sit emptori et
 venditori se inuicem decipere
 infra diuini iusti precij sibi
 legem civilem q̄ nō potuit p̄
 hibere q̄cqd est contra virtu-
 tem: lex tamen diuina q̄ nichil
 impunitū relinquit qd sit virtu-
 ti contrariū: illicitum repu-
 tat si in emptione et venditō-
 ne equalitas iusticie nō seruet.
 Hanc ad hoc glō. notat. v. q. 2.
 hoc vis. ubi dicit q̄ si in venditō-
 ne pla offerit q̄ res valeat:
 caua nō debet recipere. sed tñ ius-
 tum precij. Nā caua in suis
 contractib⁹ nō debet doli face.

Circa capitulum. xv. libi exo.

In ca. xv. libri exo. bur-
 gen cont̄ psallatores
 allegat s̄m thomā di-
 centem. 2. 2. q. lxxviii. az. 2.
 q̄ cū acta hūmā sūt cause q̄
 dam effectiui: oportet hoies
 agere aliq̄ ut p̄ acta suos im-
 pleant quosdā effecta sibi or-
 dinem a deo dispositum. ubi
 mgr matthias volens psalla-
 toris dicta defendere: inquit.
 Sed et illud q̄ burgen ex dicto

s̄i thome. 2. 2. q. lxxviii. ap-
 plicat p̄posito: videt̄ min⁹ ca-
 tholice dictum videlz q̄ ex ordi-
 natione diuina oportet hoies
 agere ut effecta a dō instituti
 impleant. Nā ex eo seq̄ in mā-
 p̄senti q̄ pharaon p̄m obsti-
 nationis imputari nō debet.
 Quia sibi h̄ oportuit eū esse
 causam diuine gl̄ificationis.
 si causaliter teneri debeat: ut
 vult burgen. H̄ magr mathi-
 as. cū alijs q̄ ad h̄ declaratōm
 cont̄ burgen subiūgit. Et sal-
 ua pace sua certe veris ac ho-
 nesti potuisset loqui si diuissz
 q̄ burgen in epte et extra me-
 tem s̄i thome dicta ei⁹ intro-
 duverat. Nā i. dese et in p̄posito
 s̄i thome v̄issima sūt et catho-
 fidei oīo consona. ymo dice cō-
 trariū: esset ordinem cas⁹ qui
 optimū est in vniūso de verue-
 re q̄ dū diuine p̄uidencie effec-
 tus exequit̄: dei sapiam comē-
 dabilem reddūt q̄ eo ip̄o ordi-
 ne disposit̄ oīa suauiter. prout
 dicit sapiē. vñ. **E**sset etiā apte
 contra sacram sc̄pturā. **D**i ei⁹
 ps. c. ij. **B**enedicite dño om̄s iū-
 tes ei⁹ ministri ei⁹ q̄ factis
 voluntatem ei⁹. **E**t ps. clxxij.

ignis grando in glaciem et spiritus
 pellax qui facit verbum eius. fa-
 cere voluntatem aut iudicium dei.
 est facere aliquid unde effectus dei
 impleantur secundum ordinem a deo
 dispositum. quod erat dictum sancti
 thome. **E**sset propter gratiam hanc
 ab humanis actibus meriti rationem
 auferre et fructum orationis nostre
 negare. quod est erroneum. Non
 enim actus hominis meritorius sunt vi-
 te eterne. nisi quia causa sunt et per eos
 impletur divina preordinatio de
 salute hominum. nisi orationes effica-
 ces sunt et fructuose: nisi quia per
 eas impletur quod bonitas divi-
 na disposuit per alios et orationibus
 condonare. prout gregorius dicit. **V**n-
 de et sanctus petrus dicit. **Q**uapropter fratres
 magis satagite ut per bona opera
 certam viam vocationis et elec-
 tionem faciatis. ista autem bona
 opera esse ab eterno preordinata
 a deo. ut per ea vocatio et electio
 sanctorum impleatur. in illis fidelium du-
 bitabit. **V**erum est quod burgensis non
 recte applicat ad proximum suum
 dictum sancti thome quod in se ve-
 rissimum est et catholicum. quia sanctus
 thomas loquitur de actibus humanis
 positivis. non de actibus peccatorum.
 qui in quibus culpabiles sunt: a deo

non ordinantur ut fiant. sed fieri
 permittuntur. **C**omissa tamen peccata per
 uersa hominum voluntate. **V**erum est
 quod a deo ordinantur per penam. **E**t
 quod ista sunt doctrina sancti thome
 loquendo de actibus peccatorum: ex plu-
 ribus locis probatur. **N**am per. q. viii.
 ar. 3. ad. 2. inquit sic. **A**d. 2. dicitur
 quod aliter se habet reprobatio in
 cunctis quam predestinatio. **N**am pre-
 destinatio est causa et eius quod expec-
 tat in futura vita in predestina-
 tis. scilicet glorie: et eius quod percipitur
 in presenti. scilicet gratie. **R**eprobatio
 vero non est causa eius quod est in
 presenti. scilicet culpe. sed est causa derelictio-
 nis a deo. **E**st tamen causa eius quod
 redditur in futuro. scilicet pene eterne.
 sed culpa provenit ex libero ar-
 bitrio eius qui reprobat et a
 gratia deserit. **E**t secundum hoc verificatur
 dictum prophete. scilicet. **P**roteritio tua ex-
 te israel. **S**ed sanctus thomas eandem
 sententiam tenet contra gratiam causa. **C**hry-
 stostomus dicit et in libro proterito super
 epistolam pauli super illud. **D**icit autem
 scriptura pharaonem. **R**o. w. aut
 enim. **A**lter suscitatur deus ad bonum.
 aliter ad mala. **N**am ad bonum incli-
 nat hominum voluntates directe
 et per se tanquam actor bonorum: ad
 malum autem dicitur inclinare vel sus-

atque hoies occasionalit in
 q̄. s. de q̄ hōi aliqd̄ p̄p̄t nel
 interia ul' exteria qd̄ q̄ est
 de se. inductum est ad bonū. s̄
 hō p̄p̄ sua maliciā p̄p̄t vti
 tur ad malū. Job. xviii. dedit
 ei de q̄ locū p̄p̄t. & ille abunt
 in sup̄bia. / **I**bi s̄c̄s thomas.
 et par̄ infra concludit ad p̄p̄
 n̄m dicens. et hō n̄ circa pha
 raonem accidit. q̄ ai a dō eva
 taret ad regni sui tutelā: ab
 usq̄ ē hac evitātōne in crude
 litate. / **I**bi s̄c̄s thomas. & infra
 sup̄ illd̄ aph. / Et quē vult m
 durat. inq̄t. / **N**ō d̄ indurare
 q̄ mittendo maliciā. s̄ nō
 apponendo gr̄m. / **E**rubescat
 ergo maḡ mathias volens
 q̄dam dissimulatōne culpabi
 li: in eptam burgen̄ applica
 tōnem in bene dicta s̄c̄i tho
 me retorq̄re. / **S**z et in fine re
 plice sue cont̄ burgen̄ ubi di
 cit. / **V**n̄ si dictū s̄c̄i thome veri
 tatem hōie posset in positūis:
 veriq̄ plane dixisset. et si dic
 tū s̄c̄i thome in positūis ve
 ritatem h̄eat n̄tio. put̄ ex
 sup̄dit̄ satis constat.

Circa capitulum. xv.

In ca. xv. burgen̄ in
 magna sua digressio
 ne introducit quādam
 s̄c̄i thome assertionem de pre
 ceptis dilectionis dei & p̄xim
 qm̄ dicit ip̄e nō plene satis
 facere qm̄ sue. s̄ de multitu
 verborū s̄c̄i thome et q̄ p̄ ea sa
 tis d̄ ad q̄onem vide infra le
 uit. ca. xv.

Circa capitulum. xviii.

In ca. xviii. sup̄ illud
 infontem & iustū nō
 occides: postillator re
 citat vba s̄c̄i thome. 2^a. 2^e. q.
 hom. az. vi. ad. 3^m. dicens. q̄ ai
 nocens p̄ falsos testes conuin
 citur: iudex nō debet eū inter
 ficere si sciat eiq̄ innocentiam.
 s̄ diligentia examinare testes
 ut inueniat occasionem libera
 di innoxium. si aut̄ hō nō pot̄:
 debet eū remittere ad superiōrē.
 Si aut̄ hō nō pot̄: nō peccat s̄m
 allegata sententiā ferens. q̄
 ip̄e nō occidit innocentem: s̄ illi
 qui eū asseruit nocentem. / **C**ō
 tra qm̄ s̄m̄am inq̄t sic postilla
 tor. / **S**aluo t̄i meliori iudicio
 videt̄ q̄trariū. q̄ dicit aug⁹. li. de

libero arbi. Quom̄ apud diu
nam prudentiam a p̄o libe
ri sūt qui pro his reb̄ quas
contem̄ oportet. hūana cede
polluti sūt. Quasi dicat. nul
lo m̄. Et p̄ res contēnendas
intelligit auḡ oīa illa q̄ hoīes
mūta amittē possūt. inter q̄s
est vita corporalis. & multo
fortiq̄ dignitas tēporalis que
aiq̄ & potestas iudicandi. h̄
postulator. **Q**uod q̄ respondet b̄
gen̄ q̄ auctōs auḡ p̄ postu
latozem allegata nō contra
riat̄ dēminatōm s̄i thome.
Nā ferre s̄m̄am mortis cont̄
eū qui quīat̄ in iudicio p̄ tes
tes diligenter examinatos.
nō est p̄m̄. licet sciatur a iu
dice innocenter condēnari. **N**ū
p̄ h̄ nō est dimittenda dig
nitas tēporalis. h̄ burgen̄
et bene. **Q**uod aut̄ s̄m̄am ferre
cont̄ talem nō sit p̄m̄. decla
rat burgen̄ p̄ ea q̄ s̄i thom̄s
dicit in p̄te s̄up̄ allegata. q̄.
h̄ d̄n. ar. 2. in corpore q̄om̄s.
ubi pulcre deducit qua ratio
ne iudicare p̄tineat ad iudicē
s̄m̄ q̄ fungit̄ publica potes
tate. et nō s̄m̄ id q̄ ip̄e nouit
tanq̄ p̄uata p̄sona. **S**z q̄r̄

rōnem burgen̄ simul etiā
contra dīstīntōnem q̄m̄ s̄i
thomas facit de p̄uata & pu
blica p̄sona in iudice. instat
m̄gr̄ mathias dīcēs. **S**z bur
gen̄ cōiter p̄ s̄i thoma certa
mē assumēs. h̄ nō pl̄q̄ dīc̄ q̄
s̄i thomas in locis allegatis
p̄ ip̄m̄ & postillatozem. Sed
ad auctōrem b̄n̄ auḡ p̄ pos
tillatozem allegatam. min̄q̄
q̄nter dicit. **N**ā s̄m̄ declarātō
nem postillatoris manifeste
concludit̄ cont̄ positōnem s̄i
thome et cōiter iuristar̄. q̄
iis em̄ in cōiter accidētib̄q̄
iudicandū sit s̄m̄ allegata &
p̄bata. nullo t̄i iure cautū est.
ymo dīuino iure p̄hibētū iu
dicare contra agnitam verita
tem. nec videre meo valet. **I**
dīstīntio q̄ iudex duplīcēm
p̄sonam dicit. s̄. p̄uata & pu
blicam. nā si p̄uata peccat.
publica nō eximit̄ nisi sit ma
nifesta lex q̄ eā excuset. **N**ō
est aut̄ lex p̄uata hūana nec
dīuina q̄ dicat iudicandū cō
tra d̄beritatem agnitam. **N**ō
videt̄ igit̄ aliq̄ lex excusans
sic iudicantem. h̄ m̄gr̄ ma
thias in forā. **S**z michi vi.

q̄ sufficienter responsum fue-
 rit ad auctoritatem auḡ p̄ ea
 q̄ burgens̄ ex verbis s̄ thom̄
 induxit diffuse. s̄ ut magis
 in sp̄ali ad singula descenda-
 ma: di q̄ b̄t̄ auḡ. loq̄ in ca-
 su quo iudex contra iura a
 ordine iuris p̄verso ferret
 s̄m̄am cont̄ innocentem timo-
 re aliquo mundano agitat̄.
 ne. s̄. vita corporali. facultat̄
 b̄. dignitate. aut potestate
 iudicandi p̄uet̄. Patet hoc
 cū dicat. q̄ pro h̄is reb̄ quas
 contem̄ oportet. S̄ ubi iu-
 dex ferret s̄m̄am cont̄ ino-
 centem p̄ testes sufficienter
 examinatos cōictū: nō ha-
 bens ad superiorem recursum.
 nec aliud qd̄ agat s̄m̄ iura.
 nō id faceret pro h̄is reb̄
 tēporalib̄ contēnendis. sed
 zelo carit̄ legū observand̄
 s̄m̄ quas tenet̄ ex debito of-
 ficij sibi commissi iudicare. q̄
 nō licet ei p̄terire. Et in ta-
 li casu loq̄ s̄ thomas. Vñ
 auct̄ auḡ nō est ad p̄p̄.
 Et cū dicat maḡ matthias
 q̄ nullo iure cautū est: ymo
 diuino iure prohibitū iudica-
 re cont̄ agnitā veritatē: dico

q̄ si intelligat cont̄ veritatē
 in foia iudicij agnitā serua-
 to ordine iuris. s̄. p̄ leges
 publicas diuinas ul̄ h̄uana
 et p̄ instrumēta testesq̄ le-
 gitimos ac diligenter exa-
 minatos. Vex̄ est. s̄ nō mi-
 litat cont̄ s̄m̄ thom̄. Nā in
 p̄p̄ito suo iudex ferens cont̄
 innocentem s̄m̄am: nō iudicat
 cont̄ veritatem sibi agnitā
 isto modo. ymo s̄m̄ veritatē
 sibi agnitam in foia iudicij.
 Si v̄o intelligat cont̄ veritatē
 sibi agnitam aliter q̄ in foia
 iudicij. i. s̄m̄ p̄p̄am q̄sciētiā
 et t̄q̄ p̄uate p̄sone: flm̄ est
 qd̄ dicit. Nā lege diuina nō
 inuenit̄ prohibētū esse iudicab̄
 tale iudiciū (et legib̄ h̄uana-
 nis est cautū q̄ disponit̄ in
 dices iudicare s̄m̄ allegata
 et p̄bata. ut lege civil. ff.
 de offi. p̄si. illicitas. §. vitas.
 lege canonica. n. q. i. vñ ex
 uob. et ca. de q̄ omp̄s. m. q. vii.
 iudicet. ubi ambros̄ dicit. vñ
 nō iudex nichil ex arbitrio
 suo facit. et p̄p̄ito domesticē
 voluntatis. s̄ iuxta leges et
 iura pronūciat. Statutis iur̄

obtemperat. nō indulget p̄ue
 volūtatī. nichil p̄paratū z me
 ditatum de domo deffert. sed
 sicut audit ita iudicat. obseq̄
 legib⁹. nō adūsat. exāminat
 cause merita: nō mutat. s̄
 ambros⁹. ubi glō tenet q̄ etiā
 si consētia iudicis nō concordet
 p̄t nō delegare cām. s̄ detmi
 nare s̄m̄ allegata. q̄ aliud
 facit aliq̄s in eo q̄ iudex est:
 aliud in eo q̄ hō est. Ad q̄d fa
 cit. vi. q. m. si tm̄ ep̄s. eū de
 offi. iudi. oz. si sacerdos. z mul
 tum apte de offi. z po. in. dele.
 pastorahs. s. qz. ubi glō
 dicit sup̄ v̄to. tenet eand. q̄
 hugonē z eius sequaces qui di
 cūt q̄ iudex nō debet ferre sē
 tentiam s̄m̄ allegata si h̄eat
 osāam lesam in q̄trariū s̄ glō.
 Cū aut̄ dicit m̄gr mathias nō
 sibi videri q̄ valeat distinctio
 s̄i thome de duplīa p̄sona iu
 dias publica. s. z p̄nata: dico
 q̄ et si sibi nō videat forte ob
 cecata p̄tione: nō seq̄ rectam
 nō esse et iurib⁹ satis p̄bitaz.
 nā illa exp̄sse h̄et in glō su
 pra allegata. m. q. vi. iudicat.
 Eam etiā distinctōm facit

aug⁹ ad bonifaciu comitē. et
 h̄et. xxij. q. m. si ecclia in fi
 ne. Ea etiā distinctōe de duplī
 a vni⁹ hōis p̄sona. i. q̄ vni⁹
 duplīa fungat p̄sona: v̄tatur
 caplm̄ sup̄ allegatū. si sacer
 dos. in fine. Vñ nō deberet vi
 deri isti magistro distinctō s̄i
 thome q̄ noua q̄dā adinue
 tio. Et cū arguit cont̄ distinc
 tionem q̄ si p̄nata p̄sona
 peccat: publica nō eximit.
 dicit q̄ p̄tito s̄ nō concessio q̄
 p̄sona p̄nata peccaret in ca
 su n̄ro: ip̄e sibi respondet
 dicens. nisi sit manifesta
 lex q̄ eā excuset. q̄d est in p̄
 positio p̄t sup̄ deductū fuit.
 et tñ nō est ver⁹ q̄ in casu s̄i
 thome p̄nata p̄sona peccat.
 qm̄ illa nō occidit aut iudi
 cat innocentem: cū nō h̄eat
 iudicariam potestātē sup̄
 eum.

Circa libri leuiti. ca. p̄.

In ca. p̄. leuit. sup̄ i.
 ponetq̄ sup̄ caput
 hostie man⁹: burgen
 cont̄ postillatorem ait. Ph̄c
 manūū impositōnem potiq̄

videt denotari qd hō offerēs
illud aīal esset digna occisione
pro suis pātis / et qd loco illiq
illud aīal oblatum ul' imola-
tum occideret. ut m. p. 2. q.
cy. ar. m. ad. q. Cont' quez
māthias māt / ai postu-
lator exponeret impositōez
manuū offerentis sup caput
hostie: burgen allegando s̄m
thomā dicit illam impositōez
ponē debere intelligi qd hō of-
ferens: se p̄stet pro pātis
suis digni morte. et qd p occi-
sionem aīalis p ipm oblati
vita ei redimeret. s̄ ista ex-
positio est falsa 2 cont' glōm
ordinariam dicentem 2 c. hō
māthias In q̄b' verbis
plane conuincit qd neqz s̄m
thomā legit: neqz dita bur-
gen bene adūterit. Nā s̄m tho-
mas in loco sup aīnotato nllz
de impositōe manuū offe-
rentis sup caput hostie ver-
bum fecit. neqz burgen sup
expositōe huius impositōis
manuū: allegat s̄m thomā.
s̄ in cōfirmatōm ei qd s̄do
subiūerat. s. qd loco hōis qui
p pātis suis digna erat morte:

aīal oblati uel imolati occi-
deret. De ipa em occisione aīa-
lis precise loqut' est s̄m tho-
mas in eo loco / nō de manuū
impositōe / Et intelligenda
sūt verba s̄m thome. nō qd aīa-
lis occisio semp offerētē digni
morte significaret: sed
q̄ndo pro pātē offerebat. Nā
et in eod' ar. in solutōe ad. vii.
distingues triplex sacrificiōz
gen' dicit qd holocaustū qd to-
tum cōburebat: offerebatur
dō sp̄aliter ad reuēntiam ma-
restatis ipia et in amorē bo-
nitatis ei. et terciu' sacrificiū
qd hostia pacifica uocabat'
deo offerebat' uel p grāz ac-
tione. ul' p salute 2 prospita-
te offerentiū. et tñ utrobiz
aīal oblati occidebat. Vñ cre-
derem qd fuerit māthie
ocasio deceptōis qd burgen
vtrqz 2 de manuū impositōe.
et de aīalis oblati occisione:
sub vno orōnis contextu po-
sūt. S3 si legerat s̄m thomā:
singula singulis adaptarat.

I Circa caplm. vii.
N ca. vii. sup i. Loqu-
ta est dñs ad moysen.

burgen quibus verbis egit
 ad declaracionem eorum quibus in lo-
 co supradictis ad explicanda
 uel perfectius adimplenda precep-
 ta decalogi. Ex quibus quibus in
 medio digressionis infert quod
 preceptum de dilectione proximi
 prout in lege diuina traditum non
 est de preceptis iuris naturalis
 primo per se notis. Cuius tria argu-
 rium dicit ipse sanctus thomas se-
 fuisse. primo. 2. q. c. ar. 3. ad primo. ubi
 dicit quod precepta de dilectione di-
 et proximi sunt prima et cetera le-
 gis naturalis que sunt per se nota ratio hu-
 mane uel per naturam uel per fidem. Con-
 firmat burgen eam fuisse sancti
 thome positionem ex eadem que
 ar. vi. ubi sanctus thomas dicit
 quod quedam sunt precepta rectissi-
 ma et admodum manifesta quod editio-
 ne non indigent. sic mandata
 de dilectione dei et proximi. Non
 admiratur burgen ut ipse magister
 quod sanctus thomas talem dederit
 in loco allegato doctrinam. Sed
 certe maiori admiratione dig-
 num uidetur quod burgen tale in
 verbis sancti thome habuerit in-
 tellectum quod scilicet illa duo precep-
 ta de dilectione dei et proximi per

ut dicitur. beati. et matthei. v. data
 sunt. sunt prima et cetera precep-
 ta legis naturalis per se nota ratio hu-
 mane. que quod ceteris sunt ac
 manifesta. editio non indiget.
 Ina de preceptis iam actu editis
 atque traditis ut allegat: qua-
 mente dicit sanctus thomas quod edi-
 tione non indiget significans
 quod nec edita sunt. Doceret plane
 in eodem orationis contextu duo co-
 tradictoria simul esse verum. Et
 per ipsum disputat sanctus thomas
 verum de caritate debuerit da-
 ri aliquid preceptum. 2. q. xl.
 ar. 2. et concludit quod sic. et
 ar. 2. concludit quod duo fuerint
 data precepta. scilicet de dilectione
 dei et de dilectione proximi. Non
 ergo fuit mens sancti thome di-
 cere quod precepta de dilectione di-
 et proximi prout diuina lege tra-
 dita sunt. sunt prima et cetera legis
 naturalis precepta. que quod per se nota
 sunt. editio non indiget. Non
 rudis plane est ~~burgen~~ bur-
 gen ymaginatus. Dicendum ergo
 est quod sanctus thomas ubi dicit
 duo precepta dilectionis esse prima
 et ceteris precepta legis naturalis
 que ratio humane per se nota sunt. ac

p^h q^o editōne nō indiget: loc^o
 de illis p^oceptis q^o ad s^obam act^o
 ab^o 1. de dilectōne dei & p^ovi si
 ne m^o detiatio put^o m^o hōi
 nāliter. Est em̄ de ditamine
 legis nē om̄i rōāi cature q^o
 diligat d^om s^o oia: m^o q^o ē v^ole
 b^o ac p^ouā. p^o 2 p^o cā s^ou esse.
 totiq^o p^ofectōis nāi. Itē est de
 ditamine rōis nāi: q^o hō p^ovi
 diligat q^o intelligit ois hō. m^o
 q^o sibi filis ē s^om nām specifi
 cam s^om ill^o ec^o viij. om̄e aia
 diligit sibi file. Docet h^o s^os th^o
 mas in p^olib^o locis. et m^oltum
 plane. p^o p^o q^o h^o ar. 2. et. 2.
 Itē p^o 2. q^o c^o ar. 3. Vñ hoc
 m^o loquēdo: dilectō di & dilectō
 p^ovi sūt de p^omis & cōib^o legis
 natē p^oceptis rōi huane p^o se
 notis q^o exteriori nō indiget
 editōne & p^osertim aduicta fi
 de. a q^ob^o oia p^ocepta decalogi
 deducunt. sic q^ones im̄mediate
 ex p^omis p^oncipis. put^o s^os th^o
 mas tradit. p^o 2. q^o c^o ar. 3. ad
 p^o 1. S^oz in lege d^oma deut. vi.
 et m^o viij. tradita sūt p^ocepta
 de dilectōne dei & p^ovi. nō q^o
 ad s^obam act^o absolute. s^o q^o ad
 mod^o detiatum. s^o q^o de^o diligat^o
 ex toto corde / ex tota aia aut

mēte. et ex tota fortitudine.
 et p^ovi diligat q^osq^o sic se r^om.
 Itē em̄ modus diligendi d^om
 et p^ovi. nō m^o hōi a nā: s^o
 ex grā. vñ indiguit exp^ossa
 editōne p^o mod^o p^ocepti. cā sit
 de nāitate salutis. Et inde ē
 q^o duo p^ocepta de dilectōne di
 et p^ovi: dicit^o p^ocepta cari^o
 q^oz m^o eis nō solū s^oba act^o: s^o
 et mod^o ille diligendi q^o est
 mod^o caritat^o: cadit in p^ocep
 to. ita q^o sine caritate. ista
 duo p^ocepta dilectōis imple
 ri nō possūt. put^o pulcre de
 duat s^os thomas. p^o 2. q^o c^o
 ar. 5. Vñ aug^o d^oic^o m^o h^o de p^o
 fectōe iusticie q^o h^o p^oceptū. di
 liges d^om d^om tuū. in pleny
 tudine caritat^o patē implebit.
 et q^o p^o h^o p^oceptū indicat nob^o
 nō q^od faciend^o sit: s^o potiq^o q^o
 tēdend^o sit. Ex q^o auctōre seq^o
 q^o dilectō di cadit s^ob p^ocepto q^o
 ad mod^o caritat^o q^o in eo impoz
 tat^o cā d^oz / ex toto corde & c^o. ali
 as in via poss^o p^ofectū impleri.
 q^od t^o negat aug^o. Idē exp^osse
 tenz s^os thomas. 2. 2. q^o v^olm^o.
 ar. 6. 2 q^o clxxxviii. ar. 2. ad. 2.
 Inqt. p^ofectū d^ome dilōis v^olū q^odē
 cadit sub p^ocepto. ita q^o 2 p^ofectū

patet non excludit ab illo precepto. Idem tenet in de iurib. q. 2. ar. v. ad p. Et quod isto modo intellexerit sanctus thomas precepta de dilectione dei et proximi data fuisse lege divina: patet quoniam 2. 2. q. vlm. ubi specialiter de his preceptis tractatum facit: uocat ea precepta caritatis. Et sic tunc per titulum latet de eis disputat in tota questione. Si. n. daret ista precepta in lege divina de dilectione naturali dei et proximi uel quod ad substantiam actus ab eis dicerentur precepta caritatis: cum sine caritate esse possit ea dilectio. Unde et eadem. q. 2. 2. ar. p. / cum 3. loco obicit ad probandum quod non sunt data precepta de dilectione dei et proximi ex eo quod magister precepta decalogi non continent: non solum obiectum per hoc quod sunt de primis et coarctatissimis preceptis naturalibus notis. quod ad modum. p. 2. / sed soluit quod omnia precepta decalogi ordinantur ad ista duo de dilectione dei et proximi tanquam ad finem. propter quod in omnibus includuntur. hoc intelligendum est per modum quod finis includitur in his que ad finem disponunt uel ordinantur. Omnia enim precepta decalogi ordinabilia sunt et disponunt ad duo precepta caritatis: non tamen sic ad finem ad eam quantum ad naturalem: sed sic ad finem excedentem et supernaturalem. quod ad modum et virtutes morales ad virtutes

theologicas disponunt ac ordinantur. Et hoc in apostolo dicitur. p. thimot. p. quod finis precepti est caritas. putat sanctus thomas in postilla exponit. Sequitur ex premissis quod ista duo precepta sunt secundum doctrinam sancti thome precepta caritatis. putat deuter. 6. 2. in. xxv. tradita sunt. 2. d. et ipse deducit in eodem ar. 1. Hec ex parte premissis dilectionis dei et proximi distinctio ex dicitur sancti thome. p. 2. q. cix. ar. 2. ad p. et 3. Et. 2. 2. q. xxviii. ar. 2. ad p. Et. q. xxvi. ar. 3. et plura alijs locis. Satis apparet ex predictis quod burgen deceptus fuerit: non aduertens distinctionem quam sanctus thomas habuit de dilectione dei et proximi. Quod autem burgen obiicit de phisicis et psycheticis qui cum de dictamine naturali rationis maxime structati fuerint. prouenerunt amantiam inter viros virtuosos esse precise: non habet difficultatem: quia amor aut dilectio naturalis quam ponit sanctus thomas primum principium communissimum per se notum: non est amantia proprie loquendo. Nam amor ille naturalis non est virtus: cum se extendat usque ad irrationalia naturas suo modo. Unde et

inuenit in bono et malo homi-
 ni. Amicitia autem perfecta pro-
 ut philosophus dicit. viii. ethicorum. Virtus
 est autem non sine virtute. Ad
 etiam concedit burgensem. Minu-
 rum ergo si in solis virtuosus
 reperitur. Iste amor autem dilec-
 tio naturalis fundatur vel super cali-
 tate esse et non quibus omnis crea-
 ture comparantur ad dominum. vel super
 prope non conatione per quam quibus
 creatura operatur ad omnia que sunt
 sue speciei. sed amicitia putatur de ea
 loquitur burgensem fundatur super con-
 catione virtutis. Ac per hoc me-
 rito non ponitur a philosophis nisi inter
 homines virtuosos. que obiectio
 burgensem non est ad propositum. cum
 aliud sit de naturali dilectione: et
 aliud de amicitia. ymo non idem
 iudicium est de omni genere am-
 icie putatur sanctus thomas deducit
 2. 2. q. xvii. ar. viii.

Circa hunc deum. Ca. iii.

In deum. ca. iii. bur-
 gensem volens probare
 quendam postillato-
 ris quam iniquam efficacem: in-
 duxit dictum sancti thome p. p. q.
 lxx. ar. 2. ad. 2. q. nichil phi-

bet de digniore caturam:
 pro inferiori esse factam. non
 sicut quod in se considerat: sed sicut quod
 ordinat ad integritatem vni-
 uersi. Ex quo dicto burgensem
 inferre contra postillatorem quod
 etiam si corpora celestia sunt
 facta propter hominem: ex hoc non tol-
 litur quod sunt homine digniora. Co-
 tra quem magister matthias sicut.
 Nec deductio sancti thome quam bur-
 gensem adducit valet. per scolam eius
 proficere reprobat et ad errorem
 reducit quod celum sit dignius ho-
 mine et ceteris. Ille cum ceteris. Sed
 hoc reuera valde inprope loquitur
 et magister matthias. non enim deducit
 non cum obsistat scola proficere: sed
 thome est. non eius dicta debet. sed
 burgensem quam deducit ex quod
 dicto sancti thome. quod verissimum
 est. quod deductio burgensem ex eo:
 extra mentem sancti thome fuerit.
 Numquam enim sanctus thomas voluit
 aut docuit celum esse quod dignius
 homine in genere videntur. Cum
 eadem solutione per burgensem alle-
 gata dicat quod hoc sicut animam per
 fertur corporibus luminariis. y-
 mo nec celum sicut doctrinam sancti
 thome calitatem habet aut in

fluentiam directe sup hoiem
 in q^m hō est: & ab alijs inferio
 rib⁹ se: distinguit. **I**ste ergo ma
 gister mathias significat q^d
 s^co thomas aliud in h^o articulo
 senserit ul^t docuerit a scola pa
 risien⁹. Licet ergo magistro
 mathie p^o deffensione postilla
 toris pbare deductionem bur
 gen⁹ ex dictis s^ci thome fuisse
 ineptam & longe a s^ci thome
 p^oposito: aut alias quam postu
 latois deffendere. **N**ā datum
 s^ci thome p^o burgen⁹ allegatu^m
 verissimu^m est. neq^{ue} em^m negari
 pot^{est} q^d aliq^{ui} sint corpora p^ofecto
 ra ut celestia: facta p^o esse &
 consuatoem corporu^m imp^ofec
 to^m. s^ci istoz inferior⁹: prout
 talia su^t p^otes vniuersi. ad ai
 ia p^ofectoem & consistencia^m cor
 pora celestia condita su^t sic ad
 quenda^m finem in genere ca
 turaz⁹. q^{ui}q^{ue} omⁿiū caturaz⁹ deq^{ue}
 sit ultima^m finis.

Circa cap^{itulum}. xviii.

In ca^{pitulo}. xviii. circa q^{uestione}
 motu^m p^o postillatois an
 s^ci. repudii uxoris fuisse
 in veteri lege illicitu^m. **C**ū pos
 tillatois recitaret duas oppione^m
 famosas: burgen⁹ volēs pbare

longa digressionē q^{ue} oppio dicit
 repudiu^m fuisse licitu^m sit magis
 consona l^{ib}re et rōi. inter alia
 inducat q^undam s^ci thome auc
 toritatem dicentis p^o. 2^a. q. cy.
 ar. q. ad. 3°. **M**at^{thias} fuit in ve
 teri lege put^{us} erat in officium
 n^o. nō put^{us} est sac^orum conuictio
 nis xpi et eccl^{ie} q^{ue} nōdum erat
 facta. v^{er}ū in veteri lege dabat^{ur}
 libellu^m repudii q^{uod} est cont^{ra} sa
 c^omenti rōm^{is} s^ci thomas.
Sz m^{ag}ter mathias in replica
 sua cont^{ra} burgen⁹ inq^{uit} sic. In
 ca^{pitulo}. xviii. ubi postillatois dispu
 tat de libello repudii & diuortio
 sic et scot^{us} circa. 2^a. s^umar^{um} & con
 ter doctores: solus burgen⁹ cū
 s^ci thoma se p^occiter debeat
 ad p^ote^m min^{us} pbabilem. volēs
 q^{ue} in veteri lege repudiu^m erat
 nō m^o licitu^m: s^{ed} eccl^{ie} a d^o p^ocep
 tum expresse. **S**z m^{ag}ter mathias
 in forā. **C**uius t^{em} q^{uestio}nis disputa
 tōnem remittit ad ea q^{ue} scrip
 sit infra. m^o. viii. **S**z q^uā ibi
 nō reffert ip^{se} m^{ag}ter sic h^{ic} q^{ue}
 burgen⁹ cū s^ci thoma teneat
 in q^{uestio}ne de repudio in vet^{er}i le
 ge p^otem min^{us} pbabilem. s^ci
 fuisse licitu^m: oportuit h^{ic} id
 q^{uod} de s^ci thoma tetigit examⁱⁿ

nare. Et certe mirabile est ne dicam abhorribile quod magister matthias tam effronte ac aperte imponat sancto thome illud falsissimum. cum ipse nunquam dixisse reperiat quod repudium in veteri lege fuerit a deo preceptum. nec solum hoc: sed neque in partem minus probabilem ut ipse magister falso refert se determinavit. scilicet quod repudium fuerit in veteri lege licitum. Nam. 2. super matth. di. xxxviii. q. 2. az. 2. sub az. 2. eadem questione disputat ex proprio. In qua de determinatio reatatis duabus opinionibus quibus huius postulator teneat: in fine sede opinionis que tenet repudium fuisse licitum ex permissione divina: inquit sic. Et quoniam hoc probabiliter dicitur: tamen primum contra sustinetur. hoc sanctus thomas. Insuper prima opinio quod repudium in veteri lege fuisse illicitum. primum tamen ad maius malum vitandum. scilicet uxoriadum. Ecce quod expresse apparet quod sanctus thomas magis se detinet in probabilioris partem. quam tenet huius postulator. scilicet quod repudium fuerit in veteri lege illicitum. quoniam dicit aliam opinionem habere probabilitatem. quod et contra doc-

tores dicit. Item. p. 2. q. xv. ar. 2. arguit sic. vni. loco. Preterea inter virum et uxorem sicut est maxima familiaritas: ita debet esse fides firmissima. si hoc non potest esse si matrimonium dissolubile fuerit. Ingenter igitur dominus promisit deuter. xviii. quod ad posset uxorem dimittere scripto libello repudii. et quod etiam ulterius eam recuperare non posset. Ecce argumentum. Sequitur responsio. Ad. 2. dicitur quod lex promisit repudium uxoris non quod simpliciter iustum esset: sed propter duriciam iudeorum. ut dominus dicit matth. xv. Sed de hoc oportet plenius tractari cum de matrimonio ageretur. hoc sanctus thomas in for. Vbi patet quod magis se detinet in opinionem que repudium dicit fuisse illicitum. Item contra gentiles. h. 3. ca. xviii. in fine sic ait. Per hoc autem excludit consuetudo dimittentium uxores. quod tamen in veteri lege permissum fuit iudeis propter eorum duriciam. quod scilicet promissum erat ad occasionem uxoris. Permissum ergo fuit minus malum: ad excludendum magis malum. hoc sanctus thomas in for. Ex quibus aperte constat quod magis teneat repudium fuisse illicitum in veteri

lege. nō em̄ potuit plam̄ ostē-
dere mentē suā q̄ dicit sic h̄. q̄
pmissum fuit min̄ mali ad
excludendū maius mali. **C**eru-
bescat igit̄ m̄gr mathias qui
plane h̄ in loco aut nō legisse
aut nō intellexisse s̄m̄ thomā
ul̄ maluolum fuisse salua pa-
ce sua comprobat. Sed neq̄
auctōrem doctoris sui scoti si-
deliter introducit. significans
q̄ in eā oppiōm se detinet
q̄ repudiū dicit fuisse illicitū.
Nā in loco p̄ eū allegato. e.
s̄m̄az. di. xxxij. q. 2. vtrāq̄
reatat oppiōm. nec se in ali-
q̄ p̄tem expresse detminat.
ymo nec alteram eaz p̄tulit
alteri. s̄ eo magis videt̄ dedi-
nare in eā p̄tem q̄ repudiū
dicit fuisse licitū: q̄ multo plu-
res ad eā p̄bilitatē induc-
vōnes. & argumēta in q̄trā
p̄tem magis solute dissolue-
re conat̄ est. **A**uctōs autē
s̄m̄ thome qm̄ burgen̄ pro se
introduxit: p̄pōitum eū nō
p̄bat. cū ibi p̄cise dicit s̄s
thomas q̄ in veteri lege da-
bat̄ libella repudiū. Sed vtr̄
id licitū fuerit aut illicitū. nō
detminat. neq̄ p̄sequit̄.

Circa librum regum. Cap. xv.

N. e. h. regū ca. xv.
sup̄ illd. bis ut ascen-
dat umbra. p. lineis
Burgen allegat s̄m̄ thomas
p. p. q. xv. ar. blē. dicētem q̄
inter miracula sūmum gradū
tenent ea q̄ nullo mō nā facere
pōt. ut sit retrocessio solis. glo-
rificationē corporis hūiani & filia.
Sz m̄gr mathias q̄ doctrīna
s̄m̄ thome ul̄ in modico ferre
nō valet etiā si agnitā veri-
tatem impugnare dep̄benda-
tur obsistit dicens q̄ dictū illd
s̄m̄ thome auctōri augustini
contradiat q̄m̄ p̄mo de trim.
ca. vi. m̄gt. maximū mira-
culum esse suscitare mortuū.
In q̄ plane m̄gr mathias
conuincit manifestam impug-
nare veritatem. **N**ā si mirabili-
noiant̄ p̄ut aug. dicit. xvij.
cont̄ fausti. cū deq̄ aliqd̄ facit
cont̄ cognitū nobis solitiq̄
cursum nē. consequens est q̄
miracula dicant̄ p̄ comparatō-
nem ad facultatem nē quā
excedit. **N**ā ex comparatōne ad
dinam p̄m̄ nichil ē q̄ possit
appellari miraculum. qm̄ qd̄
cūq̄ factum. minimū est diu-

ne potentie comparatum. In
sequitur quod si huius dicitur aliquid ma-
ius miraculum: quod magis ex-
cedit facultatem nature. sed quis
negauerit id magis fieri est
nam rei quod nam excedit et quod
ad substantiam facti: et quod ad modum
fiendi: quod quod excedit nam quod
ad modum fiendi per se. quorum in
primis in solis retrocessione a
statione contingit. 2°. In
corporum mortuorum resurrectione.
Et confirmat per ea quae Augustinus
dicit. xvi. de ci. dei. ca. viii. et
ubi ex proprio conferens de mi-
raculo ait sic. quod ita dispositum
est ab auctore nature celi et terre:
quae admodum cursus ordinatissi-
mi siderum: quod tamen rationis legibus
firmis firmatum. Et tamen quando
ipse voluit quod summo regis ipso
ac potestate quod condidit: stel-
la praeteris magnitudine
ac splendore notissima: colo-
rem. magnitudinem. figuram.
et quod est mirabilis sui cursus
ordinem legibus mutauit cur-
uauit. 1°. Augustinus. Et post pau-
ca exemplificat de statione
solis tempore iosue et de eius
retrocessione tempore ezechie,

Ex qua auctoritate Augustinus habet quod
nichil ita dispositum est aut tamen
rationis legibus firmis firmatum:
quae ad modum cursus siderum. et
ex hoc procedit Augustinus ad probandum
excellentiam miraculorum quae facta
sunt circa sidera. sequitur enim si
nichil tamen fixum et firmatum
est quod cursus siderum: quod nichil
tamen magnum est aut tamen mira-
bile quod ipsum stellarum cursum mu-
tare. Ad auctoritatem Augustinus in
contrarium factus est sensus.
Non enim Augustinus in eo loco prode-
bat gradum et diem in miraculis
assignare. sed volens omnipotentiam
filii ex effectibus de-
monstrare ac per hoc patris et
filii summam equalitatem proba-
re: dixit an quicquam maius mira-
culum est inter mirabilia:
corporum mortuorum ressuscita-
tione. Quasi diceret certe non
est maius miraculum. quod si pro
magnitudine sua magis ar-
guat omnipotentiam dei quod res-
suscitatio mortuorum quae facta est
per filium. ita ut maiestas re-
fferat non ad miraculum in se:
sed ad comprobationem vel attes-
tationem domine omnipotentiae

ut sit sensus q̄ nichil est mai
mirabile resuscitatione mortuo
rum .i. magis diuinā ostēdes
omnipotentiam. q̄ l̄o miracu
lum dei omnipotentiam argu
it. quēadmod̄ et alia. Nā si
grada sine in miraculis: omnia
tamē diuinam omnipotentiam
attestant. Dicit em̄ auḡ in epla
ad volusianū q̄ in reb̄ mira
biliter factis: tota ratio facti
est potētia facientis.

Circa prologum libri iob.

In prologo libri iob pos
tillator inq̄rens q̄ fue
rit intentio auctoris
in l̄o libro: recitat positōm sanc
ti thome q̄ hūc librum subtili
ter et eleganter exposuit dice
tis q̄ intentio s̄i iob in l̄o lib̄
fuit sup̄. q̄ res n̄ales d̄ina
p̄udentia regant̄: declarare
ulteri⁹ etiā actū hūanos d̄ina
p̄udentia regi. Hāc s̄i thome
assertionem postillator decli
nat dicens eam nō fuisse s̄i
iob intentionem. q̄m totū iste
liber p̄cedit p̄ modū quōdā dis
putatōis inter iob ex vna pte
et amicos eius ex altera. qui t̄m
in l̄o q̄ebat cū iob ut ip̄e dicit.
q̄ actū hūanū regunt̄ d̄ina p̄

udent̄. cū miterent̄ p̄bare eū a
dō iuste punitum pro p̄tis su
is. ergo nō erat intentio iob
idip̄m eis p̄ rōnes et disputa
tione ostendere. nā intentio
disputantis cont̄ aliq̄s: nō est
p̄bare id in quo cū eo quēunt̄.
Et aliud in quo ab eo dissentit̄.
Vñ dicit postillator q̄ inten
tio s̄i iob in l̄o lib̄ fuit q̄ aliq̄n
in p̄senti malis euēnit bona:
et iustis adūsa s̄m ordmē diui
ne p̄udentie. ad q̄m p̄tinet
punire mala et premiare bon̄
in hac vita et in futura. Ad
q̄d p̄bandū p̄cedit ex concessō
ab eis. s. q̄ actū hūanū diuina
p̄udent̄ regunt̄. H̄ postillator
in s̄m. Ad q̄ tendet burgen
q̄ licet adūsarū iob concederet
actū hūanos d̄ina p̄udent̄ regi:
sic t̄m ponebat modū regendi q̄
nō competebar dō. in q̄ dicebat
q̄ deq̄ premiāt iustos et inius
tos punit solū in bonis et ma
lis tēporalib̄ hūiq̄ vite prout
patet in p̄cessu etiā s̄m postil
latorem. Nā h̄ modū regendi
nō competit diuine iusticie.
Vñ p̄udentiā dei circa actū hu
manos simpl̄ negabat̄ pone
tes eā illo m̄ quo deo nō posset
competere. licet p̄udentiam di

concederent in confuso. **T**o bur
genz bene z ad intentōnem
scti thome **I**ntellexit em̄ sc̄s
thomas amicos iob negasse
providentiam dei circa actus
huānos nō in se si in eo ad qd̄
seq̄. s. in suo effectu. est enim
effectus quidam dñe p̄videntie:
q̄ mahs in hac vita bona in
terdum euemiant: et iusti sine
culpa sua affligant̄. ad hōz
s. exortatiū z p̄batōnem ac
maiozem gl̄iam et in exēplis
alioz s̄m̄ illd̄ aph̄ R̄. V. glo
riant̄ in tribulationib̄ scientes
q̄ tribulatio patientiam opat̄.
patia aut̄ p̄batōnem. p̄batō
vero sp̄em **E**t iac̄. p̄. b̄. v̄. v̄.
q̄ suffert̄ tēptatōm̄. qm̄ cū p̄
bato fuerit accipiet coronam
vite **E**t **A**d alioz vero maio
rem penam s̄m̄ illd̄ sap̄. viij.
Creature dei in odii facte sūt
et in tēptationem aie hōm̄.
et in misapulam pedib̄ impi
pientium **V**n̄ cū am̄ia iob ne
garent hūc ordmem dñe sapi.
q̄ disponit aliq̄ndo iustos in
hac vita nō pro culpa sua fla
gellari: qd̄ et p̄fallator coce
dit: seq̄ q̄ dei providentiā circa

acta huānos ex q̄nti negabāt.
qd̄ sc̄s thomas notavit **E**t q̄
iste fuerit m̄lta scti thome p̄z
ex eo q̄ fundamentū amicos
iob dixit fuisse iustoz afflicto
nem in hac vita. ait em̄ sic.
No aut̄ qd̄ p̄capue p̄vidētiāz
dei impugnare videt̄ circa
res huānas: est afflictio ius
toz **N**ā q̄ mahs interdū bo
na euemiant z si irrōnabile
videat̄ z p̄vidētie contrariū:
tñ b̄t̄z h̄ie pot̄ excusationem
ex misatione dñi. s. q̄ iusti
sine cā affligant̄: certitudi
naliter videt̄ subruere p̄vi
dentie fundamentum **T**o sc̄s
thomas **E**x q̄b̄ manifeste
apparet q̄ intentō eiā fuit q̄
amici iob exphate z immedia
te negarent afflictionem ius
toz in hac vita. qd̄ erit impli
cite destrucere fundamentum
p̄vidētie dñe **E**t est modus
loq̄ndi scti thome in h̄ loco. sic
si fidelis q̄s credēs totā sacram
scripturam: negaret p̄ igno
rantiam b̄m̄ petri fuisse p̄f
catorē. certe talis v̄e dicit̄
negare sacre s̄pture verita
tem. qz negat aliqd̄ ex q̄ seq̄.
sacram scripturam falsum di

no. n. intellexit sc̄s
thomas q̄ ess̄ intentio
iob p̄bare am̄ic̄ q̄ negi
tib̄ ab̄. z simp̄ p̄vidētiā
di circa actus huānos: cū
cū q̄ ex p̄se dicat̄ elip̄at̄
cā asseruisse p̄vidētiā di
s̄. v̄. v̄. v̄. v̄. v̄. v̄. v̄. v̄.
b̄t̄z h̄ie q̄ corripit̄ z c̄.

vise. etiam si illud negret ig-
norans q̄ in sacra scriptura
contineat. Ita etiā amici iob
cōcedentes dīnam p̄videntiā
circa actū hūanos in confuso:
potuerūt eā de negare: impli-
cite tñ et ex gñti: negātes in
p̄ncipali aliquē modū ul' ordi-
nem dīne p̄videntiā quem hē
circa actū hūanos. Quā admodū
iudei negantes exphate deū
esse hoc modo. s. trimū et vni:
ex gñti negant vere dī esse,
et negātes hūc modū incar-
natiōis filij dei. s. p̄ nativitatē
ex n̄gine: ex gñti et impliate
negarent incarnatiōem filij di
absolute. Ex p̄missis satis
responsū est ad rōm postulla-
toris. nō enī iob et amici ei
cōveniebāt in concedendo di-
vinā p̄videntiā circa actū hūa-
nos. Nā amici iob cōcedebant
dīnam p̄videntiā tali modo:
ex quo seq̄bat̄ impliate et ex
gñti nllam esse dei p̄videnti-
am circa actū hūanos. Qd̄
aut̄ magr mathias dicit q̄ si
p̄r impliatā negatiōem in-
tentio iob fuisse p̄bare deū
esse p̄missorem actū hūanos:
debuisset p̄mo p̄bare deū esse

qd̄ sit impliate negasset amici
ei. nī nichil aliud sit dī esse:
q̄ deū esse iustum: nullam pe-
nitā hē rōm. qz etiā si s̄s tho-
mas vellet significare q̄ intē-
tio iob fuerit p̄bare p̄videntiā
dei esse absolute et simpliate
circa actū hūanos: nō idō seq̄-
ret q̄ p̄mo debuisset p̄bare de-
um esse. qd̄ etiā impliate ne-
gabāt. Nā ad p̄bandā gñem
nō concessam: sufficit in omni
argumētatiōe p̄bare p̄ncipalē
p̄r et īmediatū. ex q̄ seq̄-
talis q̄. neqz est nōm p̄bare
omnia p̄ncipalē. mediata et remota
q̄ quadam deductiōe a p̄. ad
ulti. negant̄ sine negata. n̄
forte p̄ncipalē p̄r. fuisse nega-
tū. qd̄ nō est in p̄posito. alias
q̄libet sc̄ia debuisset p̄bare oīa
res p̄ncipalē usqz ad p̄mas ani-
mi conceptiōes ad p̄bandas
p̄ncipales gñes. qz oīa quodā ordi-
ne negant̄. vna gñe negata
qd̄ esset sc̄ias om̄s confundere.
Et tñ verū est q̄ s̄s thomas
int̄lexit fuisse intentiōem
iob p̄bare p̄ rōes p̄videntiā
dei circa actū hūanos eo n̄ q̄
ei amici illam negabāt. s. di-
recte et exphate: s̄m aliquem

modu' & ordinem sicut declaratum est. et ex anti & implicite. pbare absolute & simpli d'ima prudentiam de actib' h'uanis qm' illi implicite & ex anti negabat.

Circa capitulum tercium

In ca. 3. s'c's thomas exponens verba iob q'ba maledixit vite sue & natiuitati dicit q' verba iob in h' ca. no' fuerit verba impotentis et blasphem. s' illa p' tullit volens significare dispositionem p'is sensitue abhorrescentis miserias in quib' erat. au' est vita talib' miseris subiecta: tristabilis & odiosa, et tri' s'm' ro'm' vita sua cu' illis miseris acceptabat p' virtutem patientie & sub spe p'emy vite future. **H**ac expositionem s'c'i thome postillator referens dicit pati calumpnia ex eo q' amici iob cu' essent sapientes et b'm' litterati nuq'q' contradixissent iob h' modo loq'nti. cu' scirent p'ationes tristabiles esse simpli sensitue p'is. **V**n' s'm' hac expositionem dicit ip'e tota eoz' disputatio co'tra iob p'cederet in equiuoco.

cu' nitant' ostendere iob ex impatencia maledici & blasphemii t'q' ex erronea r'one loq'ntem. q'd' videt' ingens dia de viris sapienab'. **P**ropter q'd' ip'e postillator aliter exponit dices. q' iob illa verba p'tulit no' q' ex se & de mente p'pa. s' concludens cont' amicos suos ex concessis ab eis: et dicens ad ingens. negabat eni' amici iob ut dicit postillator p'umitionem p'cor' & remunerationem bonoz' in futura vita. **E**t ex hac s'm'a erronea qm' no' uerat iob concludebat contra eos q' vita sua tot & tantis miseris subiecta: esset sibi odibilis et onerosa. & p' q'ns natiuitas sua concept' & educat'. si de hoz' tollerancia nulla in futur' est expectanda p'miat'. **H**o' postillator in s'm'a **S**z burgen ostendens expositionem s'c'i thome verum & magis ro'abilem: respondet ad obiectom' postillatoris dicens falsum esse q' stante expositione s'c'i thome: disputatio iob & amicos eoz' p'cederet in equiuoco. qm' eoz' disputatio circa h' erat p'ncipaliter q' iob dicebat se esse flagellatu'

sine culpa. amici vero assererent
 ipsum flagellatum esse in pena
 culpe sue sicut ex processu patet.
 et ita disputatio eorum non erat
 in equoco sed sibi inuicem de
 directo contradicebant. Quia autem
 quod in hac disputacione interpo-
 sita sunt: non erant de principaliter
 intentis. sed de secundario supponem-
 entibus. Vnde et infra cap. xxxv.
 ubi cessauit disputatio trium
 amicorum de sic. omiserunt autem
 tres viri isti respondere iob
 eo quod iustitiam sibi videret. id est quod non
 poterant ipsum convincere de ini-
 iusticia sua. Amici ergo iob
 quod principaliter pretendebat in
 disputacione probare iob pro cul-
 pa sua flagellatum: non sunt posse
 quia utriusque verba quod in capitulo hoc
 interposuit fuissent plura secundum
 partem sensitiuam. uel alias quod
 non curantes de illis. et sic nec
 ipsum disputabat in equoco: nec
 iob eos detinuit in verbis ad
 propositum non expectantibus. Vnde
 usque enim partis intentio: versaba-
 tur principaliter circa iustitiam
 iob quam ipse proponebat. alij con-
 tradicebant. Ad autem postilla-
 torum dicit quod iob in libro capitulo. ex sua
 erronea amicorum suorum quam non
 uerat concludit vitam suam odi-

bilem et onerosam. Incedendo
 eos ad mensurans: dicit burgen-
 se irrationabiliter dictum. tunc quia
 quando libro capitulo propositum nichil legit
 auduisse ab amicis. cum ipse fue-
 rit primus loquens de hac materia. non
 debuisset eis imponere quod ali-
 quod erroneum credidissent. non ha-
 bens de hoc certam noticiam.
 tunc etiam quod si libro modo loqueretur. scilicet
 ex aliorum propositio ut eos duceret
 ad mensurans: debuisset interpo-
 nere aliquam dictionem que signifi-
 ficaret quod libro loqueretur ex aliorum
 propositio non ex sua. quod tunc non
 facit. sed simpliciter loquitur tamen ex propria
 opinione. sicut sanctus thomas ex-
 ponit. Unde burgen et bene. Et
 certe mirabile est unde pos-
 tillatorum expositionem suam ad-
 inuenerit ac firmanerit. cum
 neque in verbis iob uel amicorum
 eius. neque in modo loquendi ullum
 habeat fundamentum. sed et plane
 expositione sua dicitur pro quam ratio-
 nem putat expositionem sancti
 thome excludere. Nam stante
 expositione postillatoris disputa-
 tio iob et amicorum eius manifeste
 procederet in equoco. Probat.
 quod si iob verba maledictionis
 protulit non ex se: sed concludens quod

amicos suos ex accessu ab eis et
 deducendo ad inqens: h' illi mi
 q' intellexerunt. nec ipse se expo
 suit in tota disputatone. ymo
 amici eius vba iob acceperunt t'q'
 blasphemant et impatientis.
 et de hoc ipm reprehenderunt. **Vn**
 in sequenti ca' respondens ei eli
 phat p'mo ait. nunc ante uenit
 sup te plaga: et defecisti. teti
 git te: et conturbatus es. ubi
 timor tuus fortitudo tua et paci
 entia tua et pfectio viar' tuar'.
Et in ca. q. dicebat. **Vn** scil
 tum interficit inuidia / quod
 postillator exponens dicitur
 esse contra iob: inqt. Ille em
 de scilicet est q' a virtute pacie ca
 dit p' aduersitat' pondus. **Item**
 baldath super ca. v. **Respo**
 dens ipi iob q' in ca. pcedere
 miseras suas declamauerat:
 inqt. qd perdis aiā tuā in
 furore tuo. **Ubi** postillator ait.
 q' dicat. talia dixisti ex impe
 tu furoris. tu q' aiā a sapia
 et virtute deiecit et sic eam des
 truit et pdit. **Ecce** q' amici iob
 etiā s'm expositionem postilla
 toris nequaquā intellexerūt eū
 dixisse vba sua maledicta ex
 eor' suppone ut eos ducet ad
 inqens. s' acceperūt illa tāq'

blasphemant et impatientis.
Seq' ergo ex hys q' eor' dis
 putatō stante exponē postilla
 toris: manifeste pcederet in
 equoco. ac p' hoc q' postillator
 in idem inqens incidit ad qd
 putat s'm thoma' deducit. **Sz**
 neq' eor' sua vllam videt h'ie
 pbabilitate' nā amici iob pena
 ac p'mu' future vite negates:
 nullū inqens putarent q' vi
 ta iob tā multis dolorib' ac
 tantis miserijs subiecta: sibi
 ess' odibilis et onerosa. ymo spon
 te illd' admitterent. presertim
 cū viderent iob in tali ac tāto
 miserie statu de quo nō appa
 rebat possibilis liberatō via
 huana p'nt ipse postillator
 concedit. **Probat** illd' qm
 nō esse et mors in q' penalis
 ac misere vite ablatina sūt:
 sub rōne cadūt appetibilis. **Tol**
 lit em mors ut sic miseriam
 q' est oim malor' max'. ac p'
 h' rōm h' bonū et appetibilis.
Vn et dñs m. xxvi. dicebat.
Bonū erat ei si natus nō fuisset
 hō ille. et ca. vii. ait sapiens.
O mors bonū est iudiciū tuū
 hōi indigenti et q' minorat vi
 rib' defecto etate et c. **Per** que
 mod' d' apoc. x. In dieb' illis

querent hoies mortem & nō
 inuenient eam desiderabit
 mori (2^a 7^a) Nō ergo amici iob
 hūissent pro inqenti q̄ vita
 ip̄ia tantis astricta miserijs:
 esset sibi nolita et odiosa ac
 etiā q̄ appeteret nō fuisse.
 Frustra itaq; foret & nichil
 momen h̄ret argumētatio s̄i
 iob stante expōne postillato
 ris cū illud concluderet q̄ vl
 tro ad aduersarijs ocederetur.
 Nec probat rōnabilē postil
 latoz amicos iob h̄re pro in
 cōuenienti vitam ip̄ia sibi
 esse pro illo statu odiosam ac
 nolitam: ex eo q̄ eū ad pe
 nitentiā inducebat dicētes.
 q̄ si hō se penitet: a quibz
 uis miserijs liberabit a dño.
 Nā vtrq; horz siml stare potu
 it. & q̄ agnosceret vitā iob
 tot miserijs subiectā esse sibi
 pro tūc odiosam / & q̄ illi ad
 p̄nam sub spe salutis recupe
 rāde suaderent Nō ulla rōne
 pbabile fit q̄ iob vir sapien
 tissimq; vba sua p̄ferret ma
 ledica argumētando ut am
 cos dūcet ad inqens. q̄ neq;
 illi neq; aliq̄s satis doctz p̄
 inqenti h̄ret / Inq̄t em̄ hiero.
 sup̄ illd. bonū erat ei (2^a 7^a m̄.

v̄d̄. m̄to meli⁹ est nō subsis
 tere: q̄ male subsistere. Patz
 ergo ex hys. inualidum esse
 fundamētū qd̄ postillatoz in
 sua hūit expōne. S̄z et ip̄e iob
 causam sue impatiēcie & v̄boz
 maledicoz q̄ ptulerat nō ah
 am dix̄ eē q̄ flagella dñi q̄
 sustinebat. Dix̄ em̄ ca. vi.
 Nō et v̄ba m̄a dolore sūt ple
 na: q̄ sagitte dñi in me sūt.
 quaz indignatō ebibit sp̄m
 meū. Et ca. vii. cū p̄remitte
 ret penas q̄s patiebat: dicit.
 q̄ obire elegit suspendiū aīa
 m̄a & mortem ossa m̄a. despe
 rāui. Ecce ex om̄ibz p̄missis
 q̄ eam qua maledixit vite sue
 et natiuitati. & alia v̄ba impa
 tiēcie ptulit: assignat fuisse
 flagella & dolores atterrīmos
 quibz p̄mebat: neq; vnq; p̄
 cā assignauit falsam amicos
 oppionem de nlla retributiōe
 fienda p̄ meritis aut demeri
 tis in vita futura p̄ut postil
 latoz expōit. Nō satis videt
 q̄ fuerit expōitio eoz ficticia.
 V̄d̄ n̄gr mathias p̄ pos
 tillatoze decertās credit se res
 pondere ad ea q̄ burgen̄ pro
 expōne s̄i thome cont̄ postil
 latozem sup̄ notauit. Nō ex

tota deductōne burgen colligē
 tria pūta / Prīmū est q mā
 pūcipalis disputatōnis iob
 fuit q flagellaret sine cā. 2.
 q iob asseruit se iustū & p cō
 seqns sine cā flagellatum. 3.
 q amici iob solū impugnabūt
 iusticiam iob qm ipē prete
 debat. / Alia autē q disputa
 tioni interposita sūt q sint
 accessoria in disputatōne. h
 tria dic nigr mathias burgen
 posuisse quibz comprehendit
 tota eiq digressio. / Ad que
 nigr mathias rēndet dices
 q pīmū dictū est simp fhm.
 Neq; eē imponendū tā co
 mendabili viro sic iob. / Pro
 bat illd esse fhm. q ad m re
 rum nā fieri sine cā. Vna
 om phox voce reprobatur.
 / Ad. 2. filij respondet fhm
 eē q iob se fore iustum asse
 ruit. / Nā hō faciens foret m
 iustq quēadmod ipē iob dicit.
 .ix. huiq. & p. 10. p. Si dwe
 rimq qz pām nō hēimq ipi
 nos seducimq & vitas in nob
 nō est. / Vñ dic nigr mathias
 q vba illa q ad innocētiā ul
 iusticiam iob tendere vident:
 nō aliter accipiēda sūt n̄ sic
 vba xpi de ceco nato. 10. ix.

Neq; h peccant n̄ parētes ei
 et c. qz iob nō dixit simp se
 nō peccasse. nā hō est tumerari
 um. s; dixit se nō peccasse ut
 flagellaret. / Sit n̄ dic q ter
 cium dictum burgen stare nō
 pot qz amia iob nō intende
 bat eum pbare iniustū: s;
 hēbant hoc tūz euidens ex fla
 gellis iuxta errorem illoz
 quo nemine dixerūt flagella
 ri sine culpa. ad qd̄ concludend
 tendit eoz disputatō. / Conclu
 dit g nigr mathias q matia
 disputatōnis in hō libro fuit
 nemine pūmri in p̄senti m
 si p̄ p̄tis cui errozi iob se op
 posuit & nō p̄ iusticia sua. s;
 p̄ iniuria deo facta p̄ derogā
 tionem disputant. / In cuiq
 signū infra cā. ult. deq̄ illos
 tres amicos increpans nō di
 cit eos cont̄ iob loquitos: s;
 cont̄ dñ & dei iusticiā. idō dī
 ibi. nāq; est furor meq; in
 te & in duos amicos tuos qz
 nō est loqui coram me rec
 tum. i. dogma vex. s̄m glō.
 / Si enī loqui fuissent cont̄
 iusticiā iob. dic ipē ut sonat
 3. dictū burgen: nō possent
 rephendi q̄i nō rectū loqui
 fuissent. cū et iob rephensibil

erat et p̄ dñi reprehens⁹ ut p̄z
infra. **Ad** p̄mā obiec-
tōnem burgen̄ cont̄ postilla-
tozem vendet m̄gr mathias
q̄ amia iob fuerūt viri in
signes. ideo fama p̄dente po-
tuit iob scire eoz oppiones
et doctinas ⁊ fortasse t̄p̄ie p̄s-
peritate se contulit cū eis sic
q̄ eū nō latebāt errores illo-
rum **Ad**. 2°. Respondet q̄
quādo maledixit iob diei ⁊ t̄.
satis dedit intelligere q̄ ex
suppōne errorū quos none-
rat maledicebat creaturis
dei. nā cū ess̄ voce dñi lauda-
ta ut iust⁹ et rect⁹: creature
dei maledice nō potuit abs-
olute **Labrat** consequenter ⁊
m̄gr mathias reffellere rōm
qm̄ s̄s thomas assignat de
eo q̄ tā p̄ticulariter iob vi-
te sue ⁊ naturitati maledixit
dicens **P̄**. q̄ nō v̄i sibi h̄ens
sacram scripturam poema-
tib⁹ et poet̄ comparare. cū
multa soleant m̄tiri poet̄.
2°. q̄ nō v̄i sibi bene inferri
ex dicto b̄i hieronimi. pa-
ssus iste est metric⁹: ergo
poetic⁹ q̄ multa sūt poetica
psalica. multaq̄ metra non

poetica. **h̄** m̄gr mathias cont̄
burgen̄ ⁊ in p̄iudiciū expo-
sitionis s̄i thome. q̄dam alia
notavit cont̄ burgen̄ quoz
nia nō interest. cū doctiaz
s̄i thome nō tangat **Hec**
aut̄ q̄ recitata sūt ex dictis
m̄gr mathie: q̄ facilem ha-
beant absolutōnem: ex dice-
dis patebit **P̄**. em̄ q̄ ex
dict̄ burgen̄ colligit. certe
fle impōitū sibi est. nō em̄
in v̄bis burgen̄ inuēit dictū
q̄ mā disputatois iob fuit
q̄ flagellaret sine cā: s̄ q̄
flagellaret sine culpa. m̄p̄
est q̄ q̄re aut vnde id sibi im-
posuerit. s̄ et si dixisset sine
cā: nō certe esset male dictū.
Nā sens⁹ ess̄. i. sine cā culpa-
bili. qm̄ s̄m̄ regulam hylarij
.m̄. h. de t̄m̄. intelligencia
dictoz ex causis est assume-
da dicendi. **Satis** em̄ q̄stat
ex cōi vsu loq̄ndi etiā sacre
scripture q̄ cū d̄i q̄s puniri
sine cā: intelligat. i. sine culpa
q̄ ut cōter cā pene culpa ē.
Tali em̄ modo loq̄ndi vs⁹ ē
ip̄e iob infra. 10. cā. dicens.
et mlt̄plicabit vulnera mā
etiā sine cā. i. sine culpa **Sic**

etiam ps. 3. di. qui tu percussisti
 omnes aduersarios in fine causa
 sic et in multis locis sacre scripte.
No debuisse igitur magister mathias
 ex illo modo loqui: calu-
 miam quod burgeni suscitare.
 etiam si illud dixerat. **S**ed
 quod suum dictum rationabiliter impug-
 nat. nam quod burgeni dicit iob se
 fore iustum asseruisse. Verum
 esse constat ex pluribus locis
 huius libri. scilicet perferam ex ca.
 .xvi. ubi expresse dicit. **N**o
 peccavi et in amaritudinibus
 moror ocula mea. **E**t .xxvii.
 ca. dicit iob. neque enim reprehendit
 me cor meum in omni vita
 mea. **I**tem ca. xxxiiii. inquit he-
 lum loquens contra iob. dixisti
 ergo in auribus meis et uocem
 uerborum tuorum audivi. mundus
 sum ego et absque delicto im-
 maculatus et non est iniquitas in me.
Clauret ergo ex hijs. quod iob se ius-
 tum esse asseruit. **E**t ad magister
 mathias dicit hec uerba et filia
 intelligenda esse non absolute
 quasi diceret iob se nullam habuisse
 peccatum: sed sub hoc sensu quod non
 habuerit peccatum quo dignus esset
 sic flagellari: dico quod ipso eodem
 sensu accipienda sunt uerba

burgeni. **S**ic enim iste loquitur et
 simpliciter sine determinatione: ita et
 iob. ymo et magis absolute.
Quia ergo sapientia mirabili magister
 mathias indicauit uerba bur-
 genii esse reprehensione digna:
 cum dicit uerba iob merito esse
 exponenda. **V**idet plane quod
 non recte oculis id diffinierit.
Quod autem dicit magister mathias
 contra .iii. dictum burgenii quod am-
 ius iob non intendebat eum probare
 iniustum. nec circa hoc disputa-
 tabat contra eum. sed habebat hoc
 tantum evidens ex flagellis: ma-
 nifeste falsum est. non solum ex pro-
 cessu disputationis. ubi singule
 obiectiones et responsiones
 circa iustificationem iob uisunt
 et contra prout diligenter con-
 sideranti patebit: sed ex fine
 disputationis. **D**icit enim ca. xxxiiii.
 omiserunt autem tres uiri isti res-
 pondere iob: eo quod iustus sibi ui-
 deret. **E**x quibus uerbis aptissime
 constat disputationem eorum uisa-
 ri circa iustificationem iob. ad ea
 concessa ab aduersarijs: cessauit
 eorum disputatione. **N**am tunc ra-
 tionabiliter cessat disputatione:
 quando altera pars contraditionis
 de qua fuerat disputatione: creditur
 ab aduersario. **N**on et helum dis-

putatōm psequitur e' qm ad
 huc pte ipiq iob nō gesserat.
 s; tenebat iob iustū nō fuisse.
 ymo p sua iniusticia fuisse fla
 gellatum. z ita sup iustificatōe
 iob cepit disputare dicens sequi
 ti ca. dixisti q' m auribq nris
 mūda sū ego z absq delicto zc.
Sz et postillator in eo ca. xxxij.
 plane dicit q' mā disputatōis
 iob z amicorū eiū fuerit vbi
 iob q' dixerat se iustū esse. Inq̄
 em sic. cessano aut huius dispu
 tatis fuit eo q' tres amici z
 iob sup pōiti audir vbi iob
 q' b'q' innocentiam suā multipli
 citer declarauerat: reputaue
 rūt eū esse iustū. z iō merito
 tacuerūt. q' cū eo disputare
 ceperant eo q' ante q̄rum tene
 bant. s. ipm a dō fuisse p̄r suā
 iniusticia flagellatū. **U**elū
 autē adhuc idem tenebat. z ius
 ticia qm iob p se declarauerat
 simulatam z nō verum credebat.
In postillator in foia **E**x q' b'
 appet q' m̄r mathias gratis
 reprehēderit burgen ai mani
 feste fla assūpserit in eiū re
 phensione z suo postillatori ad
 uersantia **S**ignū aut q' ma
 gister mathias adducit ad p̄bū
 dū q' iob se opposuerat amias
 p iniuria in deū comissa z nō

p defensione iusticie sue: nullā
 hē apparentiā. **M**ā cū deo sic ve
 ritas p̄ma aq' omie ver' deppē
 det et est: q'qd cont' aliq' vita
 tē dī: pot' dia nō rectū corā dō.
 et ita q'qd cont' vitatē a iob
 p̄vitam dicebat: merito corā
 deo nō rectū esse dictū ē. **V**n
 q' amia iob opposuerat cont'
 iusticia eiū p cuius defensione
 ille certabat: nō erat rectū
 coram dō. qm nō sic se hēbat
 rei vitas. **E**t cū dicit m̄r ma
 thias q' iob v' rephensibilis
 erat z adō fuit rephēsū infra
 ca. xxxij. z p qm q' nō erat
 v' iustificatō eiū: dico q' ad h'
 v'ndet postillator quē ipē def
 ensare q̄tēdit sup eod. xxxij.
 ca. dices q' q̄m dicit iob p
 q' b'q' a dō rephendit v' essent:
 tū q' huerūt spem mah z po
 terant gnare scandalū: q' ex
 m loquū videbat dicit aliq' in
 derogatōm dīne iusticie z pre
 sūptuose: idō rephendit a deo.
Iddē dicit in sūma ca. ult. xxx
 nēs illd. sic suū meq iob **P**ot'
 etiā responderi p ea q' glō dicit
 sup illd. neq' enim reprehē
 dit me cor meū ca. xxxij. Inq̄
 em **S**z q' pacto acorde suo rep
 hēdi se negat: q' supiq dicit **P**ec
 cavi. **P**ecauit quidem ul' cogi

tando: si nequaquam se a corde suo re
phendi confiteret. q. et si illicita
cogitando rectitudini defuit:
fortiter tñ defuit cogitatom.
¶ **glo.** **S**olutio aut qm migr
matias dat ad pma burgen
obiectom q̄ heat insufficientie:
ex adūbio fortasse cui r̄nsio
ip̄a. mutat plane h̄i. Nō em̄
ml̄tum h̄i. X̄itat̄: qd̄ p̄p̄nt̄
ver̄ esse fortasse. et tñ p̄ito q̄
ill̄ p̄abile fuit: nō adhuc sal
uari v̄i ex p̄ino postillatoris.
qm̄ 2 si iob ul̄ fama p̄dente
ul̄ alias oferens cū am̄is po
tuit errorem ip̄os nonisse de
futura vita: debuit dubitare
an adhuc pro t̄p̄e quo ad eū
visitandū cōuenerant: in erro
re suo p̄sisterent. **D**ebuisse p̄o
fecto iob vir doctissim̄ gr̄am̄
ac prudentissim̄ audire p̄mo
eos errorem suū p̄nētes. ul̄
ip̄is tacentib̄: exquirere ab
eis an forte conceptū errorem
quē olim habuerant p̄ tūc te
neret. **N**ū nō v̄i q̄ vir sc̄o exē
plar̄ pacē in tot & talia ama
ritudinis ac maledictōnis v̄
ba p̄apitanter p̄rrip̄eret ad
am̄icor̄ ofusionem & rep̄hē
sionem: nō dū cognito p̄ cer
titudinē q̄ illi p̄tem teneret

adūsam. in errore suo p̄senerā
tes. maxie cū ore dei laudatus
fuerit infra ca. ult̄. de rectitu
dine sua obfuita. **E**t p̄ n̄llo
pacto v̄isibile est q̄ sedes iob in
sterquilino p̄cuss̄ ulcere p̄ssi
mo a planta pedis usq̄ ad ver
ticem capitis q̄ ut d̄i ca. p̄ce
dente/ testa sanem radebat: tā
tam sensui ac ment̄ posside
ret tranquillitatem q̄ ip̄e p̄or
disputatōnem contra am̄icos
sp̄onte suscitaret sup̄ eor̄ erro
rib̄ quos nouerat alias. **I**te
nec p̄abile ē q̄ am̄icos suos p̄
cōsolatōne eī pariter venie
tes. flectu magno ac s̄ssis
vestib̄ p̄e compassione plo
rantes. puluerem sup̄ capita
sp̄argentes ad d̄ine miseratō
nis remedii ip̄i iob impetrā
dum/ sedentesq̄ in t̄r̄a septē
dieb̄ cū eo 2 noctib̄ septē mi
llum v̄bū ei loq̄ntes vidētes
eī vehementem dolorem: ad dis
ceptatōm sup̄ eor̄ erroribus
ut eos quinc̄eret atq̄ rep̄hē
deret concitaret ip̄is p̄e do
lore eī mente consternatis.
Talis certe disputatō: impru
dentiae ip̄i migratitudinē at
q̄ imp̄iā: merito poss̄ im
putari. qd̄ de tanto viro exis

timare fas nō est. **U**n apte cōs-
tat q̄ r̄nsio m̄gr̄i mathie ad p̄-
mā rōm̄ burgē: nllam hēat
efficaciam. s̄ neq̄ v̄ssimilitudi-
nem. Neq̄. 2^a. r̄nsio ei⁹ ē ali-
cui⁹ momētū. Nō em̄ ex eo q̄
maledixit iob diei 2^a. signum
fuit q̄ ex am̄corū errorib⁹ quos
ohm̄ nouerat: loq̄ret̄. cū ex alia
cā potuerint maledictōnes il-
le p̄cedere absq̄ p̄iudicio iusti-
ciē sue 2^a rectitudinis. volēs. s̄
significare dispositōnem p̄tis sen-
situe. miserias in q̄b⁹ erat
abhorrestent̄. p̄nt̄ s̄c̄s thomas
exponit. 2^a q̄ ip̄a v̄ba iob male-
dica nō fuerint sufficiens siḡ
q̄ ex am̄corū opinione erronea
loq̄ret̄: ex hoc manifestū ē q̄
am̄i sui audientes v̄ba illa:
nichil tale cognouerūt. s̄ acce-
perūt ea ut blasphematoria
et ex impatiēcia plata p̄nt̄
sup̄ ex h̄ā ip̄a deductū fuit.
Necessē igit̄ h̄uisset iob sup̄-
posita expositōe postillatoris:
aliquid aliud signum v̄bis suis
interponere. q̄d sufficiens
ostenderet ip̄m̄ ex sup̄positōe
errorū illorū fuisse loquutum.
Ad cū nō fecerit: euidenter
cōcludit̄ q̄ v̄ba iob nō id p̄ten-
debat q̄d postillator ḡcepit. n̄

aliqui intellectus in v̄bis illis faci-
le dari pot̄ salua ip̄iq̄ iob iusti-
cia ac rectitudine iux̄ v̄bū di-
ca. ult. nisi is que h̄uit s̄c̄s
thomas. **A**d illa q̄ obicit m̄gr̄
mathias q̄ rōm̄ s̄c̄i thome q̄m̄
assignat de tā p̄ticulari 2^a acce-
rrima maledictōe iob: di ad
p̄. q̄ s̄c̄s thomas nō cōpar̄ sa-
crām̄ scripturā p̄ om̄em̄ modū
poematib⁹ aut̄ poetis: s̄ dic̄
ex auctōte b̄n̄ hieronim̄ q̄m̄
h̄. iob v̄t̄ scriptura modis 2^a
rōib⁹ poematib⁹ q̄d ad dignitatē
sacre scripture p̄tinet. cū d̄na sit
cū om̄is sac̄e h̄uane famulant̄.
et aq̄ sup̄serūt exordū. p̄nt̄
casiodor⁹ ait. 2^a h̄c̄ in decre.
xxxvii. di. legim̄. s̄. s̄ cōle-
git̄. Inq̄t em̄. ois splendor rec-
torice eloq̄tie ois mod⁹ poe-
ticē loq̄tiois. q̄libet varietas
decre p̄nūciatiois: a d̄nis sc̄p-
turis sup̄sit exordū. v̄n̄ iudic.
.ix. scriptura mod⁹ loq̄ndi h̄c̄ p̄e-
tat̄ cū dic̄. ierūt ligna ut vn-
geret sup̄ se regē. dixerūtq̄
olue impa nobis 2^a. **N**ez
ibi si dormiat̄ inter medicos
cleros p̄ne colūte deargēta-
te 2^a posteriora dorsi ei⁹ in pa-
lore auri 2^a. ps. lxxv. sic et
in mlt̄ loc̄ scripture sacre

Reperit modum loquendi poetarum.
 An et apud p. cor. xv. et ad ne. p.
 p. ubi quibusdam vnt poetarum.
 Et ait. xvij. ipse apud mag. sicut
 et quidam vnt poetarum dixerunt.
 ipse enim et genus sumus. Et si poe
 te in suis carminibus multa me
 tiant: sacre scripture non nocet.
 Na talia in testimonio sue vi
 tate non inducit. si illa parte q
 va poete docuerunt. q non in no
 illicita: si et valde nob vnta st.
 ex eis quippe ut mag beda et h
 det. xvij. d. turbat. si q mue
 ta sunt vnta: q sua sumere hez.
 alioq n etia ipse mag gentiu
 aliq vnta poetarum suis ul scriptis
 ul dicit indidisset. Ad. 2. d.
 q st thomas non infert ex h
 solo q vnta qba liber iste qstet
 e sunt metrica: q id sunt poe
 a. si ex eo q metrica sunt e cu h
 figuris ac coloribus constat. qui
 modum loquendi poetarum e put vsi
 dor tradit ethimof. li. viij. ca. vij.
 An vba st thome sunt hec. et
 sic pz q liber iste p mod pema
 tis conscriptus e. vnt p totu huc
 libz figuris et coloribus vntur
 quibus poete vnt consueuerunt.
 h st thomas. Ca aut q mag
 mathias fingit se inducere p co
 solatione burgen ex dicit pos
 tallatoris hie. xv. magis in

rei veritate videntur sophistarum vba.
 q consolatoris. Na oia q ad pro
 fitum nrm postulator ibi dicit:
 p. e plen. st thomas scripsit
 he in multis alijs locis aq ipse pos
 tallator accepit. Sz neq p illa
 q ibi postulator tradit: poterat
 responderi ad obiectionem suam
 qm h loco cont st thoma fe
 cerat ex suo falso pssupposito. vnt
 neq eis neq sui defensoris in
 digemus auxilio nos q doctrinam
 st thome tenentes: colim vnta
 tem. h vntu tn negari non pot
 q postulator h loco impugnat
 qd hie. xv. docet apte ubi v
 ba iob ex h ca. inducit scdm
 intellectum st thome expvita.
 ait em sup illd hie. maledic
 ta dies et c. non sunt impatient
 et desperant vba. si in h exp
 mit horrorem sensualitatis res
 pectu mali iminent. qd tn pa
 ciente tollerabat sic st iob
 exemplar pacie dixit. pereat
 dies in q natus sum et c. et sic e
 sensu. maledicta dies et c. i. si se
 querer sensualitatis horrorem:
 tempore natiuitatis me male
 dicerem. h postulator in fora
 Circa dictu caplm tercium.
In eod ca. 3. sup i. male
 dicit ei q maledicit diei.
 et c. Postulator recitat

duas s^ti thome exp^oitiones di-
cens / h^o thomas exponit du-
pl^oiter / uno m^o q^o p^o lenyata
intelligit magna p^ocas q^o aho
noie vocat^o cet^o que p^o su
magnitudine piscatores no
audet inuadere de die ut dicit
s^t de nocte tm. 2 id^o q^ondo mte
d^ot eis captiom: si supueiat
dies: maledicit ei / Et sic sus-
citare lenyata: est en^o inuade-
re / Aho m^o ut p^o lenyata intelli-
gat diabola que suscitare ha-
bet mali hoies ei obedientes. e-
isti odiunt lucem diei. sm^o q^o
di. 10. m. omis q^o male agit
odit lucem. **S**z p^o exp^o no
videt^o va. qz audim^o ab illis q^o
nouerunt captiorem illis pis-
cis q^o nuq^o inuadit^o de nocte:
s^t magis in clara die. ita q^o pis-
catores a longe possint at^o en-
tela directe p^oncere. qz si ap-
propinqret: essent in p^oculo
submersioms ex motu illi^o pis-
cis mare notabiliter p^oturbat^o.
Seda vo exp^o v^o mystica. 2 id^o
pono alia h^oalem qm^o ponit
hebrei dicentes q^o hec e^o va h^oa.
maledicat ei q^o maledicit diei
expectates orbati de societate
sua 2 t. h^o postillator. **C**ont^o
que burgen^o volens p^oma s^ti

thome exp^oitione descendere
die q^o s^t et si piscas ille magna
no^o possit capi nisi de clara die
put postillator dicit sibi fuisse
narratum a piscatorib^o: tm^o si
contingeret q^o aliq^o dies in q^o
piscatores captiom illi^o piscas
intenderet finiret ante ei cap-
tionem: maledicent illi diei. eo
q^o no^o fuit p^otensa usq^o ad fine^o
sui operis / et de talib^o intelli-
git ill^o q^o maledicit diei q^o parati
sunt suscitare lenyata sm^o p^ous
motum s^ti thome. licet m^ote
tur t^opo congruum ad captionez
vt^o nox ul^o dies. qz h^o consistit
in facto. id^o no^o variat motum
exp^oitionis. **I**n burgen^o. **S**ed qz
iste mod^o dicit^o burgen^o 2 si saluet
text^o v^oitate: no^o tm^o saluat ea q^o
s^ti thomas circa eis exp^oitionez
die: id^o alit^o v^o dicit^o q^o 2 si pis-
cas ille magn^o. s^t cet^o de die ca-
piat^o p^ont c^oiter aut in p^otib^o
in q^oba postillator de captione
eis introgauit: no^o id^o seq^o q^o ali-
q^ondo ul^o in alijs regionib^o in q^oba
s^ti thomis de illi^o captione p^ocon-
tata e^o: no^o capiat^o de nocte. ut sic
comedia 2 securi: sub nocte silen-
cio 2 obscuritate repete ip^om doz-
m^otem inuadat. ne ip^oe de die
aloge vides 2 p^osentiens inuaso-
res ul^o tela q^oba mactat: fugiat.

 del mare p̄ magnitudinem suam et fe-
 roitate conturbans: horribiles
 erant undas. ita ut nauasque
 nauem submergat. Na ut fertur
 a piratis et piscatoribus tanta ac-
 ta grauis est sonus ceti q̄ magni-
 tudo eius mirabilis ac pinguedo
 multo magis sono q̄ cito nut-
 mentali sonet. Vn filii eius
 moy ai nasat̄ p̄ animum dicit
 dormire. Exemplum erit ad p̄po-
 situm n̄m qm̄ et si auces ut ceter
 et apud nos ac alia cetera de die
 capiantur: nō idō tollit̄ qm̄ aliqui
 ul̄ s̄m̄ regionū diuinitatem sub
 noctis tenebris capi possint.
 Nō enim vnaq̄q̄ modis certa ē capie-
 das auis aut ferax cetera q̄ s̄m̄
 eiusde spei. neq̄ in om̄i regio-
 ne neq̄ in om̄i tēpore idē est
 modus. Neq̄ ubiq̄q̄ eadē s̄m̄ in-
 trumēta. igit̄ neq̄ nō est q̄
 idē modis sit determinat̄. ita q̄
 nō aliq̄: pisces capiendi in om̄i
 tēpore et in om̄i maris regione.
 cetera si eiusde spei pisces s̄m̄. s̄
 captiois eorū et ars et instrumē-
 ta s̄m̄ diuinitatem tēporū regio-
 num et marū poterūt varia-
 ri. Vn satis leui rōne postilla-
 tor q̄ expositionem s̄m̄ thome
 ducta ē. s̄ neq̄ multū vtilis

aut n̄ra erat disputatio sua
 circa cuiusmodi pisces capturas.
 in q̄ t̄i nō modicam ip̄e facit
 vim. Na poterat textus legi eā
 bene siue de die fieret illud pisces
 captura siue de nocte. Ad id ad
 q̄ postillator dicit sc̄dam exposi-
 tionem s̄m̄ thome iustificam eē
 et nō h̄ralem. Respondet bur-
 gen et bene q̄ falsum ē. qm̄ pa-
 bolice loquōnes aut figuratiue:
 sensum h̄ralem faciūt. Et acci-
 pit̄ h̄ r̄nsio ex h̄is q̄ s̄m̄ tho-
 mas tradit. p̄. p̄. q̄. p̄. ar. vltio.
 et quolibz. vii. az. v̄b. Nō enim
 voces pabolice aut figuratiue
 ad h̄ram signit figuram: s̄ figu-
 ratio. Na cū scriptura noiat dei
 brachium: nō est h̄rales sensus
 q̄ in dō sit mēbrū h̄ corpusale
 qd̄ est figura qm̄ voces p̄mo de-
 signat. s̄ h̄rales sensus est q̄ sit
 in dō virtus operatiua q̄ est figu-
 ratio. Vn in p̄posito n̄o sub figū-
 leuata: dyabolū ad h̄ram melli-
 git. et nō s̄m̄ sensū sp̄ialem.
 q̄ ut s̄m̄ thomas notauit ex
 auctoritate b̄i hieronimi totū iste
 liber fere: coloribz et figuris poe-
 tias constat. Ip̄e etiā postilla-
 tor infra. xl. ca. p̄ leuata ad lit-
 teram intelligit demonē. qd̄ tamē

Hic nō bene aduertens m̄pba
uerat.

Circa capitulum quartum.

In ca. 2. sup illd. porro
ad me dictum est vbi
absconditi. s̄s thomas
sub dubio relinqt vtrū reuela
tio qm̄ sibi elphat dicit facta
fuisse vā fuerit aut ab eo cō
ficta. **Q**d burgen̄ m̄gt rōna
biliter factū eo q̄ nichil reffert
in p̄posito. an h̄ reuelatō fuit
vā ul ficta. **E**t m̄gr mathi
as dicit necessariū fuisse cōfide
rare an vā fuerit illa reuelatō
ul flā. **E**t cōcludit cū postillato
re q̄ fuerit cōficta ab elphat
nulla in re exite reuelatōne.
Probat h̄ q̄ alias deq̄ p̄ talem
reuelatōnem auctora daret dic
ta ip̄ia elphat. quoz̄ tñ mul
ta falsa sūt cū dñs in fine libri
dixerit ad eū. iratq̄ ē furor me
in te **E**t in duos amicos tuos qz̄
nō estis loqui rectū coram me.
Ite qz̄ reuelatō illa induatur
ad flm̄ intellectū. s. q̄ nullq̄ adō
punit̄ in p̄senti absqz̄ culpa p̄ce
dente. falsum autē nō p̄t a deo
reuelari. **E**t m̄gr mathias post
postillatorē **E**t certe ambo

in hac eoz̄ argumētatione de
cipiunt. **S**upponit em̄ q̄ re
uelatō elphat si vā fuit **E**t nō
ab eo conficta: q̄ fuerit a deo.
q̄ tñ nō est n̄c̄m. **M**ā reuela
tōnes etiā p̄ angelos malos
fieri possūt. in q̄bz̄ multa as
truiuntur flā **E**t ad flm̄ intelec
tum **E**t itez̄ ad malū finē. sepe
em̄ sathanas se tñsfigurāt in
angelum lucis ut ap̄o dicit. 24.
coz̄. xi. **E**t visibiliter **E**t inuisi
biliter: ymagines circa fan
tasiā forādo. faciēns appa
rere q̄ nō est. et aliq̄ndo vocē
audibilem forādo. cōceptq̄ **E**t
ymaginatioes p̄ponendo **E**t m̄s
pirando. sensū exteriores illu
dendo **E**t alijs modis sibi possi
bilib̄. **M**ā diabolq̄ in v̄tutes
corporeas aut corporeis orga
nis affixas: m̄p̄mere potest.
Scdm̄ hāc demom̄i reuelatōm
p̄phetabat̄ p̄phe. de q̄b̄ dñs
dicit lere. xxv. et in p̄phis sa
marie vidi saturitatem. **E**t pro
phetabat̄ in baal **E**t decipiebāt
p̄phm̄ meū isrl̄. **T**alis etiā dicit̄
reuelatō q̄ facta est v̄porū p̄la
ti. m̄. xvij. prout etiā postil
lator ibi exponit. **V**n̄ qz̄ reuela

tiones hoib' fieri possunt p' demo-
nes: monet b'n iohanes. p.
10. c. dicens. carissimi nolite
omni spui credere. si pbate sps
si ex deo sint. Ad h'q' demonu'
reuelationes valet i' n'cia est
gra q' ab aplo d'i discretio spiri-
tuum. Quia ergo reuelato eli-
phat poterat fieri opone de-
monis: id' merito s'c's thome
relinq't sub dubio an va fuerit
ul' ab eo conficta. tu q' iudica-
ri no poterat pro certo. nam
oia q' ptulit eliphat et falsa
et ad falsum intellectum: potue-
runt esse i' conficta ab eo nulla
existente sibi facta reuelatoe:
et etia' habita p' reuelationem
no a deo s' a demone ut pbati
est. Tu etia' q' siue ficta ul' va
esset talis reuelato: nichil re-
ffert ad p'positum. Patet ita
q' nullitas argumetatois pos-
tillatois ad pbandu' certitudi-
naliter fuisse fictam. cu' p'cedit
ex fundameto no certo s' val-
de dubio. s. q' reuelato eliphat
si va fuit i' no ab eo q'ficta q'
fuerit a deo. Et q'mnis in ca'
seqnti cu' diceret eliphat i' ad
aliqu' s'c'oz c'uertere: aliquo-
m' significauerit se spui dei ha-

buisse illam reuelationem: id-
tu no expressit put magr ma-
thias sibi imposuit. S'z et si
exp'ssisset: no id' certu' esset no-
bis. cu' i' alia falsa in reuela-
tione sua tradiderit.

Circa capitulum quintum.

In ca. v. sup' illud. Voca
ergo si est qui tibi res-
pondeat. burgen' indu-
cit expositionem s'c'i thome dice-
tis. Voca ergo si est q' tibi respo-
deat. q' dicit. si m' h' reuelatu'
no credis: tu ipe inuoca deum
si forte ipe tibi adhac dubitatio-
nem r'andere voluerit. i' si p'
merita p'p'a h' obtinere a do no
putas: ad aliqu' s'c'oz c'uertere
re. ut eo mediante h' rei vita-
tem a do cognoscere possis. h'
s'c's thomas. Q'm expositionez
q' burgen' p'fert expositioni
postillatois: id' magr mathi-
as se illi opponit dicens q' stan-
te expositione s'c'i thome no debuit
eliphat remittere iob ad alios
pro acq'renda fide de reuelatoe
ne sibi facta. s' tenebat pbare
reuelationem sibi factam fuisse:
ul' p' signa sicut moyses fecit
exo. m. ul' p' s'c'pturas que admod'

vpo probavit se missum a deo.
 quod etiam probavit p mul
 ta signa. Ex quo magister ma
 thias vult concludere q ex
 positio sri thome fuit miri ro
 nabilis. qm ea stante seeret
 pditu ingens. s. q elphat re
 mitteret iob ad alios p fide ha
 benda de eius reuelatione / et no
 eam pbaret sufficienter p sig
 na ul p scripturam ad qd teneba
 tur. **Sz** ad ista duplx respod
 det. **Primo** q assumptum ma
 gistri mathie flm est nisi plq
 addat. **No** emi verx est q q sibi
 factam reuelationem denica
 at: teneat illam p signa ul p
 scripturam pbare. qz nullq tene
 tur ad id qd no est in potestate
 sua. s. si ignorati scripturas fiat
 reuelato: ul etiam scienti. s. de
 hys q nodum in scripturis habe
 tur: no habet in potestate sua
 illa pbare p scripturam. cu scriptu
 ras dicatur ignary. ul nlla de
 tali re pcesserit scriptura. neqz
 p signa / qz facere miracula do
 mi dei est qd gratis dat. neqz
 est in pte hois nisi a do det.
 ergo **ic.** **Sz** forte dicit q cu
 reuelatione semp dat a do ad
 eius confirmacionem: ul scriptu

ras noticia si de ea rehet: ul
 gra miraculoz. **Sz** h drecte
 est contra apm. p. cor. vii.
 dicentem. diuisiones graz st.
 et alij dat p spm simo sapie.
 alij aut simo scie. alteri fides.
 alteri opato ututum. alij pph
 tia. alij discretio spuum. alij
 genera linguaz. **z** alij inter
 pretato smoni. ubi apd. oia
 ista dona diuidit z separat ad
 muicem. ita q qd hlet dari pot
 a do. et plexqz datu est sine ali
 is. In q re nlla theologoz varie
 sensit. **Un** ioseph reuelatom
 sua qm pharaoni denicaant
 circa somnum. gen. vii. neqz
 scriptura. neqz signis coproba
 uit. Neqz daniel confirmauit
 scriptura aut signis reuelato
 nem sibi factam a do de somo
 nabuchodonosor. cu etia exp
 se sibi dixisset se a do huisse ta
 lem reuelationem. dan. 2. Nu
 liq ergo efficacie est ro magri
 mathie cont srm thoma. cu sup
 serit p fundameto qd falsu est.
 Verx est tn q si qo vellit fidem
 face p se ipm de reuelatione sua
 ut ab alijs inconuise credat.
 q tenet eam signis aut scripta

efficaciter pbare. s. h. elphat
 noluit put patet ex textu.
 Na ipm iob pro fide reuelato
 nis sue habenda: ad alios re
 misit. Potest etia. 2. respo
 deri q. posito si no concessio q.
 elphat p scripturam ul signa
 teneretur pbare reuelationez
 sua. qd tm no fecit: nllm inde
 scatur mōens expositiōm s. thome.
 no em est nāc excusa
 re ipm elphat a negligentia
 ignorantia ul defectu que in
 confirmatiōne sue reuelatiōis
 huerit. cū in nōnullis sue re
 uelatiōis dogmatib. errasse cō
 uincat. presertim ex intentō
 ne fimo.

Circa capitulum sextum.

In ca. vi. ubi dicitur. qre de
 traxit simonia vita
 tis. burgen expositione
 posillatoris declinat: recitat
 approbatq. expositionem s. tho
 me dicentis detractionem heli
 phat esse intelligendam qua in
 derogationem fame ipis iob:
 contradixit simonia eius veris
 quos pmo ptullerat in sua la
 mentatione. & detractio illa fuit
 in q. elphat usq. e reprehende

re iob q. se innocentem dixit et
 sine culpa sua punitu. Quia
 expōis maiorem approbatōz
 et laudem magr mathias egre
 ferens: se burgen ac s. thome
 oppōit dicens. Primo q. expō
 s. thome videt mppā. q.
 detractio fame consistit in facto
 et no in simone. In hā aut no
 dicit detractum facto fame: s. ser
 monib. vitatis. ergo & c. Secdo
 q. no inueniunt alij simones
 veritatis quib. elphat detra
 xerit. nisi illi quib. iob obuir
 gabat errores amicor. ab olim
 sibi notos. s. q. nulla futura sit
 in alia vita p bonis aut malis
 retributiō. put in h. passu pos
 tallator exponit. Id magr mathi
 as. Et certe in p. h.az obiec
 tionū magr mathias no satis
 docte se videt hēre. nā cū dicit
 q. detractio fame consistit in
 facto & no in simone: si intelli
 gat sicut mod. loqndi sonat q.
 detractio qua aliq. detrahit fa
 me alteri fiat p facta ipis de
 trahentis & no p vba: manifeste
 est falsum et contra vsum
 ac doctrinam loqntium. Diffini
 tur em detractio q. est aliene fa

me demigrato p̄ occulta verba.
 vñ p̄ ubi. g. remoue a te os pra
 uum et detrahentia labia sūt
 procul a te. et ca. xvij. di. ven
 to aq̄lo dissipat plumas ⁊ fac
 es tristes linguam detrahen
 tem. lingue aut̄ et labijs v̄ba
 accomodant̄: nō facta. Et sup̄
 illud Rō. i. detractores deo odi
 biles. dicit glō. q̄ idō additur
 ne leue p̄nter detractō: p̄ h̄
 q̄ consistit in v̄bis. **N**ec gregō?
 sup̄ ezechielē om̄e. v̄. ait. lin
 guas detrahentū sicut n̄ro
 studio nō debem̄ exatire ne
 ip̄i pereant: ita p̄ suā malicia
 am exatitas debem̄ eq̄m̄
 ter tollerare. ut nobis meri
 tum crescat. eae q̄ gregō? lin
 guis attribuit detractionem.
Sūt et alie q̄ plurime auctō
 res sacre scripture ⁊ scōz doc
 toz in q̄ba detractō nō nisi ver
 bis aut̄ lingue accomodat̄. **S**i
 aut̄ intelligat q̄ detractō fame
 consistit in facto ⁊ nō in s̄mo
 ne. i. q̄ factis alteriq̄ detrahit̄
 et nō ei v̄bis: nō m̄na falsū
 est. **N**ā sic fama ul̄ nomē bonū
 h̄et de factis alteriq̄ si recta sit:
 ita ⁊ de s̄momb̄ ei⁹ si consonāt

veritati. **F**ama em̄ aut̄ nomē
 bonū: a p̄sona usq̄ ad facta ei⁹
 et v̄ba consuevit extendi.
Laudam⁹ em̄ nō solū hoīez
 s̄ v̄ba ei⁹ et facta si v̄ba ⁊ rec
 ta sūt s̄m̄ illud. **I**n dō lauda
 bo s̄m̄ones m̄os. ps. l. **E**rgo
 p̄ oppositū demigrato fame q̄
 est detractō nō solum fieri p̄
 de benefactis alteriq̄: s̄ et de
 ei⁹ s̄momb̄ veris. ⁊ sicut fac
 tis: ita etiam ip̄i s̄moni de
 trahit̄. **E**t h̄ loco iob ip̄is ser
 monib⁹ prout est datū cas⁹
 dixit fuisse detractum. ut eti
 am maḡ mathias cū postul
 latore exponit. **V**ñ patet p̄
 me obiectōnis inefficacia et
 nullitas. **A**d sc̄dam di q̄ s̄mo
 nes quib⁹ eliphaz detraxerat:
 s̄m̄ones ip̄is iob sūt. s̄ nō sūt
 illi quos postillator notauit.
 nā illos iob nō dū p̄tulerat:
 s̄ quos sc̄s thomas expressit.
 illi. s. quib⁹ iob dixerat se mo
 centem ut flagellaret̄ ibi. nō
 ne dissimulam. nōne silui. nōne
 quieui ⁊ venit sup̄ me indign
 nato sup̄ ca. 3. ubi sc̄s thom̄s
 m̄gt. **S**i q̄s colligere velit
 q̄ in hac deploratōne iob dicta

sue: sciendum est tria in ea con-
tineri. Primo enim ostendit
sibi vitam suam esse tediouam.
Secundo magnitudinem miserie
quam patiebatur ibi, antequam co-
meda suspirio. Tercio ostendit
sua innocentiam, ibi, nonne
dissimulaui. Et sanctus thomas.

¶ Ea igitur verba iob sunt de quibus
in capitulo isto dicitur. quare detraxis-
tis sermonibus virtutis. quos magister
mathias inuenire non poterat.
¶ prout ex modo interrogacionis
sue accipit. illis enim verbis iob.
detraxerat elphas in capitulo. m.
ibi. Recordare obsecro te: quod
vniuersus innocens perit: prout
etiam postillator exponit.

Circa capitulum. xviii.

In capitulo. xviii. super illud
nec ambulet per viam
vnicuique. burgen ponit
exponcionem sancti thome expo-
nentis verba illa de peccatis impio-
rum. Sed magister mathias dicit
exponcionem postillatoris illa
exponentis de pena repro-
torum: esse magis consonam heretice.
Sed cum id non probet eadem facili-
tate quam dictum est: pro nullo re-
putat. Vniuersum tamen est quod cum sanctus
thomas exponit illa verba de

peccatis impiorum: non est ex parte sua
aliena a peccatis reproborum in vita
ista. de quibus ipse fuit imperator
seu maledictiones. Nam peccata.
¶ plerumque pene sunt precedentium
peccatorum. prout sanctus thomas decla-
rat. p. 2. q. lxxvii. az. 2.

Circa capitulum. xviii.

In capitulo. xviii. quod dicitur in
manibus abscondit lu-
cem: sanctus thomas ex-
ponit de luce spirituali. dicit tamen
quod illud annunciat de ea amico
suo: potest etiam exponi de cor-
porali luce secundum oppium plato-
nicorum. quorum sententiam recitat
de maximo effluxu ab aetheris stel-
larum. et de eorum redditu ad fidei
claritatem. ¶ Contra hanc sancti tho-
me exponcionem magister mathi-
as dicit per quod postillator cum beatus
gregorius et gloria ordinaria legit
illud. In manibus prout est datum
casus nominis in manus et h. e. Sed
sanctus thomas aliter. quod prout est
ablativus nominis manus. cum propositio
in quod sibi videtur absque ratione factum.
¶ Secundo quod exponcionem secundam
de luce corporali super illud annun-
ciat et cetera. probat per quedam que secundum
fidem nostram falsa sunt et erro-
nea. scilicet quod aere deriuent a natura

Stellarum et ad earum claritatem
 recte viuendo reuertantur.
 q̄ oppio fuit platonicoꝝ. h̄
 mgr mathias ¶ In quoz p̄.
 qd̄ dicit postillatozem expo
 nere illud. in manibꝫ prout
 est datuꝫ casuꝫ. & s̄m̄ thoma
 put est ablati casuꝫ. nescio vñ
 acceperit. Nā sicut in v̄bis
 s̄i thome d̄ ad expōitionez
 illaꝫ p̄ticle / in manibꝫ. i. p̄
 sue uirtutis opa uel ex po
 testate dei q̄ in scripturis fi
 gurat p̄ manum. ita in v̄b
 postillatoꝝ d̄. i. p̄ eiꝫ v̄tu
 tem. s. dei q̄ similiter p̄ ma
 num significari consuevit.
 ¶ Vñ nō ming videt̄ ex v̄bis
 postillatoꝝ q̄ in manibꝫ
 fuerit ablati casuꝫ q̄ ex v̄bis
 s̄i thome. neqꝫ magis q̄ fue
 rit casuꝫ datuꝫ. ymo si bene
 ponderent v̄ba postillatoꝝ
 simul cū textu satis apparet
 q̄ postillatoꝝ legerit in ma
 nibꝫ: prout est ablati casuꝫ. a
 has nō consonaret expō eiꝫ.
 textu / Dicit̄ em̄ in h̄a. In
 manibꝫ abscondit lucē & pa
 pit ut et rursꝫ adueniat / Cer
 tum est aut̄ q̄ adūbūm / rursꝫ

p̄pe denotat reiterationem
 respectu eiꝫ qd̄ precessit / Vñ
 si in manibꝫ esset datuꝫ casuꝫ:
 significaret̄ in h̄a q̄ lux in ma
 nibꝫ idest sup̄bis aut̄ crude
 libꝫ semel abscondita rursꝫ
 .i. itz̄ ad eos redderet. naz
 respectu alioꝝ: nō dicit̄ rursꝫ
 ¶ Vñ gregoꝝ xv̄v̄. moza. qz
 legit̄ in manibꝫ datuꝫ casuꝫ:
 h̄isdem. s. sup̄bis expōit
 lucē sp̄ualem q̄nqꝫ abscondi
 et rursꝫ aduenire / h̄ ante
 postillatoꝝ nō vult ex sua ex
 positōne / Nā dicit̄ q̄ lux gr̄e
 et ḡhe aliq̄bꝫ absconditur
 ut reprobis: et aliq̄bꝫ conce
 dit̄ ut electis. Itaqꝫ vult q̄
 nō eisdē concedit̄: a q̄bꝫ abs
 condit̄ / Nō ergo h̄ in man
 bꝫ int̄lexit̄ postillatoꝝ esse
 datuꝫ casuꝫ s̄ ablati. ut sit se
 sus. in manibꝫ. i. in uirtute
 dei & dispōne, ut ip̄e expōit̄:
 abscondit̄ lux bonis: & q̄cedi
 tur malis / Ex quibꝫ etiam
 appet̄ q̄ si s̄s thomas expo
 sit̄ in manibꝫ prout est abla
 tiuꝫ casuꝫ nois manꝫ: nō id
 fecit̄ sine rōe / Nā multū co
 git̄ ad sic exponendū adūbi

um rursus put deductu est.
 et tunc melius est exponere.
 de recessu et redditu lucis cor-
 poralis que contra fit oibus hoibus
 put sanctus thomas exponit: que de
 recessu lucis respectu quorundam
 et redditu eius respectu aliorum
 sic postillator exponit. et hoc pro
 adhibuit rursus. Illud vero quod se-
 obiat magister mathias est expo-
 sitionem secundam sancti thome de
 luce corporali: certe non aliud
 ostendit quam quod ipse magister malo
 contra sanctum thomam moueat
 affectu. ita ut non erubescat
 etiam in quibus sanctus thomas secundum
 aliorum opinionem aperte procedit:
 calumpniosas sibi rationes obij-
 cere. Cum enim sanctus thomas secundum
 expositionem de luce corporali
 preter per dicta ploniorum que ipse
 in quibuslibet sue scripture locis co-
 denat: que nisi aut malivolus
 aut penitus ignorans non cog-
 noscat que eam expositionem
 det pre-supposita falsa sententia helu-
 quam eodem cum plonias haberet
 de aiaz effluxu ab aiaz scilicet
 laz. Unde sanctus thomas non dicit
 absolute que illa verba helu: de
 luce corporali debeant exponi:

si que sic possunt exponi. scilicet pre-
 supposito que helu falsam pla-
 tonicorum opinionem de ortu
 aiaz teneret. Atque ita non de-
 clarat sanctus thomas per ea que fi-
 des catholica datat: illa que in
 sancta scriptura continentur tanquam
 in se et absolute. Verba scilicet ea que in
 scriptura sacra habentur dicta
 secundum falsam quorundam et errone-
 am opinionem. Talia enim falsa
 et erronea: scripturas comen-
 tatores non verentur per alia dic-
 ta erronea exponere. ymo
 id recte fit. nam et si sic procedat
 ex falsis: procedit tamen ex conce-
 ssis. Non enim veritas est postilla-
 tor super capitulo 3. per falsa et erronea
 dicta amicorum iob secundum suam ex-
 positionem: probare ea que de male-
 dictione vite sue iob et natiui-
 tatis in capitulo primo continentur. quia
 scilicet pre-supponit ipse: que textus ibi
 loquitur secundum eorum falsam sententiam
 quam habuerant de punitione
 et remuneratione hominum ad deum.

Circa librum psalmodum in plogo
In plogo super librum
 psalmodum postillator
 mouet questionem de copia
 ratione dauid ad alios prophetas.

In cuius prosecutione commemorat quod sanctus thomas scripsit .2^a. 2^e. q. cxxxij. ar. iij. ubi disputans de comparatione prophetarum ad invicem dicit quod et si dauid quod ad ad fuerit excellentior propheta moysi in eo .s. quod plenius cognovit et expressit mysteria incarnationis christi: simpliciter tamen loquendo de prophetia: moyses fuit excellentior illo et ceteris prophetis veteris testamenti. Primo quod ad visionem intellectualem: eo quod vidit ipsam dei esse sicut paulus in raptu. Secundo ex parte denunciationis: quia moyses denunciavit prophetiam suam toti populo fidelium ex persona dei quasi legem proponens. Non sic autem dauid nec ceteri prophete. Tertio quod ad operationem miraculorum quibus propheta confirmatur: quoniam maiora signa fecit moyses toti populo: quam dauid et alii prophete. Tunc sanctus thomas. Sed quicquid sit de conclusione magis postulatorum rationes inducte non videntur valere ad propositum. Non propter quod claritas

cognitionis actu prophetandi excludens: non potest constituere excellentiorem gradum prophetie. Nam sic idem constitueret et excluderet. si visio divine esse excludit actu prophetandi sicut et actu fidei. quod utrumque est enigmaticum. ergo et cetera. Preterea si predicta ratio valeret dicit ipse: sequitur quod moyses fuerit excellentior omnibus apostolis propter paulum. quibus non est concessum videre divinam esse in presenti vita. quod tamen sanctus thomas negat in loco pallegato. Nec .2^a. ratio videtur valere. quia denunciatio prophetie est aliquid sequens prophetica cognitionem. ideo non videtur variare gradum prophetie ex hoc quod plures vel pauciores denunciat. Et eadem ratione dicit ipse tertia ratio sancti thome non valet. quia confirmatio per signum: sequitur prophetiam. Unde et iohannes baptista nullum signum fecit. ut dicit .io. v. Et tamen sanctus thomas concedit quod fuerit maior propheta ipso moysi. Unde concludit postulator quod probabiliter potest

Adia q̄ dauid fuerit excellen-
 tior p̄phā moysē. **A**d quod
 confirmandū arguit triphr.
Pmo q̄ licet moyses quēad-
 modū & dauid accepit v̄itate
 sup̄nālem absq̄ quibuscūq̄
 figuris & signis sensibilibus.
 nō tñ totiū nec ita cōiter ha-
 buit tales illustratōnes sicut
 dauid. **S**cdō. q̄ p̄t̄ s̄t̄o tho-
 mas dicit dauid pleniq̄ & cla-
 riq̄ expressit misteria xp̄i
 q̄ moyses. sed lex beta & p̄-
 phete ordinabant̄ ad xp̄m
 sicut ad finem. q̄ ut ap̄osto-
 lū dicit galat. 3. lex pedagogū
 noster fuit in xp̄o. ergo da-
 uid excellentior p̄phā fuit q̄
 moyses. cū finis sit nobilior
 hys q̄ sūt ad finem. **V**ider̄
 em̄ p̄phā dauid quādam h̄re
 excellentiā ex h̄ q̄ xp̄i miste-
 ria sic expressit. **3.** q̄ b̄t̄o ḡ-
 gōriū expresse dicit q̄ dauid
 clariorem cognitōnem q̄
 moyses h̄uerit. om̄e. iij. s̄r̄
 ezechielē. **T**ō postillator in
 s̄m̄a cōt̄ s̄t̄m̄ thomā. **I**n q̄f̄
 absolutōne & si burgen̄ mul-
 ta dixerit: nō tñ reuera mē-
 tem s̄t̄i thome sicut neq̄ pos-

tillator adūsarī eiū concepit.
Nō em̄ fuit mens s̄t̄i thome
 in quōne p̄vitatē clara visio-
 ne dīne essentīe quā h̄uerit mo-
 yses: probare p̄phā moysi
 fuisse excellentiorem aut p̄-
 fectōrem: p̄phā dauidi sumē-
 do p̄phā s̄m̄ p̄phā & forālē
 eiū rōm̄. **N**ā q̄ p̄phā s̄m̄ forā-
 lem rōm̄ dicit enigmatica
 cognitōnem s̄m̄ aliquē modū.
 et q̄ clara visio dīne cēntē
 ut sit rōnem p̄phā excedat
 p̄phā: exp̄sse docuit s̄t̄o tho-
 mas. 2. 2. q. c. lxxv. ar. 2. p. 2.
 .q. c. lxxv. ar. 4. et in de v̄i-
 .q. vii. ar. vii. & vii. & in plu-
 ribus alijs locis. s̄ mens eius
 fuit dicere q̄ q̄ moyses vi-
 dit dīnam essentīā: excellen-
 tior p̄phā fuit: q̄ dauid q̄ ad
 rōnem generis p̄phā: qd̄ ē
 cognitō. i. q̄ fuerit excellen-
 tior cognitō moysi: cognitō-
 ne dauid. quib̄ p̄p̄ dīne esse-
 cīe clarā visionem: cognitō
 illa moysi: min̄ p̄p̄ dicatur
 p̄phā. **E**t q̄ ista distinctō de
 rōne p̄phā generica & specī-
 fica fuerit de mēte s̄t̄i thome:
 patet expresse in de v̄itate

·q. vii. ar. vii. in corpore quomodo
ubi sic dicit. **R**espondeo ad quod
speciei consistat ex natura generis.
et natura differentie: ex utraque dig-
nitas speciei potest pensari: et secundum
has duas consideraciones in-
ueniuntur aliquando se inuicem in
dignitate excedere: quoniam et quod
pertinet ad rationem speciei: semper illud
pertinet perfectius speciei rationem: in
quo differentia formaliter speciem
constituens nobilior inuenitur.
si simpliciter loquendo quoniam est no-
bilior id in quo natura generis est
perfectior. quoniam deo id in quo est
perfectius natura differentie. cum enim
natura differentie addit aliquam
perfectiorem super generis naturam:
preheminentia que est ex parte
differentie: facit aliquando esse sim-
pliciter nobilior. sicut in specie ho-
minis que est animal rationale: simpliciter
est dignior ille que est potior in
rationalitate: quam que est potior in his
que ad rationem alios spectant. ut pote
sensu et motu et alia huiusmodi. Quando
vero differentia aliquam imperfectio-
nem importat: tunc id in quo est
completius natura generis: est simpliciter
nobilior. ut patet in fide que est cog-
nitio enigmatica: eorum scilicet que non
videntur. qui enim loquuntur in natura

generis et desinat in fidei dif-
ferentia ut pote fidei qui
iam percipit aliquem intellectum
credibilem et quodammodo iam
ea videt: habet simpliciter nobilio-
rem fidem eo que minus cognos-
cit. et tamen quod ad rationem fidei perti-
net: magis proprie habet fidem ille
qui omnino non videt illa que credit.
et sic etiam est in prophetia. Pro-
phetia enim videtur esse quedam
cognitio obumbrata et obscu-
ritati admixta secundum id quod habet
2^a. pe. p^o. habetis firmiores
prophetiam simonem et cetera. sicut
thomas. Et concludit quod si com-
paremus prophetias que ad diuinam
que rationem prophetie complet: illa
inuenitur perfectiorem prophetie
habere et magis proprie: cum yma-
ginaria visio admiscet. Sic
enim veritatis prophetice cognitio
obumbrat. Si autem compare-
mus prophetias secundum id que pertinet
ad naturam generis. scilicet cog-
nitioem vel visionem: con-
cludit sicut thomas quod illa prophetia
est perfectior et dignior que habet in-
diuinum et acceptioem superna-
lem secundum visionem intellectu-
alem sine ymaginaria visio

ne / Cui conclusionem consonat
 qd dicitur. 2^a. 2^e. q. chrym. ar.
 .2°. inquit enim. dignitas eorum q
 fuit ad finem proprie considera-
 tur ex fine. finis aut prophie e
 manifestatio alicuius veritatis
 super hominem existentis. Unde quoniam
 tanto hoc manifestatio est potior.
 tanto propheta est dignior. / Ma-
 nifestum est autem quod manifestatio
 divine veritatis que fit per nuda
 contemplationem ipsius veritatis.
 potior est illa que fit sub similitudi-
 ne corporalium rerum. magis
 enim appropinquat ad visionem
 patet secundum quoniam in essentia di-
 vitas conspicitur. et inde est quod pro-
 pheta per quoniam aliquam supernam ver-
 itas conspicitur secundum intellectualem
 visionem: est dignior quam
 illa in qua veritas superna manifestatur
 per similitudinem corporali-
 um rerum secundum ymaginariam
 visionem. sicut sanctus thomas.
Ex quibus hinc apparet quod
 dici potest excellentior propheta al-
 tero: qui tamen minus proprie et non
 secundum formalem rationem recipit de-
 nominativam predicationem prophie.
 et in hoc sensu accipienda sunt ver-
 ba sancti thome in loco per allega-
 to de compatatione moysi ad ali-
 os prophetas. tunc dixit quod moyses

ea ratione fuit excellentior cete-
 ris prophetis veteris testamenti:
 quod vidit ipsam dei essentiam. / No. n.
 intellexit quod ab illa clara visio-
 ne denotaret moyses propheta
 magis proprie et formaliter quam da-
 vid et ceteri. si quod excellentior
 esset propheta. scilicet quod ad naturam gene-
 ris. id est dignior et perfectior cog-
 noscens aut videns. eo quod in
 propheta et fide et similibus que ex sua
 differentia specifica dicitur im-
 perfectionem: tota dignitas et
 preheminentia accipitur sim-
 pliciter loquendo: a natura ge-
 neris prout super deductum est.
 / Non enim ex eodem est quod aliquis
 denotet proprie et formaliter prophetam:
 et excellentior prophetam. Unde
 sanctus thomas. 2^a. 2^e. q. super alle-
 gata. chrym. ar. 2°. ad 3^m. sic
 dicit. / Ad 3^m. dicitur quod nichil phi-
 let aliquid esse simpliciter melius:
 quod tamen minus proprie recipit ali-
 cuius predicationem. sicut cog-
 nitio patet est nobilior quam cog-
 nitio vie. que tamen magis proprie dicitur
 fides. eo quod nomen fidei impor-
 tat imperfectionem cognitionis.
 / Similiter autem propheta importat
 quendam remotiorem et obscu-
 ritatem ab intelligibili veritate.

et ideo magis ppe dicunt ppe.
 qui vident p ymaginariam
 visionem. qm̄ illa ppha sit
 nobilior: q̄ est p intellectualē
 visionem. dū tamē sit eadē ve-
 ritas utrobiz reuelata. h̄ sc̄s
 thomas in foza. Et si contra
 h̄ instetur q̄ pari rōne b̄i in
 p̄ta existentes poterūt deno-
 minari excellentiores ppe
 .i. pfecta videntes z cognosce-
 tes: respondet sc̄s thomas ar.
 .q. q̄m̄s sup̄ notate. chymy.
 ubi arguit sic p̄mo loco. moy-
 ses vidit d̄nam c̄m̄ q̄ t̄i ppha
 d̄: ergo pari rōne b̄i possunt
 dici ppe. Ecce argumētū. Seq̄
 r̄nsio. Ad. p̄. d̄ q̄ visio illa mo-
 ysi fuit raptim p modū p̄io-
 nis. nō autē pmanēs p modū
 b̄itudinis. Unde adhuc vidēs
 erat paul. p̄i h̄ nō totaliter
 talis visio amittit rōnem ppe-
 tie. h̄ sc̄s thomas. Ex q̄ solu-
 tōne duo accipiunt. vni ē q̄
 s̄m̄ intencōnem sc̄i thome in
 illa visione clara d̄ne essentie
 p̄i q̄m̄ moyses d̄ excellentior
 ppha ceteris: modicū fuit de rō-
 ne p̄a z foza ppe. Patet h̄
 cū dicit q̄ talis visio nō totali-
 ter amittit rōm ppe q̄ signis
 q̄ multū de foza rōne ppe

amiserit. qd̄ facit ad ea q̄ sup̄
 dicta sūt fuisse de mēte sc̄i tho-
 me. Aliud qd̄ seq̄ ex p̄dicta so-
 lutione est q̄ actū visionis cla-
 re d̄ne essentie nō oīo phibet:
 q̄n sic videns possit dici ppha
 si biator sit. Et h̄ rō est. q̄n z
 si videns in illo actu videndi
 nō sit paul ab eterna vitate
 in se ip̄a: est t̄i paul s̄m̄ sta-
 tum s̄m̄. cū nōdum puenit
 ad vltimā pfectionem z coniu-
 tionem ad deū. Vn̄ ap̄. 2. cor.
 .v. q̄d̄m̄ in corpore sumus: pe-
 grinam̄ a d̄no. Est etiā sic vi-
 dens paul a cōi hōm̄ sensu cū
 quibz cōuersat. q̄ distantia cō-
 seq̄t ppham tā int̄sece z de
 p se: q̄ illa sola sufficit ad hoc
 q̄ sup̄naliter videns denotet
 ppha. Vn̄ sc̄s thomas. 3. p. 4.
 .v. ar. vii. arguit sic. 2. loco.
 Sicut fides est cor̄ q̄ nō viden-
 tur z spes cor̄ q̄ nō hēnt: ita
 ppha est cor̄ q̄ nō sūt p̄sentia,
 s̄ distant. Nā ppha d̄ q̄ paul
 fans. s̄ in v̄po nō ponitur fi-
 des nec spes ut supra dictum
 est: ergo ppha nō debet poni
 in v̄po. Ecce argū. Seq̄ r̄nsio.
 Ad. 2. d̄ q̄ fides ē cor̄ q̄ nō
 vident̄ ab ip̄o credente. z s̄ly
 spes est cor̄ q̄ nō habentur ab

ipso sperante, si propheta est eorum
 qui sunt paulus a consensu hominum sensu aut
 quibus propheta conuersatur et conuincat
 in statu vite. et ideo fides et spes
 repugnat perfectioni beatitudinis
 christi. non autem propheta. Unde sanctus thomas
 in his hinc dicitur per ordinem
 ad argumenta postulationis contra
 rationes sancti thome. Ad primam dicitur
 quod maior est via de illa claritate
 cognitionis quam simpliciter excludit
 actum prophetandi. si minor est falsa
 in proprio modo. Nam visio diuine essentiae
 quam habuit moyses non excludit
 actum prophetandi simpliciter sicut superius
 declaratum est. tunc quia fuit raptus
 et per modum passionis. tunc etiam quia fuit
 viatoris pauli existentis ab eterna
 veritate secundum statum suum. immo talis
 visio claritas constituit
 excellentiorem gradum prophetie quam
 ad rationem generis proprie prophetie. de
 quo modo excellentie sanctus thomas
 intellexit sic superius satis deductum
 est. Ad secundam negatur quod non. Nam
 si alii apostoli christi preter paulum
 non habuerunt in hac vita claram
 diuine essentiae visionem: omnes tamen
 habuerunt per doctrinam dei et reuelationem
 spiritus sancti plenioris notitiam
 de mysteriis fidei et rebus diuinis
 quam moyses et ceteri prophete
 veteris testamenti. Post aduentum

enim christi maior fuit plenitudo
 gratiarum quam ante. quia gratia et veritas per
 ipsum christum facta est. Io. 1. Unde
 numerus. viii. dominus dixit apostolis. vobis da-
 tum est nosse mysterium regni
 celorum. et infra. Multi prophete et
 iusti cupierunt videre que vide-
 tis et non viderunt et audire que au-
 ditis et non audierunt. quod expones
 hilarius ait. apostolica temporis beatitudi-
 nem docet quorum oculis atque au-
 ribus contingit dei salutare vide-
 re et audire. prophetis atque iustis
 cupientibus videre et audire in
 plenitudine temporis destinatum.
 et inde est quod apostolus dicebat eph.
 3. aliis gentibus non est agnitus
 filius hominum: sicut nunc reuela-
 tum est sanctis apostolis eius et prophetis in
 spiritu. Et ratio. de se et aliis a
 postolo dicit. Sed et nos primicias
 spiritus habentes. id est perfectionem spiritu-
 alium gratiarum. que beatus gregorius dicit
 quod secundum incrementa temporis: cre-
 uit scientia sanctorum patrum. et quanto vi-
 timores aduentum saluatoris
 fuerunt: tanto sacramenta salutis
 plenius preceperunt. Neque visio cla-
 ra diuine essentiae quam habuit raptus
 moyses: arguit efficaciter quod in
 eo fuerit excellentior cognitio
 prophetica quam in apostolis. aut quod
 plura de diuinis mysteriis in ea

cognouerit. qm̄ videntes dīmas
 eēem etiā bñ nō oīa vident in
 ea. q̄nto igit̄ p̄ntōza videbūt
 q̄ quodā p̄mlegio ad talē visio
 nem eleuantur dū hac vita
 mortali viuūt. Et est sp̄alis
 rō de moyse. qz ut doctores cō
 ter dicūt seq̄ntes auḡ. moy
 ses adhuc viuēs ad visionē di
 uine essentie admissa fuit: eo
 qz doctor erat & m̄gr iudōz. vñ
 tm̄ de reb̄ p̄phandis sibi in ea
 visione ostensa vident fuisse.
 q̄ oportebat p̄ tēpore illo po
 pulo iudōz tradi. Nā fidei doc
 torib̄ datur manifestatō sp̄s
 ad v̄tatem. put̄ d̄ p̄. cor̄.
 vii. Vñ satis videt̄ dicenduz
 qz paul̄ in raptu vidēs diu
 nam eēem: plura viderit in
 ea de mysterio fidei & clario
 rem h̄uerit cognitōnem de ei.
 q̄ moyse q̄ndo h̄uit similem
 diuine essencie visionē. qz tē
 pore plenitudinis gr̄e h̄uit
 illam visionem paul̄. nō. n.
 tēp̄ post aduētum xpi appe
 lat̄ tēp̄ gr̄e reuelate. n̄ qz
 in eo copiosior facta ē reuela
 tio mysterioz gr̄e. Vñ nulli
 patri ueteris testamēt. nec

etiā moyse tot & tā explicitē
 mysteria fidei reuelata sunt.
 put̄ pulcre deducit̄ s̄s thom̄s
 2^a. 2^e. q. 1. ar. vii. & q. d̄. xviii.
 ar. vlt. ubi dicit qz moyses ple
 nius fuit instructus de simplici
 tate dīne essentie. q̄ alij pa
 tres veteris testamēt. s̄ post
 mod̄ tēpore gr̄e ab ip̄o filio
 dei reuelatum est mysteriuz
 t̄m̄tatis. Ad̄ ex̄p̄sse dicit̄ eusebi
 exponēs illd̄ luc. vii. Ex̄p̄t
 q̄ seminat seminare semē & c̄.
 Inq̄t enī. Moyses etiā & p̄phe
 post eū nō miseruerūt hōibz
 regna celoz. s̄ retrahēdo in
 sapientes ab errore neq̄ae &
 ydoloꝝ cultu. q̄ colebāt n̄as
 hōim & noualia redigebāt. so
 lus aut̄ om̄ sator v̄bū dei. e
 x̄p̄uit euāgelizatur̄ noua
 semina. s̄. mysteria regni celoz.
 h̄ ille. Ad̄ argumēta cont̄. 2^a.
 et. 3^a. rōm s̄i thome d̄ qz nō
 aliud p̄bat̄ nisi qz gradz eēn
 ciales p̄phie nō variant̄ s̄m̄
 diuisum modū enūciationis
 aut̄ confirmatōis p̄ mirac̄.
 S̄z nō obstant qm̄ ex̄ eaz̄ diu
 sitate accipiunt̄ diuisi gradz
 dignitat̄ & p̄fectōis p̄phie

tanquam ex quibusdam sibi acciden-
tib' Na neq; in reb' nahl' to-
ta pulcritudo pfectoms q de-
bet rei: est sibi a fora sbali q
dat spem. s; multu supaddit
ex accidentib' supuientib' sic
in hoie ex figura z colore z ali-
is quoz si aliqd desit: contigit
malum z defectu. neq; etiam
in actionib' tota plenitudo p-
fectoms z bonitatis consistit in
eaz spe q sumit ex ob. s; aliqd
addit ex hys q adueniunt tps
accidentia q circustantie dicitur
Vn si aliqd desit qd reqra-
tur ad debitas circustantias:
seq' actio mala z deficiens. Vn
aut mgr mathias in fauorez
postillatous addit. s. q gradus
rei est ipi rei modus pntescq.
q p nichil extnsecu pot varia-
ri: nullam addit difficultatem.
s; est eiusde mutlis repetitio.
Vn dicit q' dicitur h' de gradu rei
celi z specfico. que gradu st
thomas dicit variari s; ma-
iorem z pfectiorem illustrato-
nem luis pphetia. S; gradus
accidentales no snt ipi cencie
intnsecu. qre z a ca extnsecu
cencie rei: conseq' z variari po-

ssur. Et si dicat q gradus rei et
si sit modus extnsecu cencie: sal-
tem e ipi rei intnsecu. i. mhe-
rens: no obstat qz etia si de-
nuciatio et qfirmato p mira-
cula sint extnsecu pphie: ordo
tn pphie et relatio ad ea sicut
ad finem: est qd inherens pphie
z intnsecu qms no de eiq
essencia z ex illo ordine diuiso:
variatur gradus q est modus in-
tntescu pphie. Et est sile quod
st' thomas dicit. p. 2. q. v. ar.
ar. m. arguit em sic s' loco.
Bonitas actus est ad in ipi exis-
tens. fimo aut est ca extnsecu
no ergo s; finem dicit actio
bona ul' mala. Ecce argumē-
tu. Seq' rursus. Ad. 2. d. q' q
uis fimo sit ca extnsecu tn de-
bita pportio ad finem z relatio
in ipi: inheret actioni. s;
st' thomas. Qd aut vltieri
dicit mgr mathias q denucia-
tio pphie vni ul' plurib' no so-
lum e actus extnsecu: s; acci-
dens p actus: flm est. na ca
p accidens e pur d. 2. p. h. f.
ad qm effia qui seq' nullm habz
ordme. Sed pphie ad denuciatio-
nem ordinatur tps ad quedam
finem s; illd. p. cor. v. v. v.

in alio pposito

cuius dat manifestatio sp̄s ad
 validitatem. et infra. viii. qui
 prophetat. hoība loq̄ ad hedifica
 tōnem et exhortatōm et conso
 latōnem. Vñ et ysidor⁹ dicit li.
 .vii. ethi. ca. viii. q̄ p̄phie dicit
 tur q̄ p̄fatores. eo q̄ porro. i.
 a remotis fant. et de futuris ba
 ba p̄dicat. Cū ergo ordinet p̄phe
 tia ad denūciationem et valida
 tem: seq̄ q̄ dignior sit illa q̄ ad
 validitatem plurimum plurib⁹ de
 nūciat. qm̄ s̄m̄ diuini et p̄m̄.
 . bonū tanto diuini⁹ est: quāto
 comuni⁹. **S**ilr et ad id qd̄ ad
 dit m̄gr mathias de cōfirma
 tione q̄ est p̄ miracula: dicit
 q̄ q̄q̄ facit miracula sit actus
 extrinsecū nō seq̄s de nātū
 te sp̄m̄ p̄phetici: tñ q̄ ordinat
 ad p̄phie cōfirmatōnem s̄m̄
 illd̄ marc. ult. simonem cōfir
 mante seq̄nab⁹ signis: multa
 confert ad eiq̄ dignitatem. ac
 p̄ h̄ p̄fectō et excellentiā p̄phie
 merito variat s̄m̄ diuisum mo
 dum et gen⁹ miraculoz. Dic
 tum ē em̄ q̄ ex accidentib⁹ que
 etiā extrinsecū rei sūt: ad dig
 nitatis ip̄is reb⁹ accedit. Vñ
 ad excellentiam p̄phie moysi

inducūt deut. ult. miracula q̄
 p̄ eum facta sūt. **D**r em̄. Nō su
 rrexit p̄pha ult⁹ in isrl̄ que nō
 sset dñs facie ad faciem in oib⁹
 signis atq̄ portentis. Et inde
 est q̄ p̄phetare: nōniq̄ in sac̄
 scriptura p̄ opōne miraculoz ac
 apit. eo q̄ miraculoz op̄atō ar
 gumētum et cōfirmatō est
 p̄phie. **D**i em̄ ca. xlviii. q̄ cor
 helsei mortuū p̄phetavit. i.
 miracula fecit. Et ca. xlv. di de
 ioseph q̄ ossa ip̄is visitata sūt
 et post mortem p̄phetabat. i.
 miracula faciebant. **I**ll⁹ autē
 qd̄ postillator obiit de iohāne
 baptista q̄. s. nllm̄ signū fecit.
 cū tñ ponat a s̄to thoma excel
 lentior p̄phā moysi et ceteris
 veteris testamēti bene p̄bat
 q̄ nō hūerit eiq̄ p̄phā illā per
 fectōnem q̄ accrescit p̄phie ex
 cōfirmatōne miraculoz. **E**x
 celluit tñ p̄phas veteris testa
 mēti in alijs duob⁹. s. in cogn
 tione qm̄ hūit exp̄siozem et
 p̄fectōzem et denūciatōnez dig
 morem. ip̄e em̄ xpm̄ filium
 dei et mūdi saluatōzem cogno
 uit exp̄hate nō solū in sp̄u: s̄
 p̄sentialiter. Vñ dixit. Ecce agn⁹

Dei ecce q̄ tollit p̄cā mudi. Jo. 1.
 et infra / Et ego vidi i testimo
 nium p̄bui qz hic est filius da.
 Itē missa ē precursor i denūcia
 tor aduentus xpi tota pp̄lo iudō
 rum quibz preparavit viā. n̄
 alonge ut ceteri pp̄he p̄mūcia
 uit. s̄ quē denūciabat digito de
 mōstravit. s̄m̄ illud. et tu p̄ner
 pp̄ha altissimi vocaberis p̄rei
 bis enī ante faciem d̄m̄ para
 re vias eius luc. p̄. ubi dicit c̄ostō.
 Alij enī pp̄he emūg xpi mis
 teriū p̄dicauerūt. h̄ uero pp̄o
 p̄dicavit ut eū ceteris indica
 ret. i q̄ ad hec duo ponit a s̄to
 thoma iohāne baptista excellē
 tior antiq̄s pp̄his nō q̄ ad mi
 raculorū confirmatōnem. Nō
 enī est nat̄e q̄ qui excellentior
 d̄i pp̄ha: in omibz q̄ ad pp̄hiaz
 concurrūt p̄cellat. Ad ea q̄
 postillator adducit p̄ confir
 matione sue opinionis: ad p̄. res
 pondet burgen̄ i bene q̄ dictū
 postillatoris n̄llm̄ h̄e fundamē
 tum ex sac̄ scriptura neqz aliq̄
 auctōrem ip̄e allegat id p̄ban
 tem. Vn̄ nec cogit. s̄ neqz m̄gr
 machias p̄pugnator eius id rōne
 aliq̄ ul̄ auctōre p̄bavit quare

responsione nō eget. Ad. 2.
 ip̄e s̄s thomas respondet in
 preānotata q̄one. chovm̄. et
 ar. 2. ad p̄. Concedit enī q̄ pro
 pheta dauid excellentior fuit
 q̄ pp̄ha d̄ moysi. q̄ ad h̄ q̄ da
 uid plēniq̄ cognouit i magis
 exp̄ssit misteria incarnatōis
 xpi. S̄z excellentia ista ē s̄m̄
 vni aliq̄d. moyses v̄o h̄uit ex
 cellentiam q̄ ad plura i potio
 ra ut ibi deducatur. Vn̄ meri
 to d̄i moyses pp̄ha excellē
 tior simpl̄: dauid aut̄ s̄m̄ quid.
 S̄z m̄gr machias in fauore
 postillatoris probat q̄ dauid
 fuerit excellentior pp̄ha sim
 plic̄. ex eo qz excelluit s̄m̄
 aliq̄d m̄t̄nsecum pp̄he. s̄ s̄m̄
 cognitōnem. Ad reuera nō
 est satis erudite dictū. Nō enī
 q̄ in vniq̄ rei p̄ticularis cogni
 tione p̄stantior est: d̄i in mē
 tis acūmine aut in sciētiē
 habitu excellere simpl̄ alt̄er
 q̄ in plurim̄ cognitōne rez̄ dif
 ficilium i in doctrina i in ceteris
 q̄ ad h̄itum sc̄e i ingem̄ no
 bilitatem faciūt: doctior i sub
 tilior inuēit. etiā si cognitō illi
 rei sit ad de hys q̄ m̄t̄nsec̄ p̄bat

et scientiam habitualem esse
 in aliquo & mentis perspicua-
 tem. neq; enim diamus tholome-
 um ipso aristotele doctiore fuisse
 simpliciter propterea quod de motu or-
 bium & planetarum ac eorum situ
 plura & docuit & cognouit. Unde
 in proposito nostro & si dauid excellen-
 tior dicitur ipso moyses quod ad ali-
 quod propheticum intrinsecum: non ideo dicitur
 excellentior illo simpliciter. cum
 ille in quibus plurimis & in eo quod po-
 tior est. ipsum excellat. si dicitur
 excellentior propheta secundum quod non
 .i. per actus. s. .i. secundum ali-
 quod particulare. Ad autorem gregory
 quoniam ultimo inducit postillator
 respondet burgen et bene quod in-
 telligenda est quod ad cognitionem
 misteriorum christi quoniam habuit cla-
 riorum & expressius tradidit quam
 moyses. & quod ad hoc excellenti-
 or dicitur propheta. Et sumit responsio
 ista ex his quod sanctus thomas scrip-
 sit exponens aliam gregory
 autorem huic similem in de
 veritate. q. vii. ar. ult. ad p.

Circa p. quinquagesimum.

Circa. p. quinquagesimum
 burgen in prima addi-
 tione sequens doctrinam
 sancti thome p. 2. q. cxiij. dixit

quod iustificatio per gratiam est causa remi-
 sionis culpe. Item quod si gratia infu-
 dit & remissio culpe consideretur
 quod ad substantiam actus: idem
 sunt. quod eodem actu deus largitur gratiam
 et remittit culpam. Sed si consi-
 derentur ex parte obiectorum sic differ-
 runt secundum differentiam culpe quod
 tollit. & gratia quod infundit. Hanc
 assertionem patet: magister ma-
 thias obicit dicens quod de consuetudine le-
 ge prior est remissio culpe quam ius-
 tificatio. nam & vulgo dicitur quod ex pluri-
 bus virtutibus meretur ingre-
 ssum. nullum autem posterius est
 causa prioris ut sic. Sedam magister
 bat per hoc quod stat quod dicitur gratia & non
 remittat culpa sic in beate uir-
 gine conceptione. In quo magister
 mathias ipsum etiam postillato-
 rem cuius se defensorum procla-
 mat: apto ore impugnat.
 In prima enim huius propositi. postillator
 idem esse dicit secundum rem duo
 ista. scilicet remissionem culpe & gratia
 restitutionem sola ratione differre.
 Sed certe has magistri mathie
 obiectiones non erit difficile sol-
 uere. Et ad prima negat assump-
 tum. scilicet quod de lege consuetudinis prior sit
 remissio culpe quam iustificatio

loquendo de puritate simp²/ Et ad
 dictu vulgare Respondet s² tho
 mas. q. h. s² m² x. di. v. q. p.
 ar. q. sub ar. p. in pede q^o m^o
 dicens q^o extirpatio vitioz di
 opari vitioz ingressum: per
 mod^o cause malis s² m² que or
 dinem por est nahter remissio
 culpe q^o iustificatio p^o gram qz
 est q^odam dispositio malis ad
 ea. s² p^o modu cause efficiens
 foralis z finalis infusio gre
 aut iustificatio p^o gram por est
 nahter q^o remissio culpe. z qz
 talis puritas est s² m² plura z
 potiora genera causaz. Di m
 fusio gre por simplr ipa cul
 pe remissione. z p^o q^o m^o ei^o ca
 simplr loquendo eandem doctna
 tradit. p^o 2° q. c. m. ar. v. m.
 et in de veritate. q. v. v. m. ar.
 .v. Ad obiectionem ei^o q^o s² m²
 dictu s² thome Respondet q^o q^o
 q^o sit de veritate casu dati: no
 est tu ad p^opositum. qz s² tho
 mas in q^one allegata p^o bur
 gen: loq^o de iustificatone p^o
 gram q^o importat t^o m^o m^ota
 tonem q^ondam de statu iustit
 tie ad statu iusticie. ut de i
 tificatone impy sicut ipe pre

mittit in ar. p. ei^o q^o m^o. in
 qua iustificatone semp veru
 est q^o gra remittit culpa De
 doctna aut scole fratrum mi
 noz circa conceptonem bte
 v^o g^o m^o q^o m^o m^o mathias alle
 gat: no est presentis p^oposi
 ti disputare.

Circa ps. sesagesim^o octau^o.

Sup^o ps. lxxv. burgen
 volens assignare r^o
 nes q^o v^o ps orare dis
 posuit. inducit vbu xpi. io. xi.
 dicentia p^o p^o m^o q^o ar^o stat
 dixi ut credat qz tu me misis
 ti. q^o dicit intelligend^o ee est
 sedm deitatem. Ad q^o alleg^o
 s² m² thoma. 3. p. q. v. ar. p.
Sz m^o mathias sitiens
 contra s² m² thoma calumias
 ut aiq^o suscitare: comemozat
 dita burgen firmas cu iux
 intencionem s² thome fuisse
 loquid. q^o q^o s² thomas in lo
 co sup^o allegato talem inten
 tonem neq^o ostenderit neq^o
 huerit. Vn cont^o m^o mathiam
 stabit q^o ul s² m² thoma
 no vidit. ul no intellexit. ne
 dicam q^o maliciose veritate q^o
 nouit: reticuerit. Nusq^o ei s²

Thomas scripsit n̄ verbis sig-
 nificavit q̄ x̄p̄s s̄m̄ divinita-
 tem aut s̄m̄ q̄ deo: oravit. v̄
 mo id apte negat q̄one & ar.
 p̄ burgen̄ allegatis. Inq̄t em̄
 in corpore q̄ome. Oratio est
 quedā explicatō p̄pe volūtatē
 apud deū ut eam impleat.
 Si igit̄ in dō esset vna tm̄ vo-
 luntas. s. divina. nullo n̄ cōpe-
 teret sibi orare. q̄ volūtas di-
 vīna p̄ se ip̄am est effectiva eorū
 q̄ vult s̄m̄ illd̄ p̄s. omnia q̄cūq̄
 voluit fecit dñs. s. q̄ in x̄p̄o ē
 alia volūtas dīna & alia hūana.
 Et volūtas hūana nō est p̄ se
 ip̄am efficax ad implendum
 que vult nisi p̄ v̄ntem dīnaz.
 manifestū est q̄ x̄p̄o s̄m̄ q̄ ē
 homo & hūanam volūtatē
 habens cōpetit orare. Itē ead̄
 3^a p. q. lxx. ar. 2^a. q. ad. 2^m. inq̄t.
 Ad. 2^m. d̄ q̄ x̄p̄s orando peti-
 it et meruit suā resurrectō-
 nem in q̄ hō. nō in q̄ deo. v̄
 s̄s̄ thomas in foīa. false ergo
 imputat m̄gr mathias s̄s̄ tho-
 me q̄ s̄m̄ ei⁹ intētiōez bur-
 gen̄ dixerit x̄p̄m s̄m̄ deitate
 orasse. S; p̄ ut fratri n̄dita-
 tem patienti futuram p̄v̄
 illud p̄s. Eripite pauperem

et egenū & 7. dicit q̄ n̄ bur-
 gen̄ x̄p̄m s̄m̄ deitatem orasse
 scripsit. Nō em̄ tanti erroris
 atq̄ demencie senex presul.
 arguat. s. illd̄ ūbū dñi. io. vi.
 ut credāt q̄ tu me misisti. di-
 vit int̄ligendū esse etiā s̄m̄
 deitatem in hoc sensu. ut cre-
 dant q̄ s̄m̄ deitatem ate p̄e-
 ssi. Et ad hoc p̄positum ē auc-
 toritas illa. p. de tm̄. q̄m alle-
 gat. s. nobis oravit: ne filij
 ignoraret. s. q̄ ap̄c̄e sit miss⁹.
 Ut aut̄ hilaris int̄lexerit
 de ignorantia missiōis tēpo-
 ralis filij a patre: ul̄ et̄nals.
 sicut dicit videt̄ burgen̄. vi-
 derint q̄ pro eo certamē as-
 sument. Nostri q̄dem laboris
 est veram s̄s̄ thome doct̄naz
 acalūm̄is & fallacib⁹ rōmb⁹
 deffensare. Vñ glō sup̄dicta
 ad v̄ba v̄p̄i. io. vi. s. q̄ int̄li-
 git̄ etiā s̄m̄ deitatem: bur-
 gen̄ est: nō s̄s̄ thome.

Circa psalmum. cv.

In p̄s. cv. burgen̄ in
 p̄. additione allegat
 s̄m̄ thomā. 3^a p. q.
 h̄p̄b. ar. v̄m. ad. 3^a. dicente
 q̄ circa sacramentum eucharis

tie in conuisione panis & vini
 in corpus & sanguinem xpi. plu
 ra difficilia sunt qm in creatone.
Cont qd magr mathias qd
 solam sti thome ut videt de
 noiationem conatatu velut
 cetq q vocem minima sonates
 confusis baculi sui iactab a
 dextris & a sinistris psequit.
 obiat pbans a sufficiente di
 uisione q maior sit difficulta
 in ope creatoms. qm in trnsba
 tione panis & vini in sbam
 corpus & sanguinis xpi.
Et certe magister mathi
 as vano occupat labore. ad
 argumetatio sua extnea sic
 rit a pposito sti thome. Mo ei
 stb thomas in loco pnotato
 coparat difficultatem trnsba
 tions memorate ad creatois
 difficultatem: qm ad intensio
 nem. ut velit dice q maior
 difficultas sit in trnsbatione
 qm in catione. s; facit opatoz
 qm ad numerz dicens q plu
 res difficultates concurrunt
 in illa trnsbatione qm in crea
 tione. qz in catione h soluz
 e difficile q ad sit ex nichilo.
 In trnsbatione no solu est diffi
 ale q h totu conuertat in illu

totu: ita q nichil poris rema
 neat: s; etia est difficile q ac
 cidentia remaneant corrup
 ta substantia. et multa alia
 q in illa conuersione sunt diffi
 cilia. Datet ergo q argumet
 tatio magri mathie: dictum
 sti thome no tangit. vt ad
 difficultu sit ad ex nichilo crea
 re: q panem & vinu in cor
 et sanguinem xpi conuerrere.
 aut contra: alia qstio est.

Circa psalmu. cybm.

Sup. ps. cybm. ai pos
 allator diceret q me
 ritum congru e qm
 do homo ex vtute nali studet
 bonu opari. & sic facit qd in
 se est. & p qns meret de con
 gruo q deo det sibi gram: b
 gen notat ex dictis sti thome
 p. 2e. q. cix. ar. vi. in corpore
 qoms. q ho ex sola vtute na
 li no potest aliqd op face p qd
 mereat de condigno aut de
 congruo q deo det sibi gram.
 qm ipa ppat ad gram habi
 tualem: no est ex sola vtute
 nali. ai pressupponat aliqd
 auxilium gratuitu ex pte dei
 interiq anima mouentis. h
 cet tale auxilium no sit p do

nu habituale. **S**z cont hac
 sti thome doctnam mgr mathi
 as sic arguit. **N**o min9 Respo
 det de9 hoi habenti p ututem
 nalem bonu vsu liberi arbitri:
 qz angelo. s. angelo in pma mo
 rula existenti in bntudine na
 li q nichil est nisi boni vsu rois:
 respondit de9 p collationem gre
 in scda morula: igit z hoi. Nec
 oportet h9 vsu pcedere aliqd
 donu gratuitu ul dispositionez
 gratuitam. s. solum grans da
 tam q continet sub nali facul
 tate. **T** mgr mathias. **A**d q
 Respondet negando pssupposi
 tum. s. q angelo in pma moru
 la fuit bnt bntudine nali graz
 no hns. loqndo de morulis re
 poris ul successione realis. Na
 ut coiq tenet z magis dicitis sto
 rum consonu est: angelu crea
 ti fuerut in gra. **D**ic emi aug?
 .vii. de civ. dei q de9 cauit an
 gelos simul in eis condens naz
 et largiens gram. **N**eqz mgr
 smax ubi cu mgr mathias al
 legat expsse dic q angelu in
 puris natu hnt creati fuerut.
 s. h solum q angelu p ea q in p.
 sui conditoe acceperut: pfiere
 re no potuerut. **A**d qd in sancta
 thomas Respondet. di. e. eiusde

sedi hbu ar. 3. ad. 2. q dicit a
 magro angeli no potuisse pfi
 cere: no qz mereri no potuerut:
 s. qz p sua ututem in gham tris
 ferri no potuerut nisi ampho
 ri lue infuso. **E**t cu dicit argu
 ens q bonu vsu liberi arbitri
 in hoi no oportet aliqd
 donu gratuitu ul gratuitam
 dispositionem pcedere: s. sufficiat
 facultas nalis: falsum e z qd
 vbi dicit. io. vi. Nemo pot ve
 re ad me nisi pater q misit me
 traxerit eum. ubi aug? dicit.
 Magna gre comendato nemo
 venit n tractu. **I**te cont illud
 io. vb. sine me nichil potestis
 facere. vbi glo. interlinearis
 dicit. neqz parvi. **P**ax aut dicit:
 opa moraliter bonu. qd e mo
 diai qd: respectu opis merito
 ry. **Q**uo loco dicit aug? Magna
 gre comendato corda mferunt
 hntium. ora obseruit suploz.
 none huic resistit vitati: ad
 bona opa facienda deu sibi nec
 cessariu no putates: no asser
 tores: s. pcuratores liberi ar
 bitri. **T** aug? **E**t in li. de cor
 tione z gra ait. **S**me gra: nullu
 prsus sine cogitando. sine vole
 do z amando. sine agendo faci

unt hoies boni. Et accepit gñ
m dicit aug. p spah & gratu
to dei auxilio naturalibz sup
addito. Consonat pmissis qd
het tren. ult. Conbte nos dñe
ad te & conuertem. Et illd apli.
Rō. w. nō est volent neqz curē
tis: s; dei miserentis. Itē phil.
2. de q ē q opat in nob velle et
pfitere p bona volūtate. vbi di
at glō. h nob expedit & credere
et dicit q pium est & vef ē ut
sit hūis confessio & totū det
deo. P pium em arbitriū m
si grā dei uiuet: nec ipa bona
volūtas esse m hoie pot. to glō.

Circa libru esaye Caplo. m.

Circa libru esaye m ca.
m. stō thomas & post
eū postillator expoit
pphiam q̄ inapit. Ecce dñator
dñs. de captiuitate babilonia.
Cont̄ qm̄ expositōnem bur
gen arguit q̄ m captiuitate
babilonica multi fuerut pphie
sic iheremias. ezechiel. daniel.
et alij. Et tñ m ea auctōre dñ.
Et auferet ab iherlm & iudam
iudicem & ppham & ariolu & c.
Et intelligit stō thomas de ho
ppha sic bene sonat hñ. Vñ vi
det burgen q̄ pphā illa nō p̄

neat ad statū babilonice cap
tiuitatis. Et ad hāc burgen
instantiam facile patet Res
ponso. qm̄ textū pphie nō sic
intelligi debet q̄ dñs auferet
simp̄ a gente iudōz ul' israhē
litica iudicē & ppham & c. ita
q̄ nullū ultra m orbe surrexe
rit de p̄lo illo. s; sensū ē q̄ auf
feret dñs. i. tñfferet ab iherlm
et iudam. i. a trā illa duaz tri
buū iudicem & ppham & c. qm̄
om̄s iudices & pphie & om̄s p̄n
cipēs & vni fortes robusti & bel
latores & c. tñslati sūt p̄ medos
a trā iherlm & iuda m babiloniā.
sū q̄ plane het. e. reg. xviii.
Nā ut ibi dñ. nichil relicū est
exceptis paupibz p̄p̄i trē. Vñ
stō thomas postq̄ exposuit
hñm usqz ad illud ūbum. et
prudētē eloquij iusticiā ostē
dens quomodo impleta fuer
pphia. ait. Et de oibz hñs het
e. reg. pemult. q̄ tñslati sūt a
nabudodonosoz m babiloniā.
Ecce q̄ probat vbi sup̄. s. auf
feret: p̄ id q̄ tñslati sūt.

Circa capitulum octauū.

In ca. viii. stō thomas
circa expositionem signi
dati m p̄nc̄ capti. dicit

Hoc signum iudei exponit de
 filio esaye. p. cuius nome dñs
 significare voluit destructioez
 decem tribuu. quoz. s. iudoz
 expositionem subiungit. de inde
 ponit obiectiones quoz d. catho
 licoz dicentiu q. no possit sig
 num illd intelligi de filio esaye.
 s. de xpo tm. queadmod. z signu
 p. mu. qd. ponit sup. ca. vii. eae
 ugo concipiet z c. Vñ. z q. se
 q. nter expoie h. 2. signu p. par
 ticulas suas de xpo. demu. com
 parans expositionem vñsq. sig
 ni aut sic. h. aut. expoio. s. sala.
 no est tante auctoris sic supior
 q. fuit sup. ca. vii. q. magis ex
 torta est z ex scripturis no. he
 auctorem sic illa m. p. Vñ. q.
 dam dicit no. esse inq. ens si h.
 intelligat. ad hram. de filio esay
 ye. Ita tm. q. puer iste sic figa
 xpi sic etia. sup. dictu. est in q.
 dam glo. vii. ca. sup. eae ugo.
 h. s. thomas. z. q. nter. respo
 det fm. hac. oppiom. ad obieccio
 nes sup. positas in contrariuz.
 Et cont. hec. vba. s. thome
 postillator. magna. suscit. ca
 lumiam. dice. q. dicta. s. thome
 nimo. fauet. errozi. hebreoz. di
 centiu. q. in. istis. trib. capis. vii.

.viij. z. xv. no. fiat. mentio. de. xpo.
 Vñ. induat. qdam. vba. fm. cal
 daicam. trnslationem. ad. pbandu.
 q. vba. illa. signu. z. adhibui. in
 testes. z. c. Et. illa. et. accessi. ad
 pphetissam. z. c. no. fiunt. vba.
 esaye. s. dei. Et. p. qns. q. filiq.
 concepta. de. q. loqt. signu. sit
 xps. ad. hram. no. filiq. esaye.
 Ad. h. tm. Respondet. burgen
 et. satis. sufficienter. q. vba. s. thome
 in. nullo. fauet. hebreoz.
 errozi. qm. s. thomas. no. im
 probat. expositionem. q. dicit.
 signum. h. capli. intelligi. ad. lit
 teram. de. xpo. s. dicit. q. no. est.
 tante. auctoritatis. talis. expo. si
 aut. supior. in. ca. p. cedente. cui
 rom. assignat. manifesta. Na.
 pma. h. auctorem. ex. euange
 lio. m. p. ubi. di. s. totu. factuz.
 est. ut. impleret. qd. dictu. est. p.
 ppham. eae. ugo. concipiet. z. c.
 Sz. expo. h. signu. no. h. tanta
 auctorem. cu. in. sac. scriptura.
 no. q. tincat. q. h. qd. di. h. acc
 ssi. ad. pphetissam. intelligat. de
 bta. virgine. Itz. p. ncapale
 fundamentu. postillatoris. ad. fir
 mandam. hac. expositionem. est
 illd. qd. continet. in. trnslatione
 caldaica. qd. licet. vez. sit. no. tm

est tante auctoritatis sicut si in
 contineret. id est verba sancti thome
 sunt manifeste rationabilia. et in
 aliis fauet errori hebreorum. et
 burgen. **S**ed contra hanc responsione
 magister mathias zelo quodam
 si non caritate excitat. ita ut in
 verba precipat amaritudinis.
 Non probare contendit quod ex tribus
 apparet dicta sancti thome errori
 hebreorum fauere. **1.** quod frivolis
 ac falsis assertionibus minus sol
 uere argumenta catholicorum. **2.**
 quod non corroborant argumenta ca
 tholicorum nec aliquid faciunt pro eorum
 verba exponere si hanc exponit et
 diuidit pro perfidia iudeorum. **3.** quod
 dicit catholicam expositionem
 extortam et non esse tante auc
 toritatis sicut illam super cap. vii.
 ubi ille passus erat uirgo concipiet
 exponit de christo auctore euange
 liste. **P**ostremo querit iste magister
 de auctoritate quam sanctus thomas pre
 fert an sit apud iudeos aucten
 tica magis: an apud christianos.
 si certum est dicit ipse quod non apud
 iudeos quod translato caldaica cui in
 nitatur expositio hanc litteram: est apud
 iudeos maxime auctoritatis. **E**xemplum
 autem cuius inquit exponit. vii. capitulo.
 nihil est auctoritatis apud hebreos

igitur maioris est auctoritatis apud
 iudeos exponit hanc capitulo quibus. vii. quoniam
 ad faciendum fidem infidelibus
 per euangelium quod non recipiunt.
 nichil concludimus. nisi cum hoc
 in tantum eorum fundamentis que ne
 gare non consueuerunt. **T**unc magister
 mathias. **Q**ue certe que in doc
 te et pueriliter dicta sunt: fa
 cile erit ostendere. **N**on ad prima
 eius probationem dicitur. quod respon
 siones date a sancto thoma sunt secundum
 opinionem exponentium signum
 hanc capitulo de filio esaye. pro quibus quod
 immediate promiserat. **N**on quodam di
 citur non esse ingens si hanc melli
 gat ad litteram et est. **S**ecundo dicitur quod
 et si ponantur Responsiones da
 te fuisse de mente sancti thome. et
 quod ipse voluerit signum hanc capitulo
 posse exponi ad litteram de filio
 esaye prout est figura christi: nullum
 ingens est. quoniam in sacra scriptura
 idem textus potest exponi ad lit
 teram de duobus. in quibus unus est
 figura alterius. prout magis di
 citur in articulo sequenti. scilicet cap. ix.
 esaye. **S**ed non postulator Responsio
 nes sancti thome sufficienter in
 pugnat. **N**on prima quod secundum illam
 opinionem zacharias de quo est
 hic sermo: non est ille filius barachie

q̄bn̄ est ex duodecim p̄phis.
 si alia q̄ tūc tēporis nata erat
 put̄ in Responsione. ē. s̄m̄ illa
 oppiom̄ s̄s̄ thomas recitat.
Qd̄ tūc si postillator neget:
 nulla tūc rōne aut auctoritate irre-
 fragabili illud impugnat. neq̄
 sua m̄gr̄ mathias post eū. nā
 ex trāslatōne caldaica nō tra-
 hit̄ efficac̄ argumētum. **N**e
 q̄ impugnatō Responsionis
 2^a. valet q̄ si postq̄ dī. et
 adhibui m̄ testes: nō dicat̄. et
 sc̄psi: satis fuit. p̄missū eē in
 mandato d̄m̄ illd̄. 3 sc̄te in eo
 et c̄. ita ut nō fuerit neCESSA-
 RIū postea dice / 2 sc̄psi. Certū
 ē enī q̄ iuxta p̄ceptū dei sc̄p-
 sit. ad q̄m̄ sc̄ptura: intelligit
 illa oppio. q̄ adhibui testes.
Qd̄ etiā obiit cont̄ teraaz
 Rensionem nichil est q̄ suppo-
 nit q̄ in Rensione flm̄ assumā-
 tur. s. q̄ fuerit alia zacharias
 q̄ p̄r̄ auctoritatem sacerdotis dicit̄
 fidelis. et tūc postillator nō p̄-
 bat efficaciter illd̄ flm̄ esse. s̄
 supponit s̄m̄ intellectum que
 habuit in trāslatōne caldaica
 qui nō cōiunat ut dictū ē. **Q**d̄
 illd̄ aut̄ qd̄ postillator inducit

cont̄. q̄ Rensionem Rendet bur-
 gen̄ 2 tene q̄ et si reglaphala-
 sar nō expoliavit totū regnū
 samarie: satis v̄e p̄t̄ dicit q̄ ex-
 poliauit samariam. ea rōne
 q̄ expoliavit aliq̄s civitates
 regni isrl̄ cuius metropolis er̄t
 samaria. **C**onsuetū est enī in
 h̄o loquutionibq̄ q̄ ponat̄ totū
 p̄ p̄te p̄ synodochem. **S**z q̄
 solutōnem h̄ac burgen̄: instat
 m̄gr̄ mathias q̄ p̄ spoliū factū
 p̄ reglaphalasar nō est abla-
 ta fortitudo damasci 2 sama-
 rie put̄ inuit̄ h̄a. s̄ fuit p̄ti-
 cularis inuasio. t̄ m̄gr̄ ma-
 thias. **Q**ue plane nō satis
 perite dicta fuit. **D**icit̄ ei m̄gr̄
 mathias q̄ ablatis fortitudi-
 nis damasci. et spoliatis sama-
 rie: vna et eadē deuastatōne
 facta fuerint. 2 sic deceptq̄
 arguit q̄ p̄ spoliū samarie
 nō est ablata fortitudo damas-
 ci. **S**z h̄a nō dicit q̄ simul v̄t̄
 q̄ factū fuerit. neq̄ q̄ p̄r̄ spo-
 liū samarie. ablata fuerit for-
 titudo damasci. **N**ā nō p̄t̄ne-
 bat ad eandē p̄uinciam neq̄
 ad iddem regnum. cū damascq̄
 esset metropol̄ sirie. samaria

aut metropolis Regni isrl. **Sz**
 est sensu hie q ante qd sciret pu
 er vocare patrem suu i matre:
 auferenda esset fortitudo da
 masa. qd impletu fuit qndo
 teglaphalar ascendit in da
 masu i deuastauit ea i trifu
 lit habitatores ei9 arenē i ra
 sin regē occidit put hēt. g. reg.
 vbi. **Ite** q anteqd sciret puer
 et i. auferenda erāt spoha sa
 marie. qd fuit impletum reg
 nate facee qndo teglaphala
 sar cepit abion i abel domu
 maaca i alias ciuitates put
 hēt. g. reg. vb. qm9 inter eas
 nō noietur ipa ciuitas sama
 ric. si intelligit p synodoche ut
 sup dictu est. **Ece** patet em
 denter q Responsiones date
 a stō thoma sm oppiom ex
 ponēnum signū h' caph de
 filio esaye nō sūt p ea q pos
 tillator obiat euacuate. Vn
 m9 mathias gratis ymo
 ad viciū suā dicit eas fri
 uolis i falsis assertionib' esse
 imyas qō tamē i npe mta
 tas reliq. **Ite** neq. 24. ei9
 m9i pbatō cont dictū bur
 sen q scō thomas in nullo fa

uet iudeoz error: aliqd hē
 momēti. nā false i maligne
 dictū est q nichil stō thomas
 faciat p va xpianoz expo
 ne. **Sz** p pfidia iudeoz. qm
 totam literam signū h' caph
 distinguit. diuidit i expōnit
 p ptes suas de xpo i bta ūgi
 ne. meliq certe i pleni9 qō
 postillator. ut recto occlō m
 piamē patebit. **Verū** ē qd
 dicit hac expōitionem magis
 extorta esse i m9 hie auctō
 tis qō expōitō illa. eae ūgo cō
 cipiet caph pcedent' q ex tex
 tu m. p. pbat. **Sz** qō m9 in
 saniens aut oio desipiens ar
 guet sm thoma scelleris pica
 q pfert auctōtem euāgelij
 auctōr iūlatōis caldaice au
 soli imitat' in sua expōitione
 postillator. **Neq** em est aliqō
 text9 sac' canonic9 ex q talis
 expō hēat auctōtem. **Ite** ad
 dicit stō thomas q expō q m
 illigit signū de filio esaye nō
 hē m9ens: dū tñ puer ille
 sit figura xpi: satis approbat
 pma expōm de xpo. **Nā** illis
 vbi9 apte significat q expō
 q ē de filio esaye nō est hēns.

nisi intelligat puer ille esse fi-
 gura xpi. Et propterea expo illa
 de filio esaye recitat a scto thomi
 ut est catholicorum quorundam ex-
 positio. quibus videtur non esse magis
 ens qd sic textus exponat. non
 enim ab eo recitaret eo qd a iude-
 is acceptat. cum eorum scto thomis
 acrius fuerit impugnetur
 sic ex doctrina sua legitur et ex sti-
 tute eius probatum existit. Quod
 autem obicit magister mathias pro
 magno ingenio qd scto thomas
 non roboravit argumenta catho-
 licorum: popularis quedam videtur
 aduersione. quoniam iam predictaret
 fides incarnationis xpi in ar-
 gumenta illa vni sua et robur
 haberent. aut nisi signum huius
 capituli exponeret ad hanc de
 solo xpo. et nisi catholica docto-
 res omnes vno in hoc passu ore lo-
 querentur. tunc multitudinem se arma-
 tes. Certe obiectione ista salua pa-
 ce dixerim magistri mathie ru-
 dis ac puerilis est. Nam alie auc-
 toritates sunt quam plures que vita-
 tem fidei de conceptu uirginis et
 incarnatione per expressis ac effi-
 catius probant. ita ut veritas ipsa si
 ne hoc signo de xpo expoitio: sa-
 tis bene atque inconcusse subsis-

tat. ut est illa auctoritas. non
 auferret scepterum de iuda et c.
 gen. xlvij. Iste illa precedentis
 capituli. ecce uirgo concipiet et c. Et
 illa agei prophete. et ueriet deside-
 rata cunctis gentibus agei. 2.
 Et plures alie que breuitate
 obmitto. Vnde et postillator in
 quibus suis que edidit iudaicam
 perfidiam circa xpm et eius ad-
 uentum impetores: cum in 2. ar-
 ticulo induceret auctores sacri
 canonis ad probandum persone
 sine incarnationem. et in 3.
 articulo alias ad probandum tempus
 aduentus xpi iam preteritum:
 nullam de auctoritate huius signi fecit
 mentionem. quoniam nequaquam om-
 sisset: si ad xpi incarnationis
 probationem: multum haberet effica-
 cie et euidencie. Et hoc magister
 mathias obicit scto thome tunc
 crimine lese maiestatis. hoc solum
 quod non roborauerit argumenta
 quorundam doctorum catholicorum: ubi
 plane nullum imminere periculum
 fidei: et ubi eorum expositiones
 ad plenum tradidit. neque illam
 in aliqua sui parte tunc falsam aut
 non hanc exclusit: postilla-
 torem tamen suum irreprehensibilem

p̄dicat q̄ illud gen. p̄. In p̄na.
 creavit deq̄ celu' & trā. exp̄n̄t
 ad h̄am de p̄na. tēporis aut
 duratōis. nlla mentione fca
 de exp̄one catholicor̄ q̄ exp̄one
 ad h̄am. In p̄na. i. in filio. Ex
 q̄ auctōte cōiter p̄bat t̄mitate
 p̄sonar̄. ut in p̄mo li. s̄m̄az. di.
 .2^a. Itē ecclia cōiter tenet q̄ ubi
 d̄i gen. vbm̄. et apparuerūt ei
 .s. habrae tres v̄ri: facta s̄ūt
 illi reuelatō de t̄mitate p̄sonar̄
 et de v̄nitate eēnae. v̄n̄ & can
 tat ecclia abrahā tres vidit &
 v̄nū adoravit. ubi ait ambro?
 .vide p̄mo fidei mysteriū. deus
 illi apparuit et tres aspevit
 cui deq̄ refulsit t̄mitate nō si
 ne filio patrem suscipit. n̄ sine
 sp̄u s̄to filium confitetur. Et am
 bro? Et t̄n̄ postillator de tali
 reuelatōne & de mysterio t̄m
 itate nllam facit mentionem.
 s̄ exp̄onem hebreor̄ ibi ap
 probat & p̄tractat. Itē illd̄. v̄lo
 d̄m̄ celi firmati s̄ūt. p̄s. xxxij.
 doctores catholici exp̄onūt de
 t̄mitate p̄sonar̄. ut p̄z li. p̄.
 s̄m̄az. di. 2^a. In aug t̄n̄ exp̄o
 ne postillator nllam h̄m̄t de
 distinctione p̄sonar̄ cōsidera

tionē. Itē illud. p̄s. m. Ego
 dormivi & soporatus sum. ad
 h̄am exp̄onit s̄m̄ doctores ca
 tholicos de xp̄i morte & resu
 rrectōne. V̄n̄ & ecclia illd̄ can
 tat in die s̄to pasce. s̄ postilla
 tor nlla facta mētionē de xp̄i
 illd̄ exp̄onit de dauid q̄ndo
 fugit a facie absalon. sequit̄
 titulum. p̄s. s̄m̄ hebreos. ut
 xp̄e fatet̄ in p̄na. p̄s. Itē in
 h̄o libro esa. ca. xlv. illd̄. Roza
 te celi desup & nubes pluat̄
 iustū. v̄niuersalis ecclia intel
 ligit dictū esse de xp̄o & de nllō
 alio. V̄n̄ & in officijs d̄m̄s illd̄
 cantat de xp̄o p̄rease. s̄ pos
 tillator exp̄onit illd̄ ecclia de
 rege tiro ad h̄am sub figu
 ra xp̄i. Itē circa libzū cantat̄.
 a p̄. ca. usq̄ ad. vi. inclusiue
 exp̄onit postillator de ecclia
 veteri testamēti sub figura
 sponse s̄m̄ mētam hebreor̄.
 cū t̄n̄ doctores catholici totū
 libzū exp̄onāt cōiter de ecclia
 noue legis ut sponsa & de xp̄o
 ut sponso. ut xp̄e met postil
 lator ibi fatetur. quor̄ catho
 licor̄ exp̄ositōm nō veretur
 q̄ ad hoc deffectuosam asserere.
 Et q̄ pl̄q̄ est q̄ in sex ca

pitulis p̄mis illi libu q̄ postillator de veteri testamēto precise exponit: sūt nō nulle auctōres q̄s eadē de b̄ta v̄gine conant. vt in ca. p̄. illd̄ In odorem vnguetorū tuorū currimus. Itē illd̄. eae tu pulcra es amica mā (2 c̄). Et illd̄. sicut liliū inter sp̄mas. Illd̄ etiā in ca. 2. surge p̄pera amica mā (2 c̄). Et illud q̄ est ista q̄ ascendit p̄ desertum sic v̄gula fumū. Et illd̄ ca. 2. totā pulcra es amica mā (2 macula nō est in te (2 c̄). usq; ad finem fere cap̄. Et plura alia sūt in d̄tis cap̄is q̄ de b̄ta v̄gine cōis eadē cantat. q̄ oīa postillator exponit de sinagoga q̄ d̄ eadē veteris testamēti. Multi alij passū possent notari in sacra sc̄ptura in q̄b; postillator plane dimertit a cōi doctorū catholicoz expōitione quos ne arguar p̄lytatis: placuit subticere. Vñ iuxta v̄bū d̄m admiror cū postillator tanto tribis pondere oculis suis ceat. quo in oculo fr̄is sui festuca clamat videre. Quia etiā am fronte m̄gr mathias au-

det st̄m thomā probis affice pro eo q̄ in h̄ passu nō se exhibuit illoz p̄pugnatozem: a quib; postillator quē ip̄e defensat sepe recedit. (2 quoz se constituit nō m̄q; impugnatorem. Judicet d̄ns. Allegat 3. cōt̄ st̄m thomā m̄gr mathias q̄ dixerit expōnem catholicorū in h̄ ca. extorta. s; nō aduertit iste m̄gr q̄ illud d̄ctū sit p̄ comparōm nō ad aliam expōnem q̄ intelligit de filio esaye: s; p̄ comparōm ad aliam auctōrem p̄cedentē cap̄. eae ūgo conapiet (2 c̄. Vñ v̄ba st̄i thome sūt ista. Nec aut̄ expō nō est tāte auctoritatē sūt superior q̄ fuit s̄. vñ. de illo signo q̄ magis extorta est (2 ex sc̄pturis nō habz auctōtem sūt illa m̄. p̄. h̄ st̄s thomas. Itē obiit m̄gr mathias q̄ dixerit st̄s thomas expōitionem h̄ cap̄ de v̄pō nō esse tāte auctoritatē sūt illa. eae ūgo conapiet. sup̄. vñ. q̄ exponit de x̄po auctōte euāgeliste. Et cū expō h̄ cap̄ nō heat auctōtem ex sac̄ sc̄ptura (2 alia sic m̄. p̄. ut m̄gr mathias bene q̄cedit.

nō videt̄ m̄ q̄ sic alia respon-
sione digna nisi q̄ p̄cendū est
illi. ¶ Arguit. 3. n̄p̄e m̄gr̄ que
rens an illa auctōs q̄m̄ p̄fert
st̄s thomas sit autentica ma-
gis apud iudeos: an apud v̄a-
nos. et p̄bat q̄ nō apud iudeos.
q̄d et nos concedim̄. ¶ Sed dia-
ma q̄ ē magis autentica et fm̄
se: q̄m̄ ab ip̄a veritate est in
euāgelio p̄bata. et apud xp̄ia-
nos qui textū euāgelicū fm̄-
cera ac inconuulsa fide tenet̄
et firmiter confitent̄ et nō sic
caldaucam t̄nslatōm. q̄d nūc
m̄gens putat m̄gr̄ mathias
h̄esse: n̄llm̄ certe. s̄ n̄ n̄p̄e in-
uenit.

Circa capitulum nonum.

In ca. v̄. st̄s thomas
exponit p̄nā capti. p̄.
tēpore et c̄. ad h̄am. us-
q̄ ad illam p̄tem. p̄p̄s q̄ am-
bulabat et c̄. de duplici capti-
uitate filioꝝ isrl̄. Nā p̄ma fuit
facta p̄ teglaphalasar regnā-
te facee in samaria q̄ captiua
uit duas trib̄s cū dimidia que
erat t̄nsiordanem respectu ihe-
rusalem. Et de tribu sabulo
et neptali q̄ erat atra iordanē.

tantum: q̄ posset eq̄pari dimi-
die tribu. De q̄ captiuitate d̄
e. Reg. v̄. 2. fuit facta per
salmanasar. xv. āno osee q̄ cap-
tiuauit residuos ex decē tribu-
b̄s q̄ erat atra iordanē resp̄cū
iudee. Et de hac h̄et. e. reguz
v̄. 2. ¶ Sed postillator hanc
expononem d̄t esse in cōpe-
tentem p̄p̄. e. ¶ P̄mo q̄ ip̄h-
cat q̄traria saltē in n̄ loq̄ndi.
q̄ p̄mā captiuitatē noiat al-
lenatōnem: et fiam̄ aggra-
uatōm. cū t̄n fuerit eiusdem
rōis. ¶ Itē q̄ si loq̄ret̄ de. 2. cap-
tiuitate: cū d̄t. Et nouissimo
aggravata est et c̄: nō fieret
ibi mentio de galilea q̄ in p̄.
captiuitate fuit captiuata
saltem in magna p̄te: s̄ ma-
gis de samaria q̄ erat ciuitas
metropolis regni. et p̄nā pa-
lter fuit obsessa et capta p̄ sal-
manasar. ¶ Tercio q̄ matheꝝ
m̄. ca. d̄t h̄c p̄phiam fuisse
cōpletam ad h̄am in xp̄o di-
cens sic de xp̄o. Et relicta ci-
uitate sua nazareth venit et ha-
bitauit in ciuitate caphar-
naum maritima: in fimb̄s
sabulo et neptali: ut adiple

rec^o qd dictu est p esaya pph^o.
 Tra em Sabulon z tra nep
 tali via maris insiordanem
 galilee gentiu. Populu q am
 bulabat in tenebris vidit
 luce magna z c. **U**te cu om^o
 expositores catholici dicant
 q necesse e de xpo intelligi
 ill^o qd d^o e. vii. eae ligo coa
 piet z pariet filiu z c. **E**o q
 d^o m^o. i. h^o aut totu factu est.
 ut adimpleret qd dictu est
 a dno p ppham dicentem. **E**c
 ce ligo habebit in utero z pa
 riet filiu z c. eade n^oitate
 copellit quilibz doctor^o catho
 lic^o exponere de xpo qd d^o h^o.
 pmo t^ompore alienata e z c.
Cu mathea dicat h^o impletu
 esse in xpo. **V** postillator. **Q**ue
 q^o efficacie heant q^o exp^oit^oz
 s^o thome ex resp^osiomb^o. ad
 cia oba patebit. **V**n ad p^o.
 d^o s^o m^o m^ollm s^o thome q^o q^o
 us utq^o psequit^o captiuitas
 fuerit ac p h^o ei^o r^omis. no
 tu eiusde grauitat^o fuit utus
 q^o afflictio. **N**a in p^oma fuit
 tra isrl^o minorata hitatorib^o
 suis. no pempt^o expol^oata. et
 p^otea alienato appellat^o. per

copat^om ad sedam captiuita
 tem q^o fuit generalis totiq^o re
 sidu^o dece tribuu^o q^o regnu^o isrl^o
 exp^ominauit. ubi ois ppls ins^o
 lat^o e cu regz suo in tram assi
 rior^o put ioseph^o eti^o narrat
 antiq^ota. iuda. li. xv. ca. xv. **V**n
 sans p^ope z ve d^o q^o tra q^o p^omo
 fuerat alienata. i. minorata
 no totalit^o vastata: ac p h^o le
 uiter p^oussa p teglaphala
 sar: fuerit nouissime aggra
 uata. i. grauissime cesa p sal
 manasar q^o tota tram expol
 liauit et om^o ins^otulit habi
 tatores. et ita merito appel
 lat^o p^oma captiuitas: aliena
 tio respectu sede. **A**d sedam ob
 iect^oem duplo p^o esse insio.
Vna q^o in textu no d^o galilea
 fuisse captiuata in sa capti
 uitate put postillator fingit.
 s^o q^o via maris. i. regio p qm
 itur ad mare. qd mare e ins
 iordanem galilee: aggraua
 ta fuerit. **T**ota em tra. vii. tri
 buum cu dimidia q^o post p^oma
 captiuitate relicte fuerat p
 cui^o aliq^o p^otem erat via ad
 mare insiordanem: fuit in 2°.
 captiuitate pempt^o vastata.

Non illa via non solum per pugn-
 ciam galilee transibat: sed etiam
 per aliquam partem. vii. tribuum eius
 dimidia. quae pars dicitur hanc aggra-
 uata modo exposito: et non ipsa
 galilea. **Not. 2.** et responderi
 quod in prima captiuitate non to-
 ta galilea fuerit captiuata:
 sed maior pars a qua tota appellatur
 translata. sic tota ciuitas dicitur fa-
 cere: quod maior pars ciuitatis
 statuit. In secunda autem captiuitate
 fuit galilea penitus consumpta
 et depopulata. et propter hoc dicitur non
 iussimo aggrauata. **Ad. 3.**
 duplex similiter potest esse respo-
 sio. vna est quod quod est ex littera in-
 ter. 2. non probatur efficaciter textum
 hanc capitulum esaye ab illa parte. pro
 tempore. usque ad illam: populus qui
 ambulabat in tenebris: de-
 bere exponi ad litteram de christo.
 Nam apud mattheum ubi propheta
 hanc capitulum allegatur: nulla fit me-
 tio aut de duobus et diuisis tempo-
 ribus. aut de alienatione et ag-
 grauatione terrae. De quibus in hoc
 capitulo esaye est sermo. sed illis omissis.
 inducat ex hac propheta esaye id
 posse. si populus qui ambulabat in
 tenebris vidit lucem magnam.

quod erat ad primum euange-
 liste. **Dixerat enim euangelis-
 ta quod ihesus venit et habitauit
 in ciuitate capharnaum ma-
 ritima in finibus sabulorum et nepta-
 limum. ex quo infertur quod imple-
 tum est dictum esaye prophetae. quod scilicet
 ex presentia christi in terra illa
 in qua cepit predicare: populus qui
 ambulabat in tenebris vidit
 lucem magnam et cetera. ut dixerat
 esayas. **Quod autem dicitur in eu-
 angelio. terra sabulorum et terra nepta-
 limum via maris et cetera. non Respo-
 det ibi ad illud quod dicitur in hoc capitulo.
 esaye. **Primo tempore alienata
 est terra sabulorum et terra neptali:
 sed est expositio illius. populus qui
 ambulabat in tenebris. ut
 sit sensus in euangelio. quod
 ihesus venit et habitauit in ciuitate
 capharnaum in finibus sabulorum
 et neptalimum (ut adimpleret
 quod dictum est per esayam prophetam.
 terra sabulon et terra neptalimum
 et cetera. quod populus ambulabat
 in tenebris: vidit lucem mag-
 nam et cetera. scilicet ex presentia et predi-
 catione christi. itaque secundum primum
 sensum littere in: id praesertim
 ex propheta esaye inducat: quod******

scribitur ab illa pte. ppls q̄ am-
bulabat in tenebris vidit lu-
cem magnam (27. s̄ p̄mittit.
trā sabulon (27. tanq̄ expo.
ad denotandū q̄ ppls erat ille.
Et confirmatur qz apud ma-
theū nichil differenter d̄ de
trā sabulon (27. trā neptali: et
de via maris trāsiordanē. sed
vni p̄mittit ut exposicio alte-
rius. s̄ in h̄ ca. esaye: aliud re-
fert (27. pro alio tēpore ad trās
sabulon et trām neptali: et
aliud et pro alio tēpore refert
ad viam maris trāsiordanem.
Vn̄ quedā glō. math. e. d̄
sic. h̄ aut̄ in euangeliō d̄m̄er-
si notatim: ad iddem vbi re-
ducit̄ ita: et trā sabulo et
trā neptali q̄ est via maris
q̄ est trāsiordanem. s̄. ppls ga-
lilee gentiū q̄ ambulabat in
tenebris. t̄ glō. vbi exp̄sse
legit illd̄. via maris exposi-
tue et totā h̄am refert ad
vni. Glō. etiā rab. ait. hoc
loco qd̄ p̄mo positū est: p̄ter-
mittit euangeliō. s̄. p̄mo tē-
pore allegata est trā sabu-
lon (27. trā neptali sic (27. quod
in medio est. s̄. nouissimo ag-

grauata ē via maris. qd̄ ideo
facit: qz intendit ostendere
incipiū p̄dicatōis xpi. (27. ideo
qd̄ mystici est tangit. t̄ glō.
vbi ap̄te d̄it qz euangeliō
nō allegat illud qd̄ de allega-
tōne (27. aggrauatōne scribitur
in p̄phā esaye. qd̄ t̄ post illa
tor legit grans ut videt̄. S̄
qz s̄s thomas etiā illd̄ ppls
qui ambulabat in tenebris
refert ad liberatōnem factā
iudeis p̄ angelum a p̄sequi-
tōne. (27. exatata p̄ senacherib
de q̄ h̄et. e. Reg. xviii. ideo vi-
det̄ qz stet̄ adhuc instantia q̄
s̄m thomā. s̄ ad h̄ patet so-
luto ex. 24. R̄nsione q̄ iam po-
net̄. Pot. 20. R̄nderi q̄ qz
uis euangeliō m̄. e. expo-
nat p̄ncipiū h̄ cap̄i esaye
ad h̄am de xpo: nō ideo seq̄
qz nō possit v̄e exponi ad lit-
teram de duab̄ hebreor̄ cap-
tuitatib̄. Ad cuius intellec-
tum aduertendū est qz s̄m
auḡm̄. vii. q̄se. in fine. que
cūqz sensum in sacra s̄ptura
hoies inuenire possunt: creden-
dum ē sp̄m s̄m q̄ auctoz sac̄
s̄pture est: h̄uisse. Et qz s̄s q̄

Litteralis e. que auctor littere
 intendit: inferue doctores, et
 est doctna scti thome. p. p. q. p.
 ar. vlt. q. m vna hra sacre scp
 ture: plures nominaq. snt sen
 sus hales. et no solum respec
 tu dei q. sub vna hra plura pt
 intelligere: s. et de pphis mgt
 hierol. sup. ofee. q. ita loqbant
 de factis presentib. q. etia in
 tenderut futura significare.
 aq. intentione utq. expositio
 et de factis pscntib. q. de futu
 ris: ve pot dia hris. Na no
 ppe di sensu hris que voces
 signit: s. magis que auctor hre
 intendit. Et inde e. q. inter
 septē regulas exponendi sacm
 scripturam q. vido tradit. li.
 p. de sumo lono. xv. ca. vna
 est sm mltim postillatoris q.
 eade hra aliquando ht duplitem
 sensum halem put xpe pre
 mittit m. 2. plogo suo sup ge
 nes. qua regula postillator se
 pe iunat. et msi va esset: ar
 gumetarō sua q. h. loco vntur
 cont. scti thoma: m se ipm re
 torqret. Na illd. evd. vby. per
 cutiesq. petram z c. postilla
 tor exponit ibi de petra mali

s. apod. p. cor. v. dicit illd. m
 elligendū esse de xpo. m qens.
 petra aut erat xps. Itē illd.
 deut. xv. nō ligabis os bo
 vis terentis m area fruges
 tuas: postillator ibi exponit
 ad hram de aialib. bruis qb.
 nō debet fieri iniuria. s. apod.
 p. cor. v. exponit ad hram dic
 tum esse de pdicatorib. fidei
 qb. nra m mstranda snt. y
 mo et videt apod. pma expō
 tionem a hrah sensu excludere
 ai dicit. m qd. de vob. ara.
 e. dō. an p. nos vtiq. h. dicit.
 Itē illud. iuxta te est fmo bal
 de m ore tuo et m corde tuo.
 deut. xv. Postillator exponit
 ibi ad hram de vbo pceptoz
 decalogi. q. quodam scripta snt
 m cordib. nris. s. apod. rō. v.
 illd. exponit dictum esse de vbo
 fidei ihu xpi qd. predicabat.
 Itē illd. Ego ero illi m patre.
 et xpe erit m m filii: apod.
 mgt dictū esse de xpo heb. p.
 Sz postillator ibi. 2. 2. reg. v. y.
 vni sumit auctoritas: exponit
 illd. ad hram de xpo z de salo
 mone. In qb. lons expōsse dnt
 q. aliq. snt m sac. scptura q. ad
 hram snt intelligenda de duob.

quorum in vni figura sit alte
 rius. **I**te illud osee. xi. ex egypto
 vocavi filium meum. **P**ostilla
 tor ibi exponit ad hanc de po
 pulo isrl. s. m. 2. euangelista
 exponit illam prophetiam ad hanc
 de xpo q. post mortem herodis
 locatus fuit de egypto. ubi et
 postillator dicit auctorem istam
 duplicem hanc sensum hanc
 sicut et supradictam. ego ero illi
 in patrem. **E**x supradictis sa
 tis patet solutio ad tertia ob
 iectionem postillatoris. Nam
 nullum magis e q. euangelista
 exponat prophetiam hanc cap. ad
 hanc de xpo: et exponat etiam
 ad hanc de persecutone hebre
 orum modo quo dictum est. **E**t
 p. idem patet responsio ad quarta
 obiectionem. **C**oncedimus enim
 q. ista prophetia p. fertur ab illa
 pte. populo q. ambulabat in
 tenebris. debeat exponi de xpo.
 eo q. euangelista id intellexit.
 s. no. seq. q. no. possit etiam in
 telligi de persecutone iudeorum an
 te xpi aduentu. na. vbi q. auc
 tor illa hanc intellexit. ut sup
 deductum est.

I Circa cap. viii.
 N. ca. viii. burgeri

hanc doctrinam s. thome dicit pro
 babilior em ee illam opinionem q.
 ponit diabolum peccasse statim
 post p. m. instans sue creatio
 nis. **C**ont. qm. s. i. mag. ma
 thias arguit. q. motus sp. uis
 no. mesurantur tpe. **N**a. in euo
 ut coiter ponitur: no. est p. q.
 et posterius instans n. nature
 p. fectionis. ul. originis: no. suc
 cessionis. qm. ut dicit ead. est
 mensura opationis rei: q. est
 ne. **V**n. ai. na. angelus s. m. esse
 sit indiuisibilis: erit etiam in
 diuisibilis s. m. opari. **S**ed
 certe in hac argumetatione
 tria mag. mathias assumit
 falsa. id. argumetatio est nulla.
Omn. s. m. est q. motus sp. uis
 no. mesurentur tpe. **H**o.
 eni. est q. t. aug. viii. sup. gen.
 ad hanc dicentem q. deo mo
 uet creaturam sp. ualem p. tpe.
 qd. et postillator p. quo ille cer
 tat supponit dicens sup. illud.
 q. mane oriebaris. q. inter
 creatonem ei. et lapsum: fuit
 modici tpe. **V**er. e. q. ee. na.
 angelorum no. mesurantur tpe.
 re. neq. opatio eorum b. n. f. qm.
 in istis nulla hnt. t. n. mutatio
 nem. s. alie opones s. m. quas
 inueniuntur in angelis t. n. mu

tato

tatio: tempore mensurantur. cū
 in eis sit prius et posterius. Nō tñ
 tēpū illd est eiusdē rōnis cū tē
 pore quo res corporales et eaz
 motū mēsurant. cū nō depēde
 at a motū celi. ¶ Secūdum sūm
 est. q̄ eadē est mensura opōnis
 rei: q̄ est nē. h̄ enī est contra
 phm. 2. phif. qui dicit q̄ ms
 tans est mensura sūe mobilis
 in toto motū. et tñ motū q̄ est
 eiū opō nō instana. s; tēpore
 mensurat. ut ibi pbat. ¶ Item
 corpora celestia q̄ mtr̄ simitabi
 lia sūt sūm suam sūam et esse.
 euo mensurant. s; eoz motus
 nō euo: s; tēpore mēsurat. ut
 etiā phi docuerūt. ¶ Itē in euo
 nō est prius et posterius successio
 nis. ut etiā mgr mathias q̄e
 dit. quo euo sūa angeli mēsurat.
 Et tñ multe opōnes sūt ange
 loz q̄s nō simul a p̄na. habue
 rūt neq; nūc habet. ut opōnes
 ille q̄s hnt circa nos. ¶ Itē et opō
 nes imanentes. ut sūt noue
 illūinatōnes q̄s nō semp neq;
 simul habuerūt. ¶ Itē et eoz in
 tellectōnes q̄ dicunt vesp̄tine
 q̄ nō om̄s sūt simul et semp put
 aug. 1. vult. dñm. sup gen ad h̄az.
 ¶ Et cū om̄s h̄ opōnes nō sūt
 simul in angelis et semp a sui

p̄na. manifestum ē q̄ erūt in sur
 cessione. et p̄ q̄s q̄ nō mensura
 tur euo quod est totū simul quo
 sūe angloz mensurant. ¶ Nō as
 sumptum illd falsissimū ē. et p̄
 q̄s obiectō eiū nullū ē momentū.
 ¶ Et q̄t morulas ip̄as q̄s mgr
 mathias tetigit: plura se offe
 rebat. n̄ a p̄na. me q̄statuissē
 vitatis sūi thome deffensorem.
 nō adūsantium ubi etiā erra
 se eos constaret: offensorem.

Circa caplm. vlvij.

In ca. vlvij. cū postilla
 toz exponeret illd. lau
 de mā infrenabo te ne
 intereas. de impōne certimom
 aliu q̄b. deq̄ occupauit p̄phm
 iudeoz ac p̄ h̄ infrenauit ne
 ydolis sūiens inteyret. bur
 gen dicit magis p̄pe exponi
 fir. qz p̄ dñam laudem homo
 ascendit in dñm p̄ affectū. in tñ
 q̄ p̄ h̄ retrahit ab hys q̄ sūt
 cont̄ dñm. Ad qd allegat sūm tho
 mā. 2. 2. q. vci. ar. p̄. ¶ Cont̄
 qm̄ expōitionem mgr mathi
 as arguens induat postillam
 sūi thome in h̄ loco. q̄ oīo con
 formis est expōitioni postilla
 toz. Et in fine ut aliqd in sūm
 thomā reprehensiois retorq̄at.

diat burgen relinqre dicta s^t
 thome in contradictione qⁱ cō
 traditio sit inter expositionem
 suā h^{ic} ea q^{ae} dixerat. 2^a. 2^e. **S**
 certe h^{ic} magis est arguend^{us} ma
 gister mathias mali affectu.
 q^{uam} falsi m^{ag}ist^{ri}. Nā nō ignora
 bat q^{uod} et si text^{us} h^{ic} cap^{ituli} ad lit
 teram & historice intelligend^{us}
 esset s^{ecundum} expositionem q^{uam} ha
 buit s^{anctus} thomas in h^{ic} cap^{itulo}. &
 post eū postulator: q^{uod} morali
 ter expom^{itur} possit de quocūq^{ue}
 q^{ui} occupat^{us} in laudib^{us} d^{omi}n^{icis}:
 retrahit^{ur} ab h^{is} q^{ui} s^{un}t cōt^{ra} d^{omi}n^{um}.
 In q^{uod} sensu allegat s^{anctus} thomas
 auctōtem h^{ic} cap^{ituli} m. 2^a. 2^e. **N**
 on constat q^{uod} nulla in dictis eius
 est contradictō. n^{on} dixerit m^{ag}is
 mathias q^{uod} sens^{us} sp^{irituales} ut
 allegorica. anagogica. & mora
 lis contradicunt sensu l^{iterali}. **2°**
 effi^{ci} nouā & extraneam theolo
 giam (ne dicam erroneā in
 uenire.

Circa hb^{eremie} ca. v.

In ca. v. hieremie. bur
 gen in sua additōne
 allegat s^{anctum} thomā dicē
 tem. p^{ri}m^o. q^{uod} lxx. ar. 3. q^{uod} m^{ag}is
 ponētes corpora celestia esse
 aiata. & ponētes ea nō aiata:

parua ul' nulla differen^{ti}a. ē in
 re. s^{ed} in voce t^{er}mⁱⁿo. **C**ont^{ra} quod
 m^{ag}is mathias arguit q^{uod} pla
 to: & alij phi^{losophi} ponētes corpora
 celestia esse aiata: dixerunt
 mūdum esse aīal. ac p^{ri}m^o posi
 tio gentium voluit aīas con
 iūgi corporib^{us} celestib^{us} sic ut
 constitueret vnu p^{ro} se ad eis
 et t^{er}mⁱⁿo forme. **S**ed positiō catho
 licorū ē q^{uod} aīe mouētes corpo
 ra celestia: v^{olunt} eis ut mo
 tores p^{ro} se & nō ut forē. **N**on
 concludit manifestū esse q^{uod} nō
 sit modica differen^{ti}a inter
 p^{ro}dictas oppiones n^{on} vocas t^{er}mⁱⁿo:
 s^{ed} rei. **I**tem m^{ag}is mathias. **I**n q^{uod}
 b^{er} plane constat q^{uod} de oppiōm
 b^{er} aristot^{elis}. & plonis circa aīatio
 nem celestium corporū nō rec
 te senserit. Nā plato ut grego
 risen^{us} refert. q^{uod} & tangit ar^{istoteles}.
 2°. de aīa posuit hoīem nō eē
 aliq^{uid} compositiū ex aīa & cor
 pore. s^{ed} q^{uod} est aīa vtens corpe.
 ut intelligat esse in corpore. sic
 nauta in naue. **N**on nō solum
 corpora celestia: s^{ed} etiā corpa
 hūana dixit nō aliter aiata: n^{on}
 in q^{uod} aīa vnit^{ur} corpe sic mo
 tor mobil^{is}. **E**t inde ē q^{uod} po

Sunt aiam intellectiuam vni
 corpu p spūalem contactum.
 ymo posuit ut ph⁹ dic⁹ sō ce.
 et mu. qmouet celi p qnda
 coactōnem & violentiā. qd e
 cont^r rōnem fore sbalis alicu
 iq corporis. De an^{lex}. No man
 festū est ex. vni. phil. 2. 2°. de ce.
 q nō posuit in corporib⁹ celest
 tib⁹ de vntib⁹ aie: nisi intellec
 tuam. Vmo aut intellectue
 ptis put a sensitiā & vegetatiā
 sepatur: est sic dirigentis mo
 uentis & gubernatis. Vn em
 denter patet q ar⁹ & ploma
 nō docuerint aias celestium
 corpu esse eoz forās substā
 ciales n^o cū eis aliqd vni p se
 et substantialiter qstiuere: s
 eis vni sicut motor mobili
 prease. Ex quo seq^r catholico
 rum positōnem & illoz phoz.
 sola voce differre. nō in re. p
 ut s^o thomas dic⁹. Qd autē
 arguens obiit ex dictis aug⁹.
 q ploma posuerūt mūdum
 eē aial: nō obstat. q ploma
 sic dicentes: in vobis appella
 tione errauerūt. appellātes
 aial. aggregatū ex aia p mo
 tore: et corpore p mobili. qd

valde impp^e ymo & fle⁹ diduz
 est. Nō em qualitercūq³ con
 iugant^r aia & corp⁹: constitu
 unt aial. s⁹ si coniugant^r ut
 forā et matia. qd illi negabāt.
 Vn in uoce et nō in re desine
 bant. Et est simili modo lo
 qndi. cū mgr⁹ s⁹ dicit. xpm.
 di. tercij. h. xpm in triduo mor
 tis fuisse hoīem. Nō em erra
 uit in sensu credens aiam xpi
 in triduo mortis ei⁹ nō fuisse
 a carne de & realiter sepata:
 qz h^o esset erroneū: s⁹ errauit
 in vobis appellatōne putans
 aiam et corp⁹ etiā nō conūc
 ta: sufficere ad h^o q suppositū
 diuinum cū v⁹q³ vniā mā
 sit: denoiaret hō.

Circa euagē. math. ca. 2.

In ca. 2. math. sup^r e.
 maritima in fimbis
 sabulon. postillator
 repbat expōitionem q melli
 git illam esaye pphiam: de dua
 b⁹ captiuitatib⁹ hebreoz. qm
 posuit s^o thomas sup^r esaye
 .10. et obiit h^o postillator hys
 dem rōmb⁹ quib⁹ ibi. Et de
 Responione p s^o thoma: vi
 de ibi esaye. 10. Rato aut q h

p postillatorem addit. qz illd
 pūla natq est nobis. expo
 nit ab omib de xpo: qz idō to
 tum precedens capū debeat
 de solo xpo exponi: nō cogit
 qm sū regulas traditas ab
 ysidoro de modo exponēdi sa
 cram scpturam. qd etiā postil
 latoz pūisit in. 2. plogo sup
 gen: aliqū scptura simul qte
 rit pmones qm ad diūsa ref
 ferūt. Vñ et in eod. ca. esaye
 ai exponat illd. pūla natq
 est nobis de xpo ad hram: sta
 tum sequentem. S. Vbu misit do
 minq z c. xpc met postillatoz
 exponit de liberatōne popu
 li iude a regib isrl z sirie ipm
 psequētib.

Circa capitulum. vi.

In ca. vi. burgen in
 sua additione induxit
 ad ppositum suū qz xps
 in scia acq̄sita ac exp̄imentali
 p̄fecerit sū p̄cessum etatis.
 Qd dictum ē sū doctrinam s̄i
 thome. 3. p. q. vii. ar. 2. qz
 burgen illd nō alleget. S
 m̄gr mathias ne aliqd de doc
 trina s̄i thome suis calūpnijs
 relinq̄t intactum: m̄qt dictū

illd ea rōne esse dubium: qz si
 xps aliqd didisset p exp̄ientia
 qd p̄q ul q̄lter p̄q nō nouit:
 seq̄t qz nō fuit ab instanti cō
 ceptionis sue om̄sciens. qd
 est cōt̄ s̄cōs doctores z m̄grz
 s̄iaz. h. 3. t̄ m̄gr mathias.
In q̄ argumētatione si acci
 pit om̄sciens sū p̄iam sig
 ficatōm et cōem vsū loq̄n
 di s̄cōz doctoz p̄t. s. di om̄
 sciens. i. oia sciens: certe nō
 est magnū qz mediocriter doc
 ta in dialecticis plene atqz in
 p̄mptu rōnem suā euacuaret.
 diceret em̄ qz in argumēto co
 mitit fallacia figure dicitōis.
 nā mutat quid in q̄lter. ai
 di xps est om̄sciens ab instā
 ti conceptionis: ergo p̄ p̄ce
 ssum etat nō alio modo no
 uit ad qz p̄ia. Vñ q̄cedm̄ qz
 nichil xps nouerit p̄ sciam
 exp̄imentalem qd ante per
 sciam inditam ac b̄tām nō
 scauerit. S̄z ai h̄ stat qz p̄ sciaz
 acq̄sitam ul exp̄imentalem
 scauerit alio m̄ sc̄h̄et p̄ actōz
 m̄llq agentis abstrahētis s̄cōz
 intelligibiles a fantasmatib.
Si forte accipit arguens om̄

sciens: abusive: ex tē mētem
loquutum. i. oia z omimodo
sciens: sic nō concedit qd xps
ab instanti conceptōnis fue
rit omisaciens. n̄ illd̄ s̄ci docto
res vnq̄z dixerūt.

Circa capitulum. xiv.

In ca. xiv. cu burgen
de indissolubilitate ma
trimony tractaret qd
mod̄ dicendi postallatoris in
duxit ad ppositū suū quoddā
s̄ci thome dictū ex. p. 2. q. 44.
ar. v. ad. 3. s. q. matrimonium
fuit in veteri lege put ē in
officiū nē. nō aut̄ put ē sacra
mentū quinctionis xpi et ec
clesie q̄ nōdum erat facta. **S**
m̄gr mathias sua mirabili
sapia obiit in q̄rium. p. qz
ut b̄n̄ gregor̄ ait. eadē m̄cep̄
ab atel iusto. ergo m̄gens ē
dicē q̄ in veteri lege nō fuisse
dō coniūta. Sc̄do. qz veteres
tamētum frequēter ostendit
sinagogam dō desponsatam
q̄ desponsatō est in vna spon
sa usqz ad nouissimū iustum.
an eadē totali: xps ut sp̄s̄q̄
s̄m̄ deitatem ab n̄n̄ao cōiūc

tus est. **N**ā xps et si ex tēpore
est facty hō: eternaliter tamē
fuit xps. qz a patre vinctus
put vinctio significat cōiūctōz
p̄ gnōnem. **I**te s̄m̄ magr̄m
et doctores. h. e. matrimoniu
fuit sacramentū aut̄ p̄m̄. agit
alicuiq̄ sacre rei signū. z non
nisi conuictionis dei ad aīaz
iustam q̄ est eadē ul' in eadē.
In m̄gr mathias. **I**n q̄b̄ ad
myratōne dignū hēt̄ quo sp̄u
de sacris h̄ris ac sacramentis di
uinis: argumētis dū taxat
sophisticis suscitēt disputatō
nem. **C**ū em̄ s̄c̄s thomas dic̄
q̄ in veteri lege nōdū facta
fuerat coniūctio xpi ad eadē.
loq̄t̄ ut cōiter doctores loq̄t̄
de xpo et eadē. **D**e xpo: s̄m̄
q̄ noīat subsistens in duab̄
naturis. diuina. s. z hūana.
qd̄ et p̄p̄a noīs significatō im
portat. **I**te loq̄tur de quinctō
ne xpi et eadē q̄ facta ē me
diante incarnatōne p̄ quas
factū est vnū cozp̄q̄ eadē s̄m̄
cōformitatem nē. cuiq̄ xps
ē caput p̄t̄ ap̄ol̄. ut p. cozf.
xy. et eph. 1. 2. q. **V**n̄ m̄gr
h. e. xvvi. di. exponēs illd̄
apl̄ eph. 4. ego aut̄ dico in

Euāgē.

A xpo et catha: ait / Catha xpo co-
 pulat voluntate z nā qz idde
 vult ai eo et ipe forā affūp
 sit de nā hois. **I**te loq̄r s̄s tho-
 mas de conuicōne sp̄iali q̄
 fit p̄ nouitatem gr̄e in sacra-
 mentis ex ope opato collate.
 p̄ quem modū ap̄l̄ dicit. p̄. cor̄.
 .vii. et em̄ in vno sp̄u om̄s nō
 in vni corp̄ baptizati sum̄.
De q̄ etiā conuicōne dñs di-
 cebat math. ult. ecce ego uob̄
 cum sum om̄ibus diebus usq̄
 ad consumatōnem seculi. q̄ mo-
 dus conuicōnis. s̄. p̄ gr̄am
 datam in sacramentis ex ope
 opato: nō fuerat aut̄ xpi in
 carnatōnem. **I**te loq̄r de catha
 prout dicit multitudinē fide-
 lum noua legz gr̄e z nouis
 gr̄e sacramentis adunata. de q̄
 ap̄l̄s dicit eph. q. qz xps dile-
 xit catham z se ip̄m tradidit
 p̄ ea ut illam s̄ficaret mi-
 dans eam lauacro aq̄ in vbo
 vite. **D**e q̄ etiā inq̄t petro. tu
 es petra z sup̄ hac petra hedi-
 ficabo catham meā. m̄. vbi. z
Sed̄m has acceptōnes
 xpi et cath̄e z conuicōnis
 q̄ sūt ipe z in cōi vsu loq̄ndi
 doctor̄: patet euidenter eq̄-
 uocatiō commissa in p̄mis duob̄

A magri mathie (sophismatib̄)
 in quib̄ accipit̄ xps p̄ suppo-
 sito filij dei nō ut subsistat in
 nā huana z catha generalit̄
 p̄ quacūqz fidelium congrega-
 tione z conuicō p̄ vniōne a-
 nime ad dñm p̄ gr̄am cōiter dic-
 tam. **Q**d autē dicit̄ xpm et̄
 naliter fuisse: sub h̄o intellec-
 tu qz filij est a patre vincta p̄
 ut vinctio significat cōiōnē
 p̄ gr̄ionem: noua quedam ad-
 muentō est et modū loq̄ndi
 p̄iculosū. **N**ā ut s̄s thomas
 nob̄iliter dicit q̄ gen̄. h. g. ca.
 .xxviii. nusq̄ ante incarnatō-
 nem dñi: scriptura noiat dñm
 aut dei vbum: xpm. qm̄ xps
 vinctus interpretat̄. vps autē
 ihs: vincta d̄: sp̄u s̄o. p̄ut b̄s
 petri exponit ait. v. **V**n̄ cūz
 filij dei ab et̄no nō sit vincta
 sp̄u s̄o. qz sic sp̄s s̄o est ma-
 ior filio ut s̄ficans s̄ficato.
 ul̄ filij p̄cederet a sp̄u s̄o v-
 cando in p̄pe z abusiue vincti-
 onem emanatōnem. qd̄ est
 erroneum: seq̄t̄ qz filij d̄i nō
 fuerit ipe loq̄ndo xps ab et̄-
 no n̄ s̄m̄ dei p̄destinatōnez.
Qd. 3. qd̄ est ex auctōte magri
 et doctor̄. h. g. d̄i qz aut̄ p̄c̄m

// Catha. n. in hac significat̄
 nō s̄t an̄ d̄ incarnatō. s̄
 foīata s̄t p̄ficiētib̄ vndis
 aq̄ (sanguis ex late xpi
 dormiet̄. p̄ h̄i ex p̄se de
 sum̄. t. z. s. ca. in dem.

Vnq; verū est: matrimonium fuisse sacramentum ut cōiter dicitur: 1. sacre rei signū. nō solū conuictionis dei ad nām ut arguens m̄nq; subtiliter obieat: s; etiā conuictionis v̄pi ad ecclēsiā tēpore plenitudinis gr̄e realiter fiende. s̄m̄ quez mod' nō negat s̄c̄s thom̄s matrimonium ante p̄c̄m fuisse sacramentum: sed expresse illud docet. 2. 2. q. 11. ar. vj. qd' sacram. dicit p̄m̄ hōiem nō ignorasse. Idē sentit. 3. p. q. p. ar. 3. Et multū expresse. q. lvi. ar. 2. ad. 3. Et tñ nō idō seq' q' matrimoniu' ut est sacram. noue legis: fuerit ante p̄c̄m. Certū est enī mat̄mō esse sacram. noue legis v̄m̄ de septē sacramētis ecclē. cū hō teneat ecclē. et q̄rariū dicitur sic heretic. p. capm̄. ad abolen. dā. de heretic. Et p̄ q̄s q' institutionem h̄uit a v̄p̄o sicut cetera ecclē. sacram. in q' acceptione nō fuit realiter. 2. in actu aut v̄pi incarnationem. alias nō fuisset institutum a v̄p̄o. Et in hac significatōne loq' s̄c̄s thomas de sacro. ubi in loco p̄allegato. p. 2. dicit.

mat̄mō. in v̄ca lege nō fuisse sacramentū. Vñ 2. 3. p. q. lvi. ar. 2. ad. 3. v̄t q' concedit. et q' aut p̄c̄m nō fuit sacram. et q' fuit signū conuictionis v̄pi ad ecclēsiā. Inq̄t enī sic. Ad. 3. dō q' mat̄mō. fuit institutū in statu innocēcie nō s̄m̄ q' ē sacram. s; s̄m̄ q' ē in officium nē. ex q̄nti tñ aliq̄d significabat futurū circa v̄p̄m 2. ecclē. am sic 2. oīa aha in figurā p̄p̄esserūt. tō s̄c̄s thomas. Male ergo mepte 2. sophistice nigr mathias impugnat dictum s̄c̄i thome. in q' 2. apte m̄grō sacro adūsat. cuiq; doctrinam ip̄e colit. q. v̄vbi. di. q̄r. ti libri tenet q' matrimoniu' ante p̄c̄m nō fuit sacram. p̄p̄e loq̄ndo. Itē 2. postillatorē cuiq; se fatetur deffensorē nō minq; q̄ s̄c̄m thomā reprehendere compbat. Nā sup illd eph. q. Ego aut dico in xp̄o 2. ecclē. sic aut postillator. licet enī filiq; dei patrē nō reliq̄rit. qz semp est in sinu patris ut dicit. 1o. p. tñ s̄m̄ quāda apparen. tiam dicit patrē reliq̄sse in q' apparuit in mūdo visibilis in forā sui ad cōiungē.

Euāgē.

Dum sibi eediam p misterium
incarnatōis & passiois sue
ficut sponsam s^t postillator.
ubi conuictionem xpi & ec
clesie dixit fuisse p incarnatō
nem filij dei.

Circa capm. xvi.

In ca. xvi. occasione
illius ubi. h est heres.
postillator mouet qō
nem virū iudei cognouerunt
ihm nazareni esse xpm sibi
pmissum In cuius absolutōne
reatat oppionem q s^t thome
ē. 3. p. q. xlvij. ar. v. s. q. in
pplo iudōz hii q dicebant mi
nores ut laici & vulgares eadū
taxat scientes q sūt de nūta
te salutis: subtilia tñ sēptura
rum & pphaz dicta ignorātes:
nō cognouerūt ihm esse xpm
ppham in lege pmissum. ca
rōne q sēpturas ignorabāt
q de tēporis detēminatōne & de
signis aduentū sui loquūt. S^t
maiores q pncipes eoz dicebā
tur: cognouerūt eū esse pphaz
a dō pmissum & missū. qz tūz
sarent sēpturas q de signis et
tēpore sui aduentū loquūt: vi
debat oīa in eo impleri q sēp
ta erant. xpm tñ esse dñm nō cog

nouerūt. bñ aplū dixit p. corf.
2. Si em cognouissent nūqz
dñm gñe crucifixissent. qñ dice
ret. nūqz eiq diuinitatē cogno
uerūt. **D**ox tñ. 2. postillator
declinat. et tenet q maiores
ac pncipes iudōz cognouerūt
xpm esse dñm. & pbat illd cont
positōnem s^t thome. **T**ū quia
jo. xv. vps ait. nūc aut viderē
et oderūt me & patrē meū. qd
aut viderē: manifeste cognoscat.
Tū qz sup illd qd dī in h. ca. Ag
cole videntes filii dixerūt in
tra se. hic est heres: dicit hiero?
manifeste pbat dñs hys vbis
iudōz pncipes nō p ignorāti
am s^t p mundiam dei filii cru
cifixisse. **T**ū etiā p rōnem qz
sūt sēpture detēminate loquūt
de tēpore aduentū xpi dan. ix. et
de signis sui aduentū gen. xlvj.
et de modo eiq veniendi in pau
ptate & hūiltate Zacha. ix. ita
expresse ul expssiq loquūt sēp
ture pphaz de eiq diuinitate
ihere. xxij. ecce dies veniūt & c.
In q auctōte ubi ponit dñs: ha
bet in hebreo nomē thethagra
matō. qd nullo m pōt dici de alio
nisi de deo. **V**n ai ista auctōs
etiā sūt doctores hebraicos

exposita sit de xpo: seq ipm esse
 vtz deum. Itē esay. 40. Parui
 lus datq est nobis: z c. seq. Et no
 cabit nomē eiꝝ admirabilis cōsi
 larii. de fortis. q̄ auctōs etiā
 sūi hebreos intelligit de xpo. in q̄
 fit expressa mentio de eiꝝ diuini
 tate. Ex quibꝫ concludit postu
 lator q̄ maiores de popo iudeoz
 sic habuerūt noticiā de tēpore
 et signis aduētꝝ xpi: ita notici
 am p̄ scripturas habuerūt de eiꝝ
 diuinitate. et sic dicit q̄ in p̄na.
 predicatōis xpi: iudeoz maio
 res veram de xpo habuerūt exi
 matōnem et in habitu z in ac
 tu q̄. s. esset deꝝ. s. cū incepit cō
 tra eos predicare: passioibꝫ ire
 inuidie z rancoris excitati sūt
 contꝫ eū. quibꝫ paōibꝫ impedi
 ti ab actuali consideratōne eiꝝ
 vitatis qm̄ p̄uq̄ habuerāt de xpo:
 machinati sūt in eiꝝ mortē ad mo
 dū inq̄tinent q̄ paōne q̄cupisā.
 absortꝝ: elegit fornicari. q̄d alias
 nouit esse malū z fugiendū. t̄
 postulator in sumā. Que tñ re
 uera modicā s̄tō thome asserūt
 difficultatem. Nā ad p̄mas duas
 auctōtes ip̄e s̄tō thomas respo
 det expresse. 3. p̄te loco p̄allega
 to. Ad p̄mā q̄ in ea auctōte h
 viderūt: nō refert ad diuinita

tem neqꝫ ad p̄sonā xpi: s̄ ad mi
 racula q̄ ante eos fecerat ex q̄
 bꝫ eū nō cognoscerent filius
 dei: ex odio z inuidia p̄cessit.
 Vñ aut illa vba p̄mittit si
 opa nō fecissem q̄ nemo aliq̄ fe
 cit: p̄am nō hērent. Seq̄ mē.
 nūc aut viderūt. s. opa. Vñ nō
 di. viderūt me. z ita auctōs illa
 nō facit p̄ p̄te postulatoris. Ad
 2. respondet q̄ p̄ncipes iudeoz
 in p̄sona colomi dixerūt xpm
 eē heredem: q̄ cognouerūt ipm
 esse xpm p̄missū in lege. z esse
 filii dei. nō p̄ nām: s̄ p̄ excel
 lentia gr̄e singularis. nō em̄
 poterant mente concipere q̄m
 assererent eum: s̄ ipm esse fili
 um dei p̄ nām cognouerāt. Nā
 ut bene dicit burgen. nullus
 in tantā deuenit infamā q̄
 credat diuinā magistratē in p̄
 p̄ua p̄sona sup̄are. Ad rōnez
 postulatoris respo det burgen
 et bene q̄ q̄q̄ scripture sacre
 p̄haz q̄ mentionē expressaz
 faciūt de diuinitate xpi sūt
 sūi vtz m̄tllm satis euidentēs
 fidelibꝫ ad eiusmodi misterii
 ostendendū: ex illis tñ nō sumi
 tur efficac̄ argumētum ad hoc
 q̄ p̄ncipes iudeoz tale miste
 rium de diuinitate xpi cogno

Euāgē.

uissent. q̄ hoc mysterium in tantum capacitate hūanam excedit: q̄ raro ul' nunq̄ sine auxilio dei sp̄ali intelligi pot̄. Vñ premissas auctōres veteris testam̄tī maiores iudeorū varie poterāt exponere nō valentes tantā excellentiā capere. n̄ quib' diuina fiebat de ea reuelatō. Poterant em̄ putare q̄ essent intelligende nō s̄m̄ p̄m̄ significatōnem: s̄ s̄ilitudine marie. sic cū de q̄ in sacra scriptura leo appellatur ul' agnū aut lapis. Nec ē s̄ile qd̄ postillator induat de alijs xp̄i conditionib'. ut de tēpore et signis aduentū ei'. de v̄nib' b'z ei' excellentia respectu aliorum p̄phaz' et similitum. Nam cognitio harū conditionum: nō excedit cōm̄ hūane intelligētie capacitate. ut de se patet. **S**z m̄gr mathias hāc solutiōnem putat eē minū sufficiētem dicens q̄ ubi sacra scriptura plane dicit aliqd̄ ad fidem et mores p̄tinēs: ibi fides debet adhereri. putat dicit aug'. xi. de ci. dei. Vñ cū sacra scriptura clare dicit putat etiā a doctorib' hebreorū exponit xp̄m fore dñm: ei fides accomodanda est.

et p̄ q̄nō erat n̄ra sp̄alis reuelatō apud doctos et p̄ncipes iudeorū ad illud sciendū. s̄ sufficere potuit fides acq̄sita nō impedita p̄ prauā voluntatem. Et p̄ dicit ip̄e dissimilitudo inter noticiam de xp̄i diuinitate et noticiam de tēpore et signis et alijs conditionib' aduentū xp̄i qm̄ burgen assignat: nō valz. qz tēp' aduentū xp̄i in scripturis ita fuit occultatum in computatione ebdomada' a dāmele descriptaz': q̄ nō solum apud hebreos: s̄ etiam apud catholicos doctores in expositione multata est diuinitas. Similit' et alijs passis sonātes tēpus aduentū xp̄i ab hebreis modernis et antiq̄s corrupte exponit. ergo nō pot̄ sūm ex scripturis argumentū efficacē de aduentu xp̄i s̄ nec de ei' deitate. **T**m̄gr mathias. Nōnulla alia deducit cōt' burgen q̄ certe digna essent reprehensione: n̄ p̄posita n̄ri fuisset ut a p̄ncipio p̄missimā. ea p̄ose q̄ s̄s thomas docuit defendere ac p̄bare. **D**icunt ergo ad p̄mā impugnatōnem m̄grī mathie. P̄mo falsum esse q̄ sacra scriptura veteris

testamenti clare dicat xpm fore
 rex dei. ita q certitudine
 faciat evidentie. n sit nra fi
 des infusa: s sufficiat fides ac
 quisita prout ipse dicit. Na mis
 terni incarnationis xpi expre
 ssius ponit in nouo testamto
 q in veteri ut de se patet ab
 omnib concedit. et tn multi he
 retici totu nouu testamtu
 reapientes: illd p suis errori
 b exponit. et aliq negat diu
 nitatem in xpo ut arrig. ali
 q Nam humanitatem sic mani
 chei. ali dicit xpm no huise
 aiām intellectuam ut apoli
 naris. Et qd errorib seq xpm
 no esse rex dmi z hoim. Ergo
 si pdicti heretici exponebant
 p se nouu testamtu: mul
 to magis iudei poterit p se
 exponere scripturas veteris testa
 menti in qb nung expresse mis
 terni incarnationis habet. Et
 et postillator auq mgr mathi
 as se deffensorem predicat: ex
 presse dicit h locu in fine qoms
 sue q notia qm iudei habue
 rit p scripturas prophetar: no
 erat certa certitudine euiden
 tie. Tu q talis certitudo p de
 monstratōnem het. Tu etiam

q p hie possit multiplicat ex
 pom. Et in disputatōne sua
 qm feat vt ex scripturis recep
 tis a iudeis possit efficaciter
 pbari saluatorem nrm fuisse
 deu z hoim: manifeste tenet
 q id pbari no potest efficia p
 batōne. ita q nullo m possit em
 tari sine euidenti negatōne
 ul contraditōne sacre scripture.
 No ergo postillator vellet sic
 p mgrm mathia deffendi. Et
 cu dicit q a doctoz b hebreoz
 exponit p auctozes scripture
 xpm esse rex dmi z hoim: di
 co q ea expositōnem quidam
 spali dei auxilio habuerit ma
 gis q ex ipa auctoritatū eui
 dencia. Vn z legentū hā auc
 toritates. ali rex habuerunt
 intellectum: ali falsum. in q
 et no modica inuenit varie
 tas. Et q seq falsum ee qd
 scdo dicit. s q apud doctos z pn
 apes iudoz no erat nra spe
 cialis reuelatō ad sciendū xpm
 esse dmi. et est cont id qd apo
 dicit p cor. 2. ocula no vi
 dit nec auris audiuit n m cor
 hois ascendit q preparauit de
 hys q diligunt illu. nobis aut
 reuelauit de q p spm suu. Vnu

Euāgē.

em̄ cor̄ q̄ preparata sūt di-
gentib; deum: est cognitio mys-
terij incarnatōis s̄m̄ illud
.io. v. b. t. est vita eterna ut
cognoscant te dñi v̄x̄ et quez
misiſti ihm̄ xp̄m̄. Itē contra
illd̄ sap. .ix. sensum aut̄ tuuz
q̄s facit nisi tu dederis sapiāz
et miseris sp̄m̄ tuū de altissi-
mis. Et iob. xxxij. inspiratō
om̄ipotentis dat̄ intelligētiā.
Quod aut̄ ulteriq; dicit m̄gr
mathias ita fuisse occultatus
dotis iudeoz̄ ex scripturis le-
gis et p̄phaz̄ temp̄ aduentū
xp̄i quēadmod̄ et ei; diuini-
tatis: manifeste flm̄ est. Tu qz
de tempore et m̄ aduentū v̄ sunt
auctōres in veteri testamēto
multū expresse in se et ex
circūstantijs sic patet plane
gen. .xlv. agei. 2. dan. .ix. et
alijs locis. De diuinitate aut̄
xp̄i nō tā exp̄hate hēt̄ in scrip-
tura veteris testamēti. Cum
etiā qz et si de xp̄i deitate tā
expresse et exp̄hate loq̄rent̄
auctōres p̄phaz̄ sic de ei; ad-
uentū: tñ qz mysteriū diuini-
tatis xp̄i excedit nō solū hu-
mane s; et angelice intellige-
tie capacitatem: et est mira-

culum miraculoz̄: magis oc-
cultum esset hōib; et incom-
p̄hensibile etiā doctis in scrip-
tis: q̄ temp̄ aduentū ei; qd̄
si exp̄hate describat̄: nō exce-
dit facultatē hōis nālem. Itē
falsum ē qd̄ de tempore aduentū
xp̄i nō habentur exp̄sitiōnes
hebreoz̄ ut ip̄e m̄gr dicit. sed
et in h̄o asuo p̄sallatore rece-
dit qui in disputatōne sua sup̄
allegata circa temp̄ aduentū
xp̄i recitat exp̄sitiōnes hebreoz̄
concludens ex eis tempus illd̄
iam p̄teritum. Et p̄ m̄gr
mathias nō soluit sufficiēt
rōnem burgen̄ cont̄ opp̄iōem
p̄sallatoris sup̄tam ex illa
auctōre h̄o cap̄. h̄ est heres
venite occidam; eū. Nā ut bur-
gen̄ h̄ tangit et magis exp̄sse
p̄. cor. 2. nō valet dicē sicut
hic soluit m̄gr mathias qz a-
te crucifixionē habuerūt doc-
ti iudeoz̄ nōdū inuidia et odio
excecati: veram extimatōnez
de xp̄i deitate in vli s̄m̄ qm̄
dixerūt. hic ē heres. Et tñ
tempore crucifixionis habuerūt
falsam extimatōnem in p̄ti-
culari de ei; deitate odio et in-
uidia depranati. Nō enī hec

solutio satisfact qm pabola euā
 gelica manifeste loquit de tē
 pore crucifixionis cū dicat. h
 est heres venite occidam' euz.
Circa nō satis apparet qd velit
 significare m'gr mathias cū
 dicit iudeos ante crucifixionē
 hūisse vā eximātionem in
 vli de xpi deitate. s. q' eximā
 tio p'icularis. s. tēpore cruci
 fixationis fuerit impedita
 odio & invidia. Nā si vocet
 eximātionem in vli de x' dei
 tate hāc. s. q' xps esset ul futū
 esset deq. quicūq; hō in p'icu
 lari dicitur xps. concedim' q.
 s. illud doct'ne s'c'i thome nō ad
 uersat. Negat enī s'c's thom's
 q' iudei cognouissent illū ho
 minem xpm quē oculis vi
 debant in actu existentie in
 ter eos cōuersantem: esse dīm
 cū essent odio & invidia exce
 cati. s. nō negat qm p' scrip
 turas p'phaz docti eoz habuisset
 noticiā deo inspirante: q' v'
 q'cūq; ille foret futurus esset de.
Si aut' appellet existimātionem
 in vli eā qm iudei habuisset
 ante crucifixionē. q. s. ille
 singularis hō xps quē actua

liter: p'sentialit' videbāt in
 ter se cōuersantem esset deq.
 et existimātionem in p'icula
 ri appellet xpm met exi
 mātōnem pro tēpore cruci
 fixationis qm dicit iudeos nō
 hūisse: inexte & cont' omnia
 artis dialectice documēta loq.
Nō enī p'pōitiones de eodem
 s'c'o numero & p'dicato varia
 tur s'm rōm vltitatis & singu
 laritatis: p'p'ea q' dūsis tē
 porib' ab intellectu aut for
 mant' aut concipiūt. s. acci
 piunt' vltitas & singularitas
 in p'pōitionib' s'm q' res s'c'
 icū abstracta ul nō abstr'
 hnt' ab individualib' conditō
 nib'. q' dūsitās nō fuit in
 existimātionē aut app'ehē
 sione iudeoz de diuinitate v'
 p' tēpore crucifixionis xpi &
 ante crucifixionē. cū in vltq;
 tēpore de eod' hoīe singulari
 p'nt p'iculariter & individu
 aliter videbāt eū actu existe
 re & inter eos cōuersari: ha
 buerint existimātionem suā.
Ev q' b' omib' satis app'et
 q' rōnes postallatoris contra
 s'c'm thomā sūt inualide & q'
 valde inexte & inq' suffici

enter p̄ dicta magr̄i mathie
plentur. et p̄ q̄ns q̄ positō
s̄i thome ratōnabiliōz (2 ve
riōz sit. Quod forte diligen
tia considerans postillator
p̄ cor. 2. sup̄ illd̄. Si em̄ cog
nouissent (2 7. ad mod̄ dicēdi
s̄i thome reddere videt. Inq̄t
em̄ (2 breuiter pot̄ repeti cō
clusio. s. q̄ periti iudeoz q̄
p̄nāpes hic dicunt. cognoue
rūt it̄m nazareni esse me
ssiam in lege et p̄ his p̄mi
ssum. q̄ videbant p̄phetas
de xp̄o impletas q̄ntum ad
temp̄a (2 locū (2 alias circū
stantias. S3 q̄ cepit p̄dica
re cont̄ vitā eoz publice.
cognitō illa p̄ odū (2 inuidiā
cont̄ xp̄m insurgētē fu
it in eis obscurata et cepe
rūt p̄phetas aliter interpre
tari. In postillator. In q̄ cō
clusionē nullam fecit men
tionem de diuinitate xp̄i.
ymo videt q̄ ea intentōne
hāc conclusionē voluit re
petere. ut ibi corrigeret qd̄
in h̄ ca. m̄. dixerat de xp̄i
diuinitate cognita a iudeis.
Nā alias bene poterat tran
sire in eo loco sine replicatō

ne illi conclusionē. p̄sertim
q̄ ant̄ conclusionē subiūpe
rat. de h̄o plēniō dixi sup̄. xxi.
ca. math. qd̄ certe poterat
xp̄m excusare a tali reitēra
tione. nisi voluisset ibi corri
gere q̄ hic apud matheū sep
serat.

Circa euangē. marc. Ca. v.

In ca. v. postillator
mouet q̄onem si xp̄s
fecerit miracula so
la virtute d̄na. In cuius p̄sequi
tione reat̄at mod̄ dicēdi qui
communior est q̄. s. Vtq̄ s̄i viri
opantis miracula nō est aliq̄
virtus p̄manēs p̄ modū habi
tū. s. p̄ modū passionis tr̄seu
tis sicut et p̄p̄na. Et induat
adh̄ rōm q̄ s̄i thome ē in qd̄
m̄bq̄ de p̄o dei. q. vi. de mira
culis ar. e. qm̄ etiā tangit
2. 2. q. clxxviii. az. p. ad p̄.
q̄ si ūtq̄ faciēdi miracula
in viris sc̄is esset p̄ modū ha
bitū p̄manēs. quotienscūq̄
vellent miracula faciēti. Hāc
rōnem postillator dicit inua
lidam inq̄ens. S3 q̄cqd̄ sit de
conclusionē. rō t̄i nō valet.
quia sicut dictū est talis ūtq̄

opandi miracula nō est p̄na
 palis. s̄ t̄m̄ instrumentalis.
 Instrumentū aut̄ opari nō
 p̄t q̄m̄ sit p̄fectū p̄ for̄as
 suā: nisi moueatur actualit̄
 p̄ manū artificis. sic patet q̄
 securis nō p̄t secare nisi per
 manū artificis moueat̄. et
 idō dato q̄ talis ūta sit māsi
 ua: nō p̄t t̄m̄ opari ad mira
 cula. absq̄ motione d̄m̄e ūtu
 tis p̄ncipalit̄ agentis. t̄m̄ pos
 tillator. ¶ In q̄b̄ plane duplicat̄
 deficiat. q̄re et rō s̄c̄i thome in
 suo manet vigore. Deficiat. p̄.
 q̄ v̄l̄r loq̄ns dicit instrume
 tum q̄cūq̄ p̄ for̄am sit p̄fec
 tum: nō posse opari n̄ tunc
 post q̄ndo a p̄ncipali agente
 actualiter mouet̄. h̄ em̄ fal
 sum est. nā s̄ug ut p̄hs dicit
 in p̄. polif. instrumentum est
 d̄m̄i sui et t̄m̄ agit ut instru
 metum cū exequit̄ p̄ceptū
 ei⁹ cessante actuali motione
 d̄m̄i q̄ est impositio p̄cepti.
 ¶ Itē semē s̄m̄i p̄hos instru
 menti est aīe generātis. s̄
 q̄ ūtē h̄ nō t̄m̄seuntē s̄
 manētē a generāte derelic
 tam: agit disponendo ad aīaz
 gēnti etiam postq̄ actu ce

ssat motio actualis generan
 tis q̄ in seminis deasione cō
 sistat. ¶ Itē herbe potiones.
 emplastra. et alie res me
 dicales instrumenta sunt s̄m̄ aliq̄ mod̄
 medicorū. s̄ p̄z ūtutes age
 di q̄s h̄nt p̄manētes. opan
 tur ad sanitatis restitūōem
 cessante actuali medicorū mo
 tione q̄ in talū rerū applica
 tōne consistit. Et idō in ml
 tis h̄ instrumentis inuenit̄.
 falsa ergo est illa p̄p̄tio pos
 tillatoris ab̄. et v̄l̄r intellec
 ta sic ip̄e loq̄t̄. ¶ Deficiat. 2.
 in illāne q̄m̄ intendit. nō. n.
 recte infert̄ ab̄. 2. v̄l̄r. instru
 metum nō agit n̄ actualit̄
 moueat̄ a p̄ncipali agente:
 ergo q̄cūq̄ p̄fectū sit p̄ for̄as:
 nō h̄t in potestate sua agere
 cū voluerit. apparet manifeste
 fl̄m̄. nā ministri sac̄men
 torū instrumenta dei sūt in
 dispensandis sac̄mentis. et
 de⁹ p̄ncipaliter 2 actualiter
 agit circa sac̄mentorū colla
 tionem. s̄ q̄ sacerdos carac
 terem h̄t q̄ est ūta p̄fecta per
 manēs 2 imobilit̄ se h̄ns
 p̄ mod̄ habitū q̄m̄ habitū
 nō sit s̄ p̄: p̄t quotiens vo

fuerit conficere debita ma p
 supposita. Vn et intentio age
 di requirit in ministro sacme
 toz de nritate. qd no est: si
 in eio potestate no est: circa
 sacmenta agere. Itē nec error
 q in sacmentis accideret mi
 nistris imputaret: si sacme
 toz dispensatio in eoz pta
 te no esset. Itē hūanitas v
 instrumentū fuit diuinitatē.
 s nephas ē dīcē q p actōnes
 suas z paiones: no meruer
 ho pps nobis salute. meritum
 aut est sū actōnes ul paio
 nes q sūt in potestate eio q
 meret. Vn q nāha in pta
 te nra no sūt: idō sū p hū
 nālib no merem. Itē vni
 uersi in actōib suis instru
 mēta sūt sps scti. sū illd pō.
 vni. qaiqz spū dei agunt hū
 filij dei sūt. et tū opōnes ius
 toz in potestate eoz sūt.
 alias no essent sibi merito
 rie. cā aut qre sūt in eoz po
 testate est: qz sps scti mouet
 viros iustos dando eis utute
 agendi pmanētem p mod
 habitū. s. grām z caritatem
 et dona sua. Vn qz mgv sūaz
 .xviij. di. pmi libri fuit h op

p mōis q caritas no est ad
 creatū in aīa: s q motū dīlec
 tionis est aspū scti no mediā
 te aliq habitu: cōiter a doc
 torib no tenet. Nā sic seqba
 tur q mens hūana est in ac
 tu dilectionis mota tū z nullo
 modo p nā. talis actū. et p cō
 seqns q actū dilectionis no est
 hōi vltariū. ac p hoc n sibi
 meritorū. qd esset erroneū.
 Et p ex diffinitōne habitū
 patet sū q si instrumentū
 aīatum aīa rōali p forām ha
 bitualem pfectū sit: no possit
 p eā agere quotiens voluerit.
 qm habitū a comē. 3. de aīa
 diffinit quo qd agit cū volue
 rit. Itē aug. in li. de bono
 cōiugali diffinit habitū est
 q aliqd agit cū tēp affuer.
 male ergo infert postilla
 toz ab. z vlr loquēdo q ins
 trumētum q aiqz pfectum
 p forām: no hī in potestate
 sua agere. debuit em z de
 instrumēto z de forā qm pti
 cipat ad agendū distingue
 re. et tūc viffimā ac validā
 inuenisset rōnem scti thome.
 Vex q pncipalis agentis
 qd deq est: actualis motio re

hrit ad actōnem cuiusq; ins-
 trumētū. s; h' est ppi totalem
 et vlem rōm cālitatis z insfu-
 entiam cōtinuam qm h't res-
 pectu oīm caturaz. et nō solū
 respectu eoz q' ppe sūt instru-
 menta. Vn nō requir' motio
 dei actualis ad actōnem oīs
 instrumenti sui vlr loqndo
 in q' instrumentū ē ppe et
 stricte acceptū pnt ab alijs a-
 gentib' distinguit. s; in q' est
 agens creatū. nullū em' q' agēs
 creatū nec celū n' angelos q' nō
 nō consueuerūt appellari stric-
 te z ppe instrumenta; agere
 pōt sine actuali dei influencia
 et motione. put pulchre dedu-
 cit s'ts thomas in de pō. dei. q.
 .3. ar. vii. s; ppea nō tollitur
 libertas arbitrii in agendo a
 gentib' p' mētem z pfectio s'm
 forām habitualem q' sit pnci-
 agendi cū voluerint. in q' pos-
 tallator deceptus est. Et h' rō ē:
 qz motio dīna q' ad agendū re-
 quirir' nūq; deest. z ita si pona-
 tur agens intellectuāle pfectū
 p forām hūmālem q' sit
 pncipiū agendi: in potestā-
 te sua habebit agere. Certū
 est em' q' sine actuali dei mo-

tione nullam hō pōt hūc opōnes
 cū deo opet' in omī opante. Vn
 ysa. xvvi. dī. omīa opa nrā opa-
 to es in nobis dñe. S; h' nō obs-
 tante dictū est eali. xv. de ab-
 imāo constituit hōiem z reli-
 q't illū in manu consilij sui. et
 infra. Ante hōiem vita z mors
 bonū z malū. qd placuerit ei
 dabit' illi. Instantia aut postu-
 latoris tenet de instrumento
 maiato p'cese. et qd nō h't vntē
 agendi imānetem.

Circa euagē. luc. cap. 2.

Circa euagēliū luc. in
 ca. 2. postallator re-
 atat duas oppiones
 de sciētia hūana xpi. Vna ē
 q' in xpo fuerit hūmālis sciētia
 acq'sita experimentalis q' acci-
 pit' p' opōnem sensuū z illus-
 tratōnem mētlis agēns. In q'
 scia xps p'fecit p' p'cessū etatis.
 Et hec posito est s'ts thome. 3.
 p. q. iv. ar. 2. z q. vii. ar. 2.
 Alia oppio ē q' xps in tali scia
 nō p'fecit s'm habitū et s'm se.
 s; solū q' ad ostensionē in effec-
 tu q'a. s; sciam suā aut sapiām
 magis ac magis ostendebat
 s'm p'cessum etatis et b'nplaa-
 tū suū ac put nre saluti expe-
 diebat. Et p' ista oppione argu-

postillator ad qm ipse videt dedi-
nare. qz duo habitus eiusdē rōnis
nō possūt esse simul in eodē in-
tellectu. s; in xpo ponit scēcia
infusa. q nō est alterius rōnis
a scēcia acq̄sita. cū se extēdat ad
oīa ad q scēcia exp̄mētalis ē ac-
q̄sita s; ponentes eā: ergo
et c. **R**oboratur illud p̄ exemplū.
qz oculo miraclose datū eiusdē
rōnis est cū oculo dato ul' gene-
rato p̄ nām. eo qz sūt circa idē
ob̄m. **S**olvit cōsequenter motū
p̄me oppōnis dicens q nō p̄rea
intelligens in xpo fuit oculo
s; qz op̄atio intelligens nō
solū est nācia in abstractōne
sp̄s intelligibilium: s; etiam
in consideratōne s; habitu
scēcie p̄uq̄ acq̄site. in q nō abst̄-
hinc de nouo species. **P**ostil-
lator. **A**d q burgen respondet
p̄mo ad rōm qz habitus scēcie in-
fusa nō est idē sp̄s cū hitu
scēcie acq̄site. etiā si sint de eodē
et circa idē ob̄m. qm hitus
nō solū distinguunt s; ob̄a: s;
etiā s; p̄na. actua talū ha-
bitū seu dispositōnum p̄nt
s; thomas dicit. p. 2. q. 1m. az.
2. **E**t inde est qz habitus scēcie
dūificat nō solū s; dūifica-
tem ob̄s: s; etiā s; dūersa

media q̄b demonstrant conclu-
siones ip̄as scēcie. s; hitus scēcie
astrologie de rotūditate terre
q̄ demonstrat p̄ media mathē.
aliq̄ ē ab habitu scēcie nācie de
eadē rotūditate t̄re qz p̄ medi-
um nācie demonstrat. **U**n cum
p̄na. actū hitus scēcie acq̄site
sit lumē nācie intelligens.
p̄ncipiū v̄ actū habitus scēcie
infuse: sit lumē sup̄nācie: seq̄
qz t̄les duo habitus sūt dūisat
rōnum. ē sic possūt esse simul
in eodē intellectu. **R**endet q̄nter
ad exemplum inductū q nō ē
file. qz res nācies distinguunt
sp̄s s; p̄na. int̄seca t̄m. p̄na
p̄ue s; forā. nō s; p̄na.
ext̄seca. **N**ā ignis generatū
ex alio igne idē est sp̄s cū ig-
ne generato ex reflexione
radioz solarium. eo qz forā
specifica v̄tūsqz ignis. ē eadē
licet cū efficiens sit dūisa. s;
in habitib; differēcia specifi-
ca accipit s; p̄na. ext̄mse-
cum ut ē p̄ncipiū efficiens.
sic etiā dūificat s; ob̄m qd
est ext̄msecum. **S**ic rendet bur-
gen. **S**ed qz in dictis ei; aliq̄
sūt dubia ē ext̄ mentē s; tho-
me: meli; ē plam; d; sic s; s;

thomas respondet ad simile
 argumentum. p. 2. q. lxxv. ar.
 ult. Erat enim argumentum. 3.
 loco Virtus acquisita & virtus infu-
 sa differunt secundum illud quod est in me.
 a deo factum: et a natura. si idem
 est species homo quem deus formavit & quem
 generat natura. et oculus quem ce-
 co nato dedit: et quem virtus forma-
 tiva creavit: ergo videtur quod est eadem
 virtus infusa & acquisita. Et ad ar-
 gumentum. Sequitur responsio. Ad 3.
 id quod ostendit circa naturam deus fecit
 ad eundem actum ad quem foran-
 tur alii oculi secundum naturam. et ideo
 fuit eiusdem speciei. et eadem ratio-
 ne esset si deus vellet miraculose
 causare in homine virtutes quales
 acquiruntur ex actibus. si ita non est
 in proposito. Et sic thomas. De-
 claraverat non esse ita circa vir-
 tutes infusas & acquisitas in cor-
 pore eiusdem articuli. Simili-
 ter dico in casu nostro quod sancta anima christi
 infusa a deo & acquisita: non fue-
 rit eiusdem rationis. cum non essent
 circa idem obiectum proprium & adequa-
 tum. neque circa eundem actum.
 Nam per habitum sancte infuse: anima
 habuit cognitionem non solum omnium
 rerum quecumque pertinent ad scientias

humanas: sed etiam omnium corporum que per
 revelationem divinam hominibus
 innotescunt. Itaque cognovit omnia
 singularia presentia preterita
 et futura. Itaque et essentias subst-
 antiarum separatarum per modum que na-
 te sunt cognoscit ab anima separata.
 prout sic thomas deducit. 3.
 p. q. xi. ar. p. Per habitum vero
 sancte acquire: corpus persone habuit cog-
 nitionem: que habuit naturali intellectus
 agentis ab homine cognoscit
 possit. Itaque cognitio per primum
 habitum infusum: poterat esse
 sine questione ad fantasmata.
 per sanctam vero acquiretam: non sine
 huiusmodi conversione. In etiam
 eiusdem rationis fuerunt in christo species
 intelligibiles infuse & acquirete.
 neque per media eiusdem rationis videtur
 quod sancta que proprie dicitur notitia conclu-
 sionis: deducebat. cum species in-
 fuse fuerunt in maiori virtute
 & abstractione & minus contrac-
 te que acquirete & maioris virtutis.
 ut potest ad plura sabilia se ex-
 tendentes. Unde quod sequitur est quod ne-
 que huiusmodi sancte infuse in christo fuit
 eiusdem rationis cum habitu sancte ac-
 quirete. quemadmodum quod species in mate-
 riis angelis intelligunt sunt al-
 terius rationis a speciebus nostri intel-

lecta ai sine magis vles: sim
 phiores ac magis capaces. et
 similit media p q scia in eis
 het: idō z scia angloz alteriq
 rōnis est a sciētijs huānis.
 q̄uis scia angloz sit circa obā
 omnia circa q̄ sciētijs huāne
 sant. nō tñ adeq̄te s̄ superce
 denter: nā p̄ p̄tiores spēs cog
 noscat mltā angelicā ead̄ cog
 nosabilia: q̄ intellectū huānū
 et p̄ media mīnq̄ contracta.
 Sic si grā exempli dicam q̄ p̄
 ip̄am spēm entis z p̄ media
 quibz̄ concludunt p̄p̄e entis
 paiones in q̄ ens: cognoscat
 angelo z hēat sciam nō soluz
 entis in sui cōtate. z eoz q̄
 consequit̄ ens in q̄ ens: s̄ z
 hēat entis mobilis sciam circa
 qd̄ nāhs phia vsat̄: aut si p̄
 vna forā alis z p̄ media q̄
 b̄ de ali in q̄ aial hēt scia:
 om̄s aialium spēs cognoscat.
 q̄s mltā hoīs nō n̄ p̄ multas
 spēs z p̄ diuisa media cognoscat.
 Ex quibz̄ patet q̄ nullū ef
 ficacie sit instācia m̄gri ma
 thie sup̄ta ex auctōte phi. 3.
 de aia secant̄ scie quēadmodū
 et res: nā loq̄t̄ phs de reb̄ s̄m
 rōnem forālem eaz̄ in q̄ sūt

sciables. s̄m quē modū nō fuit
 scia infusa xpī circa ead̄ obā
 circa q̄ fuerat scia acq̄sita. Nā
 ai scia infusa in xpo fuerit p̄
 spēs matas sic in angelis: seq̄
 q̄ fuerit p̄ spēs p̄tiores. s̄m
 phiores z magis vles ac etiā
 p̄ media magis simplia z mī
 nq̄ contracta q̄ scia eis acq̄si
 ta q̄ hēt p̄ spēs acceptas a sen
 sibilib̄. ac p̄ h̄ p̄ media alteri
 rōnis q̄ ad scibilitatem. nam
 maior z minor simplicitas.
 vltas z contractō mediōz z p̄n
 cipioz demōstratōnis: variat̄
 eoz rōm forālem. sic patet in
 demōstratōne methā. z nāh.
 et patuit sup̄ de scia angloz
 et nrā circa easdē res: quēad
 modū etiā et circa v̄tutes p̄duc
 tiuas rez̄ inuenit̄. Nā q̄ rō
 forālis v̄tutis generatiue at̄
 p̄ductiue leonis in sole simpli
 aoz ē z mīnq̄ contracta atq̄
 capacoz q̄ rō forālis v̄tutis
 generatiue in leone generā
 te: idō utq̄ ip̄a in sole z leone
 nō est eiadē rōnis q̄uis ad eū
 dem effectū concurrat. Nō sol
 et leo in gnatione leonis agen
 tia sūt nō v̄nuota. Ex q̄b̄ in
 fert̄ q̄ rō forālis xpī z adeq̄ti

ubi scie vpi infuse: fuerit bñor
 simplici. et maioris capacita
 tis: q̄ rō formalis vpi & adeq̄ti
 ubi scie acq̄site. et p̄ q̄ns q̄ fue
 rit altera rōms. **P**robat h̄
 qm̄ formalis rō ubi scibilis in q̄
 est scibile: sumit̄ ex p̄ncipis
 p̄ q̄ scit̄. p̄nt̄ h̄et̄ ex dictis p̄hi
 p̄. posterit̄. in ca. certior aut̄
 scia & c̄. **E**rgo ubi media demōs
 tratiōis q̄ sūt p̄ncip̄. scie alteri
 rōms sūt. et ip̄a scia. et rō for
 malis vpi & adeq̄ti ubi altera
 erit rōms. qd̄ & exp̄sse p̄ho
 diat̄ in ca. allegato in. S. al
 tera aut̄ scia ē ab altera & c̄.
Ex sup̄dictis plane constat qd̄
 rō postillatoris in p̄posito n̄ro:
 nulla fuit momenti. cū pre
 supponat eiusdē rōms fuisse
 habitū scie infuse & habitum
 scie acq̄site in vpo. qd̄ tñ f̄m̄
 esse diffuse p̄batū est. **S**z n̄
 responsio ei ad motum̄ s̄i tho
 me efficacā h̄et̄. **T**ū q̄ ut b̄gen̄
 tagit magnū m̄gens ē q̄ aliq̄
 n̄alis actio huāne n̄e. & q̄ p̄n
 cipalior est int̄ll̄ agent̄. s̄.
 sp̄es intelligibilium abstrac
 tio: defuerit aīe vpi. **T**ū etiā
 qd̄ ip̄a postillatoris r̄nsio ma
 nifeste & ip̄am destruit. **P**lu

tur h̄. qm̄ op̄atō int̄ll̄ agent̄
 q̄ est n̄cia in cōsideratiōe s̄m̄
 hitum scie p̄q̄ acq̄site: n̄cia p̄
 supponit op̄onem eiā p̄mam
 q̄ consistit in sp̄es intelligibi
 um abstractiōe. **N**ā sine hac:
 nō fit in int̄ll̄tu possibili ha
 bitū scie acq̄site p̄nt̄ h̄eri p̄t̄
 ex. 3. de aīa. et p̄ q̄ns n̄ est cō
 sideratō s̄m̄ habitū h̄cmodi.
Un̄ cū r̄nsio illa cōcedat nō
 fuisse in vpo op̄onem int̄ll̄tū
 agentis p̄mā q̄ consistit in sp̄e
 rum intelligibilium abstractiōe:
 n̄cē h̄et̄ cōcedere qd̄ neq̄ in eo
 fuit op̄o int̄ll̄ agentis q̄ est
 in cōsideratiōe s̄m̄ hitum scie
 acq̄site. qd̄ tñ negat. **U**n̄ p̄z
 qd̄ se ip̄am destruit ea r̄nsio.
Et p̄ si in vpo fuit cōsidera
 tō s̄m̄ hitum scie p̄q̄ acq̄site
 ut in r̄nsione q̄cedit postilla
 tor: ergo fuit in vpo hitū scie
 acq̄site. qd̄ tñ ip̄e pretendit ne
 gare. q̄re videt̄ plane qd̄ p̄p̄az
 vocem ignorauerit. **A**uctori
 tas aut̄ s̄i thome qm̄ p̄. loco
 burgen̄ induxit. qd̄. s̄. habitū
 distinguit̄ s̄m̄ diuisa p̄ncip̄. actiō.
 nō est ad p̄positū. qd̄ illa distinc
 tio accipitur s̄m̄ cōem hitum
 rōnem. in q̄. s̄. f̄re sūt p̄ducte

ex similib' agentib'. eo q' omne
agens facit se sibi sibi spem. nō
aut accipit illa distinctio sibi
ipam habitui rōnem in q'
habitu sūt. sibi qm' considera
tionem disputat in p'posito de
habitu scie infuse in v'po i ac
q'site. q're argumētato magri
mathie q't distinctione habi
tui data a burgen sibi diuer
sa p'ncipal' effectiua: nō tangit
sibi thoma **S**z q't id q'd sibi
thomas dicit in loco allegato
p' burgen in R'nsione ad. 2^m.
s. q' q' p' aliud mediu' demōs
trat nālis. i p' aliud astrolog?
idō habitū nālis scie i habitū
astrologie diuisificant'. argu
it m'gr mathias dicens q' i.
m'p'bet p' h' p' p' p' p' m' ca.
augent' aut nō p' media. nā
ut ip'e m'gr dicit ex illo tex
tu h'et q' demōstratō nō va
riat' p' media. s; in post ul' la
tā subsumēdo Nec valet ite'f
dicit ip'e q'd addnat' de medi
is mathē. i nāli. nā si eadem
conclusio p'bat' p' diuisa media:
ex h' nō variatur sciencia. qz
manet ead' conclusio q'mis di
uersimode p'bat' / Sic si eadē
conclusio. s. de' est vna p'ba

ret' rōne i auctōte sacre sc'ptu
re: vnu esset p'ncipal' creditu. d.
aut rōanatiuu'. ead' t'n' est scia
illius cōclusionis q'mis nō idde
p'ncipal' / Vn' in talib' bene diuisi
ficat' mella s; nō scia. qz mella
est p'ncipal' : scia vō conclu
sioni **I**nfert ultio q' oppio
burgen i sibi thome est q'ra
aug' 3. de t'm. i b'z amb'z. d.
de incarnatōne vbi. q'f sibi
est q' differentia originis nō
diuisificat spem / Et ponit' exē
plum de hoie cāto i generato
q' sūt eiusde' sp'ei. i m'gr ma
thias **I**n q'ba p' certo salua
pace dixerim nō satis erudi
te loquit' e de posterior' ana
lecto'f documentis **V**n' ad
p'mā argumētationem d' q'
in textu p'hi que allegauit
falsū ac puerile h'nt' intell'ec
tum / Nā p' h' ibi nllam de dif
ferentia aut diuisitate speci
fica ul' generica demōstratō
num facit mentionē. neqz
cōparat diuisas demōstratō
nes ad inuicem. s; loq'ns de
potissima demōstratōne in q'
p'pa passio p'bat' de s'bo p'po i
adeq'to: dicit q' talis demōstra
tio nō augetur p' media. est

Vide qd nō sūt multa media p
 q̄ multe demonstratōnes poti
 ssime fiant. q̄b̄ vna (2 ead̄ p̄pa
 paio de p̄po (2 adeq̄to s̄b̄ de
 mōstratur. Nō em̄ risibile po
 test p̄ multa media dup̄ha
 aut pluri demonstratōne po
 tissima demonstrari de hoīe. s̄
 vna tm̄ (2 p̄ vnū mediū. Cuius
 rō est qm̄ mediū in demonstra
 tōne potissima: est p̄pa diffi
 nitō. ut d̄. 2. poster. Sed
 vniq̄ rei vna tm̄ est diffinitō
 p̄pa (2 cōpleta. ergo et vna
 dū taxat erit potissima de
 mōstratō p̄ qm̄ vna p̄pa paio
 de s̄b̄ adequato p̄betur. Neq̄
 etiā in post ul̄ lato subsumē
 do: augent̄ demonstratōnes
 potissime de eadē paio. s̄
 virtute vniq̄ medij demonstra
 tur plures conclusiones. q̄f
 tamē sola p̄ma ē p̄p̄ qd̄ (2 po
 tissima. alie vō sūt p̄ticulares.
 Datet ergo qd̄ male melle
 verit̄ m̄gr mathias h̄am̄ phi.
 cū longe sit valde sens̄ illiq̄
 apposito n̄ro. Nō em̄ poterat
 p̄he dice qd̄ s̄m̄ diūsitatē me
 dior̄ nō diūficarent̄ demōs
 tratōnes. Et p̄ q̄nō habit̄

saax. cū ip̄e exp̄sse dicat. 2.
 poster. in ca. p. mediū esse
 cam̄ demonstratōnis. (2 qd̄ oīs
 q̄stio de sabihis: sit q̄stio me
 dij (2 q̄o habitō cessat om̄s q̄stio.
 Et qd̄ tota itaq̄ demonstratōis
 sit in medio qd̄ dicit p̄p̄ qd̄: ip̄e
 p̄he m̄gr in plurib̄ locis pu
 ni (2 sed. poster. Itē media de
 mōstratōnum diffinitōnes
 sūt: prout d̄. 2. poster. s̄ di
 ffinitōnes totā cam̄ dicunt.
 demonstratōnum q̄b̄ paioes
 de subiectis p̄bant. put̄ ibid̄
 p̄he ait. Inepte ergo (2 cōt̄
 p̄ncipale artis resolutorie
 fūdamentū negat̄ m̄gr ma
 thias demonstratōnes varia
 ri p̄ media. Vn̄ (2 in p. poster.
 p̄bat p̄he qd̄ si media sūt infi
 nita (2 demonstratō p̄cedit in
 infinito. Et si media sūt nec
 cessaria: qd̄ q̄dones m̄t̄e er̄t.
 ita qd̄ tota rō demonstratōnis:
 ex medijs ip̄is accipit. Ad
 2. ei⁹ instantiam d̄ qd̄ in
 exēplo dato de medijs ma
 the. (2 n̄ali. ead̄ conclusio mā
 liter p̄bat̄ p̄ diūsa media. s̄
 nō eadē conclusio for̄aliter
 1. in q̄ sabihis. ymo s̄m̄ for̄a

Euag^m

lem rōnem: diuersa est cōclu-
 sio. Nā trām esse rotundam
 aham rōm sabilis habz
 cū demonstrat p̄ mediu ma-
 the. et aham cū p̄ medium
 nāle pbat. Nā p̄ma rō acci-
 pitur s̄m p̄na. q̄ntitatis.
Soda v̄o p̄ p̄na. motu ul' en-
 tis mobilis. Ergo trām eē
 rotundam: aliud sabile ē forā
 liter loq̄ndo cū demonstrat
 p̄ mediu nāle: et aliud cū
 p̄ mediu mathē. demonstra-
 tur. q̄m̄s vna sit conclo mā-
 liter. & ita nō ad vna s̄ ad di-
 uersas sc̄as p̄tinet. Nā vni-
 tas idēntitas a' diuisitas sa-
 enaaz nō accipit̄ ex vni-
 ta idēntitate ul' diuisitate
 māli obd̄z. s̄ a forāli q̄ est
 rō sabilis in q̄ sabile put
 pulcre dednat̄ s̄s thomas
 in s̄pto sup̄ l̄v̄. de tm̄. l̄cōe
 .3. q̄. p̄. ar. p̄. et sup̄ p̄. pos-
 terif. in ca. certior aut̄ & c̄.
Ite sup̄ p̄. phif. in p̄na. Vn̄
 q̄ aiqz sabilia s̄nt diuisa mā-
 liter. dū tñ gant in vna rō-
 ne forāli sabilis in q̄ sabi-
 le: ad eandē sc̄am p̄tinent.
 s̄c̄ v̄ces huāne multū diffe-
 runt a v̄ab̄ māiatoz̄ coz̄p̄

rum. s̄ qz cōueniunt in vna rō-
 ne forāli sabilis s̄m̄ consonā-
 tiam: eadē est sc̄a q̄ de v̄tris
 qz considerat. et eōntē s̄ idē
 obm̄ sabile sit māliter. dū
 tñ habeat diuisas rōnes forā-
 les sabilis in q̄ sabile: ad di-
 uersas sc̄as p̄tinebit forāte
 loq̄ndo. qz in q̄ sabile: nō vnu
 est obm̄ s̄ duo. s̄c̄ coz̄ mathē.
 & nāle idē s̄nt māliter. s̄ s̄
 ictō. s̄ qz diuisa s̄nt sabilia:
 ad diuisas sc̄enas p̄tinent.
Ad exemplum qd̄ m̄gr ma-
 thias induat de hac condu-
 sione. deo ē v̄nqz: simili mo-
 do dicendū est qz ip̄a eadē cō-
 clusio māliter p̄bati p̄t̄ &
 rōne & auctōte. s̄ nō ip̄a eadē
 forāliter. Nā aham rōnem
 forālem cognosabilitatis h̄t
 p̄bata p̄ auctōtem sacre s̄p-
 ture. qz. s̄. rōnem crediti & rō-
 nem nō visi seu nō apparen-
 tis. et aham rōm forālem
 h̄t cū p̄ rōnem demonstratue
 p̄batur. nā sic h̄t rōnem sa-
 bilis visi et apparentis. Et
 qz iste due rōnes s̄nt forāli-
 ter diuisē: patet qm̄ se mu-
 tem excludūt ab eodē s̄s.
 Rato em̄ sabilis in q̄ est visi

et apparentis: excludit ab eod' s'co ratōnem forālem qe dicit p' fidem q' est rō nō v'is et nō apparentis q' se h't ad p'mā ut p'uatō. Nō em' est possibile q' de eodē s'm' iddem: vna iddem hō h'eat siml' fidez et sciam. p'ut s'co thomas docet. 3. s'm'az. di. v'ym. q. 2. ar. 2. subar. 2. Et s'ca s'e. q. 1. ar. 2. Et de v'itate. q. v'ym. ar. 1. Quod aut' ultimo dicit mgr' mathias q' p'nap' demonstratōnis existentib' plurib' manet ead' conclusio: nō satis docte d'itū est. Est em' exp'sse cont' p'lm. p. post' p'ut sup' allegatū est in ca. certoz aut' 2. Et s'it hec v'ba ei' Altera aut' scia est ab altera: quazcūq' p'na. neq' ex eisdē neq' ex alteris s'it. Ad auctōtem ambrosij et aug' ex r'ensione ad p'mā argumētatōnem patet quid dicendū est. Nā nō est simile p'ut s'co thomas dicit. p. 2. et ibi allegatū est de d'uiso nō originis in aliq' nā. ut de hoīe creato et generato: et de d'uiso modo sciendi aut demōstrandi. Nā p' v'q' mod' origini

pducat eadē nā specificā et ad eūdem modū essendi. et ad eod' dem actū. qd' nō est in p'p'io. Nā p' d'uisa p'na. sciendi. alia et alia rō forālis scilicet accipit. ut ex sup' d'ictis patet.

Circa euangē. iohānis ca. viii.

Circa euangē. iohānis in ca. viii. burgen allegat s'm' thomā p. 2. q. c'viii. ar. 2. dicentem q' in veteri lege q' erat lex seruitutis nō dabant' consilia: s' tantū p'cepta q' necessitatem important. Cont' h' arguit mgr' mathias ex l'ra veteris testamētū ut dicit. qz pū. p. di. despectis omē cōsiliū meū. et ca. 3. custodi lege atq' cōsilia. Et ex quib' videt' sibi q' in veteri lege data fuerint consilia. Sed certe rudi modo accepit mgr' mathias nomē consilij in v'bis s'ci thome. nō obiectio sua tentatā est: solam h'is apparentiam. Consiliū em' in premissis auctoritatib' et alijs veteris testamētū accipit' largo m' p' q'cūq' p'suasiōne aut monitōne q' cōiter ordinat' ad vite humane cōsuetudines. et hōm

prudentiā ac consiliatōnem
 circa res agendas. sūm quē mo-
 dū dūmū estiam pceptum
 ab eq̄li ul' inferiori ppositū:
 consiliū appellari potest. S3
 s̄s thomas loq̄t de consilijs
 sūm p̄am & scriptam acceptō-
 nem. put se hnt ex additōe
 ad pcepta dei. qz. s. dant de ac-
 tib9 superogatiōis ordinati-
 b9 ad pfectōnem vite sp̄ua
 h̄s q̄ consistit in pfectione ca-
 ritatis dei & p̄m̄. ad quā
 nō om̄s tenent. qualiter ap̄
 accepit osiliū p̄. cor. vii. cū
 dixit. De v̄gnib9 aut pcep-
 tum d̄m nō h̄eo: consiliū aut
 do. Dant em̄ h̄m̄i osilia de
 illis q̄ sūt via ad pfectū grad
 caritatis q̄ h̄eri pot̄ in via.
 s̄t de pfecta paup̄tate. casti-
 tate & obedientia p̄r xpm̄.
 sub quo modo cōsiliōr̄ cadūt
 ḡn̄aliter illa superogatiōis
 opa: q̄ v̄to suscepta p̄petuo:
 statū p̄fectōis constituūt.
 H̄s em̄ cōsilia in veteri tes-
 tam̄to data nō sūt. qz ut ap̄
 m̄q̄t heb. vii. nichil ad p̄fec-
 tū adduxit lev. Vñ sup̄ illd.
 Si vis p̄fectū esse & c. math.
 xvii. dicit interlinearis. Ecce

cōtemplatiua q̄ ad euangē.
 p̄tinet. idē d̄c glō. r̄alba. ait
 em̄. Ecce duas vitas hōib9
 p̄pōtas audim9. actiuam ad
 quā p̄tinet. nō occides. & cete-
 ra legis mandata. Et cōtem-
 platiua ad quā p̄tinet. si vis
 p̄fectū esse. Actiua ad legē
 p̄tinet. cōtemplatiua ad euan-
 gelū. h̄ glō. Patet ergo q̄
 obiectō maḡi mathie nō ē
 ad p̄pōtum s̄i thome. S3 et
 p̄fallator sūg plane obsistit
 dicens math. q. xpm̄ addidi-
 sse ad pcepta legis veteris
 consilia. exponēs illd. Nō ve-
 ni soluere legem & c.

Circa cā. v. eple Rō.

In cā. q. eple rōnoz
 cū burgen cōt̄ pos-
 tallatorem dicit pec-
 catum originale nō esse pu-
 ram p̄uatiōem. s̄ habitus
 corruptū: induxit ad illud
 auctoritatem s̄i thome p̄.
 2c. q. lxxvii. ar. p̄. id exp̄sse
 dicitis in solutiōe ad p̄m̄.
 Cōt̄ quē mod̄ dicendi m̄ḡ
 mathias arguit. p̄mo qz cō-
 positū est effectiue a dō. si

igitur patet originale est tale po-
 situm: erit effectus a deo. Con-
 clusio flā: ergo aliquid pmissum.
 non maior (quod ab omnibus concessa,
 igitur minor. falsitas quod dicitur p-
 bat. Nā si deus effectus producat
 ad positum ad patet originale
 patet: aut producat illud concu-
 rrente causa sua: aut non. Secundum non
 potest dari quod in cāto a solo deo:
 nulla est obligatio vinosa. In pec-
 cato autem originali est morbus
 corruptio et obligatio. igitur a so-
 lo deo effectus produca non potest.
 Nec potest dari quod in hāc produc-
 tione non concurrat pater pa-
 rens. quod eo non existente. nichil
 concurret patet originale. Nec
 pater pater eadem ratione. Si
 autem concurrere debet contrahens:
 tunc potest dici actuale
 quod originale. Confirmat dicitur
 ipse quod nichil indifferens ad
 statum culpe et gratie. ymo utriusque
 statum impossibile: potest esse pe-
 ccatum originale. sicut fomes. qh-
 tas morbida. corruptio habitus
 quod inter quod noiet ex quo sur-
 git rebellio virum anime: est
 utriusque statum predicto impossibile
 habet. igitur talis habitus corruptio
 non est patet originale. Maior
 probat quod patet originale non stat

cum gratia ymo constituit filios
 ire. Minor patet quod paulus ap-
 petens in gratia infra ca. vii. et
 gala. v. de hāc qh-
 tibus sibi ad-
 herentibus et cum colaphisantibus
 facit quodellas et petit absolui et
 c. Est ergo patet originale
 pura productio per anselmum. et alios
 sic descripta. Patet originale
 est quodam contentia iusticie ori-
 ginalis cum debito habendi eam,
 sic quod debiti habendi: sit formale
 in descriptione illa. Idem magister ma-
 thias. Sed ad ista respondet ad
 p. concedit p. quia: non quod dicitur
 est flā ut arguens dicitur. Et ad
 probationem sue falsitatis dico
 quod illud positum quod in patet ori-
 ginali includit tamen male: ef-
 fectus producat a deo quod ad id quod
 habet entitatem concurrentibus causis
 sedis. quod cause sunt originis huius
 patet originale contrahentis.
 Est enim male in patet originali
 quod ad id quod habet entitatis positi-
 ue et realitatis: dispositio quod dicitur
 virum anime in comparatione ad actus
 suos. Idem autem habet talis dispositio
 corruptionis obligatio et defectus.
 Dicit enim habitus corruptio
 aut inordinata dispositio: est
 non a deo non per actus tamen a remo-

uete prohibens. si a causa defectuosa. scilicet a voluntate inordinata primi parentis et a natura infecta et deficiente quod per uiciata originem ab adam per primos parentes traducatur. Unde et primus parens mediate. et primus parens immediate concurrunt ad productionem talis habitus corrupti. id est habitus et inordinatae dispositionis. eo modo quod habitus corrupte dispositio sit producta. **N**am si non est ens per se subsistens: ita non per se producat. sed ad productionem alterius. scilicet ne humane infecte. **N**ec valet imputatio habitus quod et si primus parens actu non existat in se et personaliter: nec isto modo concurrat ad translationem patris originalis: existit tamen et concurrat virtute. tamen prima causa in fieri. concurrunt in me meo deus parentibus qui ab eo descendit et naturam ac virtutem generatam ab eo acceperunt sic a prima. et causa productiva. qua virtute: ex gratia patris originalis traducatur in puero nato. quicquid enim est causa cause: causa est causata. Unde filius est qui non existente primo parente neque in se neque in suo effectu vel virtute a natura ab eo derivata: patris originale con-

tradat. **E**t cum dicitur arguens quod neque parens primus existit. scilicet in se. cum puer natus contrahit patris originale: dico quod si illud dicitur ut in postumis: existit tamen et concurrat in me. scilicet virtute generativa ab eo cum semine decausa. **E**t hoc sufficit ad illud quod prima est et causa in fieri. quod licet se habent parentes primus et remoti in generatione plus et patris originalis translatione. **U**nde si argumentum magistri matthe valeretur: sequeretur quod neque primus parens neque primus patris concurreret non solum ad translationem patris originalis: sed neque ad generationem pueri nati. et ita nec parentes eius dicerent. **N**on enim magis requiritur existentia patris ad patris originalis translationem: quam ad pueri generationem. **N**on quod generationem dei ad innoxiam quod fomes. quod licet morbidum corruptum habitus et quod licet cum quod noietur dispositio illa virium inordinata: non manet in statu gratie secundum quod ponit patris originale. scilicet in quod est defectus quod culpa habet. **N**am per gratiam baptismalem tollitur culpa et reatus pene soluit. **R**emanet autem fomes aut illa virium inordinata dispositio

prout est defectus quodam nate
in se relicte. sicut quoniam rationem nullam
ingens est quod remaneat sub ve
quod statu. quod baptisimus natam
non purgat nisi quod pertinet ad
infectionem persone.

Circa eplam ad heb. ca. viii.

In epla ad heb. ca. viii.
burgen volens roes
assignare que lex no
ua non fuit data in scriptis. alle
gat sancti thoma. p. 2. q. cxi. ar.
p. dicentem quod lex noua pnci
paliter est gratia spiritus sancti cordibus
hominum indita que datur per fidem christi.
inde concludit burgen quod lex
noua. s. principalis non solum non
debet scribi a christo: sed nec etiam
potuit scribi. quod gratia spiritus sancti suam
essentiam esse quedam qualitas
mentis que non est scriptibilis. Sed
contra hoc magister mathias dicit fun
damentum illius rationis burgen
esse erroneum. quoniam tollit a christo
omnipotentiam et per quod dicitur
tem. probat quod dicere christum
aliquid non posse quod contradictio
nem non implicat: est ab eo
tollere omnipotentiam. sed quod li
tatem spirituales signo sensibi
li exprimere sicut verbo vel scripto:
minime includit contradictionem
quod patrem in voce et spiritum sanctum

in colube specie apparere. ergo
non est impossibile christo gratiam
spirituales sensibilibus scribere
et pronuntiare. Unde infert incau
tum esse fundamentum rationis
burgen. Et ut in sancti thoma
retorquet iuxta desiderium cor
dis sui quod putat male dictum
esse per burgen: dicit quod illud fun
damentum burgen accepit
a sancto thoma. cum tamen sancto tho
mas mentionem nullam fece
rit vel gratia spiritualis scriptibilis
fuerit a christo: vel non. neque plu
ra expresserit circa quoniam per
postulatorum motum: quoniam ipse
postulator qui totum quod dicitur
sionem a sancto thoma accepit.
Unde non magis potuit habere bur
gen fundamentum sue quod dicitur
de inscriptibilitate gratie ex
dictis sancti thome: quod ex dictis
postulatoris. ymo minime pot
patet intuitu. Sufficeret
ergo dicere ad obiectiones ma
gisteri mathie quod pertinet ad
id quod de sancto thoma tetigit:
quod false et vana non malicia se
sibi imposuerit fundamentum
rationis burgen. Sed ne sibi
sapiens videat: dico quod etiam
si sanctus thomas dixisset lege

nouam. i. grām spūalem nō potuisse a xpō scribi. Verū est dictum in sensu quē burgen habuit. Nō enī mens burgen fuit cū dixit grām esse quid inscribibile: q̄ xp̄i aut alia spūalis q̄ltas p̄ corporale aut sensibile signum significari aut suo modo representari nō poterat. Nā id magne esset demencie. cū xp̄e se p̄issime viderit ac legerit nōmē grē qd̄ xp̄am essentia grē significat: h̄is sc̄ptum. ymo et figuram corpoream in pariete depictam grām aut caritatem rudib⁹ representatam. s̄z intellexit burgen q̄ grā est quedam q̄ltas mētis q̄ in natā sua est qd̄ inscribibile. cū sit res pure spūalis. et in h̄o sensu argumētatio m̄gri mathie n̄llig est momentū. Nā m̄noz p̄p̄tio ei⁹ est flā. qm̄ q̄ltatem p̄m̄tā spūalem corporeis h̄is scribi aut forāri p̄ se. s̄z p̄m̄ se xp̄am: implicat contradictionem. nāz qd̄ p̄m̄ se. s̄z in natā sua spūale est: incorporeum est. s̄z insensibile. s̄z qd̄ scribi aut depingi potest

p̄m̄ se in natā sua: n̄tio est se-sibile ac corporale. Esse autē se-sibile. s̄z nō esse sensibile. s̄z esse corporeū. s̄z nō esse corporeum: contradictionem important. Igit̄ id qd̄ spūale est p̄m̄ essentiam suā. h̄is scribi aut corporaliter depingi p̄m̄ se xp̄m. s̄z in natā sua: contradictionem includit. ac p̄ hoc omnipotentie dei nō subiacet. Neq̄ p̄positum suū p̄bat ip̄e m̄gri p̄ se qd̄ induat de apparitione patris in voce. s̄z sp̄s sc̄i in sp̄e colube. qm̄ pater fuit in voce sic in quodā signo qd̄ ad ad qd̄ pat̄ attribuitur representat⁹. s̄z nō fuit in se ip̄o qd̄ ad id qd̄ est: voce forāta. nā qd̄ voce forāta: sensibile est et corporale. sic et sp̄s sc̄i fuit in sp̄e colube sic in signo quodā designat⁹ qd̄ ad aliqd̄ attributum. s̄z nō fuit p̄m̄ se et in natā sua: corporali coluba forāta. h̄o enī est impossibile. Dñ̄ aug⁹ in s̄mone de trim̄. loq̄ns de hui⁹ apparitione ait. Hec autē opatio visibiliter expressa. s̄z oclis oblata mortaliū: missio sp̄s sc̄i dicta ē. nō ut appareret multis h̄is ei⁹ s̄z ut corda hoīm exteriorib⁹ visis cōmota: ad occultā eternitatē

conuenterent. Ita etiam nec
 ipa vox facta: ad nam patris lo
 quentis pertinet. Aut enim dicit
 .10. .5. Neque vocem eius .1. patris
 vnaque audias neque spem eius
 vidistis. 2d expones esd. inqt.
 .no h' dicit q' spem sensibilem
 heat/ aut visibilem: s' qm in
 chyl hor' est circa deum. Patet
 ergo q' ex apparitione patris
 in voce. 2 sps sc'i in spe colute:
 no pbat cont' burgen' q' gra
 sit s'm se ipam 2 in na sua
 res scriptibilis. Un' constat ap
 te q' impugnat' mgr' mathe
 in h' passu gratis 2 p sola cu
 piditate aduersandi fuerit
 exorta. :w.

Nec sunt illustrissime pat
 et dne q' mgr' micho
 laum in postilla super
 bibham mgr' mathe p
 pugnatorem suu' validis ac
 catholicis s'ti thome sentencijs
 reperi obieasse. In quoz ab
 solut'one ut a principio labo
 ris mei pollicitus sum: satis 2
 me dixisse arbitror. Et q'dem
 spero dno fretq' auxilio id ca
 tholicum/ id religiosum/ idqz
 institutis sanctis consonum

oio fore. At si q'd fortasse ex
 lapsu exaderet lingue vl' alia
 d'nis no cosentaneum docu
 mentis: ex nuc itidem reuo
 co. irritum esse volo. meqz sa
 cro sc'e rone ecclie p cuius fide
 sanguinem fundere paratus
 sum: in omib' 2 singulis die
 nis atqz septis subiacio. S'unt.

C. Deo gras. D

[Handwritten signature]

Faint, illegible text in the upper left quadrant of the page.

Vertical column of faint, illegible text on the right side of the page.

Vertical column of faint, illegible text on the right side of the page, lower section.

UVA.B.15C

De officis sō